

ΠΑΡΘΕΝΩΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

Ἰανουάριος

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΑ΄.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΝΕΡΑΪΔΕΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Αἱ Ἄρπυιαι, ὧν ἡ ιδιότης ὡς ψυχοπομπῶν θεοτήτων ἐμβριθῶς ἐξητάσθη ὑπὸ τοῦ Luynes ¹⁾ ἐμυθολογοῦντο θυγατέρες τοῦ Βορέα ²⁾, καὶ ἦσαν προσωπο-

¹ Luynes, Mémoire sur les Harpyes: ἐν Annales de l'Inst. archéol. de Rome. 1845. t. XVII p. 4 κς.

² Ὁριγέν., κατὰ Κέλσου. σ', 304. — Ὁ μῦθος τῆς ἀρπαγῆς τῆς Ὁρειθυίας ὑπὸ τοῦ Βορέα δεικνύει ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι ἐθεωροῦντο ψυχοπομποὶ θεοτήτες. Βλ. περὶ τοῦ μύθου τούτου Welcker, Borée et Orithyie: ἐν Nouvelles annales de l'institut archéol. — Sect. française. 1839. t. II. p. 358—394.

ποίησις τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν θυελλῶν ¹⁾ Ἡ ἐμφάνισις των εἰς τίνα τόπον ἐξηγγέλλετο διὰ σφοδροῦ ἀνέμου καὶ θυέλλης, ὡς οἱ ποιηταὶ περιγράφουσι:

αἰ δ' (Ἄρπυιαι) ἄφαρ ἤυτ' ἀελλαι ἀδευκίες, ἧ [στεροπαὶ ὡς

ἀπρόσφρατοι νεφέων ἐξάλμεναι ἐσεύοντο κλαγγῇ μαμῶσ' ἐδητύος ²⁾.

Illa (Megaira) volat, selerique ad terram tur-
[bine fertur ³⁾.

Ὅταν σφοδρὸς ἄνεμος πνέῃ ὁ λαὸς πιστεύει ὅτι διαβαίνουσι Νεραΐδες· ἕκαστος δὲ κύπτει ⁴⁾, ἐκφωνῶν μ ἐ λ ι καὶ

¹ Gerhard, ἐν Archaeolog. Zeitung. τ. 1. σ. 94. — Jacobi, Handwörterbuch der Griechische und Römische Mythologie. σ. 742.

² Ἀπολλων., Ἄργοναυτ. Β. 267.

³ Virgil. Aen. XII, 855.

⁴ Ἐν τινι παραμυθίῳ (Hahn, II. σ. 80 ἀρ. 81) ἀναφέρεται ὅτι γυνή τις ἐθέριζε μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς. Συνέβη τότε μεγάλη ἀνεμοδίνη· ἡ μήτηρ ἔπεσε χαμαί, ἀλλ' ἡ θυγάτηρ δὲν ᾔθελε

γάλα εἰς τὸν δρόμον σασ ὅπως μὴ ἀνάρπαστον αὐτὸν ποιήσωσιν ¹). Εἰς τὴν πρόληψιν ταύτην ἀναφέρεται καὶ ἡ κατάρα «Νὰ σὲ πάρῃ ὁ ἄνεμος,» ἣς ὁμοίας ἐκφράσεις ἀπαντῶμεν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ποιηταῖς. Οὕτως ἡ Ἑλένη λέγει παρ' Ὀμήρω ².)

Ἦς μ' ὄφελ' ἤματι τῷ ὅτε μὲ πρῶτον τέκε μήτηρ οὕχθεσθαι προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα εἰς ὄρος ἢ εἰς κύμα πολυφυλοῖσσοιο θαλάσσης.

καὶ ἡ Πηνελόπη ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα ἀναφώνει τὰ κατωτέρω, ἐνθα καταφανέστεραι φαίνονται αἱ τοιαῦται δαξασίαι :

Ἄρτεμι, πότνια θεᾶ, θύγατερ Διός, αἴθε μοι ἤδη ἰὸν ἐνὶ στήθεσσι βαλοῦσ' ἐκ θυμὸν ἔλοιο αὐτίκα νῦν, ἢ ἔπειτ' ἀναρπάξασα θύελλα οὕχετο προφέρουσα κατ' ἀερόντα κέλευθα, ἐν προχοῆς δὲ βάλαι ἀφορρόου Ὀκεανότο. Ἦς δ' ὅτε Πανδάρου κούρας ἀνέλοντο θύελλαί τῆσι τοκῆς μὲν φθίσαν θεοί· αἱ δ' ἐλίποντο ὄρφναί· ἐν μεγάροισι, κάμισε δὲ δτ' Ἀφροδίτη τυρῶν καὶ μέλιτι γρυκερῶν καὶ ἡδέι οἴνω. Ἦρη δ' αὐτῆσιν περὶ πασιῶν δῶκε γυναικῶν εἶδος καὶ πινυτήν, μήκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἀγνή, εὖτ' Ἀφροδίτη δὴα προσέειπε μακρὸν Ὀλύμπου, κούρης ἀντήσουσα τέλος θαλεροῦ γάμοιο, ἐς Δία τερπικέρανον (ὁ γὰρ τ' εὖ οἶδεν ἅπαντα, μοῖραν τ' ἀμμορίην τε καταθνητῶν ἀνθρώπων) τούρα δὲ τὰς κούρας Ἄρπυιαι ἀνερειψάντο, καὶ β' ἔδοσαν στουγερῆσιν Ἐρινύσιν ἀμφιπολεύειν. Ἦς ἔμ' ἀνίστάσθην Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες ³.

νὰ κύψῃ. Τὴν ἐπῆραν λοιπὸν αἱ Νεράιδες καὶ τὴν ἔφεραν εἰς τὴν κορυφὴν ἐνὸς ὄρους, καὶ ἀφ' οὗ ἐπὶ πολὺ τὴν ἐκράτησαν ἐκεῖ τὴν ἀπέστειλαν ἔπειτα ἀσφαλῆ δι' ἐνὸς γέροντος.

¹ Πιττάκης, ἐν ἀρχαιολογικῇ ἐφημερίδι 1852 σ. 647. «Ἡ συνήθεια πιστεύει μέχρι τοῦδε ὅτι εἰς τὰ δάση κατοικοῦσιν αἱ καλά κυράδες (Εὐμενίδες) καὶ λέγει διὰ τὰ μεγάλα δένδρα, τὰ δάση, εἶναι δειλὰ ἦτοι πρέπει τις νὰ φέρῃ σθεασμὸν ὡς κατοικίας τῶν Νυμφῶν, τῶν ὀρυάδων· καὶ ὅταν τὸ μεσημέρι περῶσιν ἀπ' ἐκεῖ δὲν βλέπουσιν ἀνεμῶς αὐτά· ὅταν δὲ ἀνεμοστρόβιλος διέρχεται, καὶ μάλιστα πλησίον τοῦ λόφου τῶν Νυμφῶν, ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τότε κῆπουσαι χαμαὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν αἱ γραταὶ λέγουσιν, εὐφῆμω στόματι καὶ μικρᾷ φωνῇ· μέλι καὶ γάλα ἔς τὸν δρόμον σασ.» Waehsmuth, Das alte Griechenland in neuen. σ. 31. 56. — Σ. Καρτεσιόου, ὁ Καρπάθιος· κωμῶδις. σ. 31.

² Ἰλιάδ. Ζ. 345.

³ Ὀδύσσ. Υ. 61 κς. — καὶ Ἀπολλων. Ροδ., Ἀργοναυτ. Γ. 412. — Ἡσαίου, ΟΖ, 43.

Ἐν Ἠπειρῷ αἱ ἔξουθαιαῖς ἢ ἔξουθαιαῖς (ἔξουθαιαῖς, Νεράιδες) νομίζονται ἐναέρια σώματα, ἢ μεταμορφούμενα μανικὰ πουλιά, ¹) ὡς αἱ Ἄρπυιαι, αἵτινες πτερωταὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μυθολογίᾳ παρίστανται. ²)

Αἱ Νεράιδες ὑφαίνουσι λεπτότατα ὑφάσματα, συνοδεύουσαι τὴν ἐργασίαν μὲ τὴν λιγυρὰν φωνήν των, ὅπως αἱ Νύμφαι τῶν ἀρχαίων, ³) καὶ οὐχὶ σπανίως παρίστανται κλώθουσαι. Ἐν Ζαγορίῳ τῆς Ἠπειροῦ θέτουσιν οἱ κάτοικοι εἰς τι μέρος, ὅπου νομίζουσιν ὅτι αἱ Νεράιδες συναθροίζονται, ἄτρακτον, ἵνα κλώθωσιν ⁴). Ἡ ἰδέα αὕτη συνδέεται

¹ Χασιώτης, ἐν Χρυσάλλιδι τ. III σ. 9.

² Ἡσιόδ., Θεογον. 269. — Ὀδύσσ. Α. 242.

³ Ὀδύσσ. Ε. 64.

... ἡ (Καλυψώ) δ' ἔνδοξ' αἰοιδίους ὅπῃ καλῆ ἰσθὸν ἐποιομένην, χρυσεῖη κερκιδ' ὑφαίνειν.

Ὀδύσσ. Κ. 224.

... ὅπῃ καλῆ ἰσθὸν ἐποιομένην μέγαν, ἄμβροτον, οἷα θεῶν λεπτά τε καὶ χαρίεντα καὶ ἀγλάα ἔργα πέλονται αὐτ. 226.

... ἐποιομένη μέγαν ἰσθὸν καλὸν αἰοιδίαι, δάπεδον δ' ἅπαν ἀμφιμέμυκεν.

Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ νῦν αἱ ὑφαίνουσαι συχνάκις ἄδουσι πρὸς ψυχαγωγίαν: Ἠρδλ. καὶ Passow, Carm. popul. p. 416. — Ζαμπελ., Ἄσμ. δημ. τῆς Ἑλλάδος σ. 740.

Ξανθὴ κόρ' ἦταν κ' ἔφαινε, ἔφαινε κ' ἐτραγοῦδα. Νεοελληνικά ἀνάλεκτα τ. I. σ. 90.

Μιά Ξανθὴ, μιὰ λιγερή, μὸν μιὰ μαυρομματοῦσα ὅπου τραγοῦδα κ' ἔφαινε, ποῦ τραγοῦδα κ' ὑφαίνειν. καὶ (ἀνέκδοτον)

ἔνα βραδὺ ἀπέρασα ἀπὸ τὴν γειτονιά τῆς κ' ἀκῶ μαγγανία καὶ βροντῶν ἀνέμαις κ' ἀνεμί-
ζου
ἀκῶ καὶ τὴν ἀγάπη μου ὑφαίνει καὶ τραγουδάει.

4 Waehsmuth, Das alte Griechenland im neuen. σ. 53. «Als Hauptsammelplatz derselben gilt ein hoher Berg Phanitz. Dorthin bringen die Weiber, sie zu versöhnen, Honig, Ziegen, Bretzeln (gleichwie die Alten das Mahl Hekate dieser und den übrigen abwehrnden Dämonen monatlich brachten); auch stellt man eine Spindel mit ihr, damit die Geister auch spinnen können.»

μὲ τὴν γνώμην, ἣν ἀνωτέρω ἐξεφέραμεν, θεωροῦντες τὰς Νεράϊδας ψυχοπομποὺς θεότητας. Διότι παρ' ἅπασιν σχεδὸν τοῖς λαοῖς αἱ ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἔφοροι θεότητες παρίστανται κλάθουσαι νῆμα, τὸν ἀνθρώπινον βίον συμβολικῶς ἐξεικονίζον. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μυθολογίᾳ ἡ Αἴσα ἐνομιζέτο ὅτι ἐνήθε τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων¹), μετὰξὺ δὲ τῶν Μοιρῶν κατηριθμεῖτο ἡ Κλωθῶ²), ἧς τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ κ λ ῶ θ ω παράγεται, λέξεως ἀρχαίας περισώθειας μέχρη τοῦ νῦν³). Οὕτω νομίζονται καὶ αἱ Νόρραι τῶν Σκανδιναυῶν⁴), ἡ Λαίμα, θεὰ τῆς τύχης παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Πρώσσοις⁵), καὶ παρὰ τοῖς λοιποῖς Γερμανοῖς αἱ θεότητες τῆς τύχης Holla⁶), Abuntia⁷) καὶ Bertha⁸) ὁμοίως αἱ Fées τῶν Εὐρωπαϊῶν⁹) καὶ αἱ Elfen τῶν Γερμανῶν¹⁰). Ἐν δὲ τῇ Διβονίᾳ πιστεύουσιν εἰς τὰς s w e h t a s u m p r e a w, νεάνιδας μυστηριώδεις νη-

θούσας τὴν νύκτα¹). Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι καὶ Λατίνοις πολλαίαι αἱ Νύμφαι παρίστανται νηθούσαι ὁ Βιργίλιος ποιεῖ τὰς Νηρηίδας νηθούσας εἰς τὰ βάθη τῶν ὠκεανῶν²), ἐν ἀρχαίῳ δὲ τινι ἀγγεῖῳ ἀπεικονίζονται ἀσχολούμεναι περὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην³). καὶ ἐπιγραφή δὲ τις τῶν Ἀθηνῶν φέρει. «Τὸ πᾶν ὁμῆ νετέ Νύμφαι καλά»⁴). Ὁ Lenormant νομίζει ὅτι ἡ παράστασις τῶν Νυμφῶν νηθουσῶν δεικνύει σχέσιν τινὰ μετὰξὺ τῆς ἀσχολίας ταύτης καὶ τῆς ιδιότητος αὐτῶν ὡς θαλασσίων θεοτήτων· ἐξάγει δὲ τοῦτο ἐκ τῆς συμπτώσεως τῶν λέξεων ν ἄ ω καὶ ν ἡ ω (νῆθω)⁵).

Αἱ Μοῖραι αἰτινες πολλὴν μὲ τὰς Νεράϊδας ἔχουσιν ἀναλογίαν⁶), καὶ αἰτινες εἰσὶ ψυχοπομποὶ θεότητες, ἡδύναντο κατὰ τινὰ ἀρχαίαν δοξασίαν συναπτουσαὶ τὰς χεῖρας νὰ ἐμποδίζωσι τὸν τοκετὸν τῶν γυναικῶν⁷), καὶ ἡ δοξασία αὕτη, ἣτις, ὡς ὁ Maury παρατηρεῖ, φαίνεται ἔχουσα τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς τὰς ἀρχαιοτάτας παραδόσεις τῶν εὐρωπαϊ-

1 Ὁδύσσ. Η. 497. Ἰλιάδ. Υ. 427. — Περὶ τῶν ἀρχαίων νηθουσῶν θεοτήτων (Κ λ ῶ θ ε ς) βλ. U s c h o l d, Geschichte des Trojanischen Krieges. σ. 429. — P a n o f k a, Cabinet Pourtalès, p. III. — J. de Witte, ἐν Annali del'Institut. archeolog. 1842. t, XII p. 265 κς.

2 Ἡ σ τ ο δ., Θεογον. 218. — Ἀσπίς Ἡρ. 258. — Δ ο υ κ ι α ν., Νεκρ. διαλ. 30, 3. Σὺς ἐλεγγόμ. 2, 4. Καταπλ. 5. Χαρ. 43. — Μ ο τ ρ α ι κ α τ α κ λ ῶ θ ε ς: βλ. J a c o b i, Mythologische Handwörterbuch τ. II σ. 63.

3 «Κλώθω, τὸ νῆθω» Σ ο υ τ ῆ δ., ἐν λ. — «Κλώθει... νῆθει» Ἡσύχιος. Βλ. καὶ Π ο λ υ δ ε ῦ κ., Ζ'. 30, 73. — Δ ο υ κ ι α ν., φουγὰδ. 42. — Σ ο υ ν ε σ., ἐπιστ. 57.

4 M o n e, Geschichte des Hidenthums in nördliche Europa. τ. I σ. 348, 351 κς. — N y c r u p, Uebersicht der Geschichte des Studiums der skandinavischen Mythologie. Kopenh. 1861 σ. 64 κς. — L e g i s A l c u n a, Nordische und nordslavische Mythologie. σ. 458.

5 Z s c h o k k e, Altpreussische Sagen und Denkmaeler. τ. I σ. 99. (Leipzig 1845.)

6 G r i m m, Deutsche Mythol. σ. 247.

7 αὐτ. σ. 263.

8 αὐτ. σ. 250 κς.

9 H. S c h r e i b e r, Die Feen in Europa. σ. 47. — M a u r y, les Fées au moyen âge, p. 33.

10 M a u r y, ενθ. αν. σ. 71. — W i d e r Z i c h n e r t, Preussches Volkssagen τ. II. ἀρ. 3.

4 S t e n d e r, Livonian Grammar. σ. 446.

2 Virgil, Georg. IV 333—349. Ὁ Πίνδαρος τῆς Νηρηίδας χ ρ υ σ α λ α κ ἄ τ ο υ ς ἀποκαλεῖ (Νεμεα. E. 65.)

3 Ch. Lenormant et de Witte, Élite des monuments céramographiques, t. III pl. XXXVI. 6.

4 Lenormant, Monographie de la voie sacrée Eleusinienne. t. I p. 86.

5 Αὐτ. p. 87. «En voyant sous l'apparence de fileuses les êtres destinés à figurer les propriétés de l'eau qui coule et sur laquelle flottent les navires, qui pourrait méconnaître le rapport existant entre ce genre de travail et la nature même, l'objet dont ces nymphes sont le symbole: C'est évidemment sous l'influence de cette analogie que le même radical imitatif a été appliqué dans la langue Grecque aux idées de mouvement en général (νέω), de fluidité (νέω), de navire (νεῦς), et de filage (νέω).» Ἡρόδ. καὶ Ch. Lenormant et de Witte ενθ. ἀν. p. 94.

6 Αἱ Fatae (Μοῖραι) παρὰ Ῥωμαίους πολλαίαι συνεγένοντο πρὸς τὰς Fatuas (Νύμφαι), ἐξ ὧν ἡ λ. Fée παράχθη.

7 B ö t t i g e r, Ideen zur Kunstmythologie. τ. I. σ. 53.

κῶν λαῶν, ἀπαντὰ καὶ ἐν Σκανδιναυίᾳ¹). Αἱ Νεράιδες νῦν νομίζονται ὀλεθρίαν ἐξασκοῦσαι ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν ἐγκύων, αἵτινες διὰ τοῦτο προφυλάσσονται φοροῦσαι φυλακτῆρια, καὶ τοῦτο συνδέεται μὲ τὴν πρόληψιν, καθ' ἣν ὁ διάβολος ἢ ἄλλα ἀόρατα πνεύματα κατατάρπτουσι τὴν λεχώ²). Τῆς προλήψεως ταύτης, ποιεῖται μνεῖαν ὁ Ψελλὸς³), καὶ αἱ εἰς γυναῖκα λεχὼ ἀναγνωσκόμεναι εὐχαί⁴). Φαίνεται δὲ οὕσα ἀρχαιοτάτη, διότι ἐν τῇ Βέδα ἀναφέρεται ὅτι οἱ κακοὶ δαίμονες ράξασᾶς παντοιοτρόπως ἐτάραττον τὰς ἐγκύους ὅπως καταστρέψωσι τὸ κυφορούμενον ἔμβρυον.

Αἱ Νεράιδες πολλὰς παρουσιάζουσιν ὁμοιότητας πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ τοκετοῦ θεότητος τῶν ἀρχαίων· οὕτω κατοικοῦσιν εἰς σπήλαια, ὅπως τὸ πάλαι ἡ Εἰλείθυια καὶ ἀναλαμβάνουσι λουόμεναι τὴν παρθενίαν των, ὅπως ἡ Ἥρα, ἥτις καὶ ὡς θεὰ τῆς εὐτοκίας ἐλατρεύετο, λουομένη εἰς τὰ ὕδατα τῆς ἐν Ναυπλίᾳ πηγῆς Κανάθου. Ἐκτός δὲ τούτων καὶ

4 M a u r y ἐν Encyclopédie moderne, dirigée par R e n i e r article Fée.

2 Ἐν Κάσφ πρὸς ἀποτροπὴν τῶν δαιμόνων «ἄμα τὸ κυφορούμενον ἴδῃ τὸ φῶς, ἡ μάτα παρατρεῖ τὰ διακριτικὰ τοῦ φύλου του σημεῖα· καὶ ἂν μὲν ἦναι ἄρρεν ἐκφωνεῖ θ ἡ λ υ κ ὀ μ ἔ τ ῶ ν' α ὕ τ ῖ, ἂν δὲ θῆλυ ἀρσενικὸ μὲ τ ῶ ν' α ὕ τ ῖ. Λέγει δὲ τὸ ἀντίθετον πρὸς ἀποπλάνησιν τῶν τυχόν παρακουσάντων πονηρῶν πνευμάτων, ἄτινα ὀνάνται νὰ βλάψωσι τὸ νεογνόν, ἀλλὰ πειθόμενα εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς γράϊας καὶ μὴ εὐρίσκοντα ὅτι ἐκείνη ἐξεφώνησε διασκεδάζονται ἰσχυλλοῦντα.» (Πανδώρα, τ. XVII σ. 489.)

3 Ψελλ. π. ἐνεργείας δαιμόνων. (Paris 1615) τ. 78. κατ' αὐτὸν θῆλεια δαιμόνια προσβάλλουσι τὰς λεχούς.

4) Ἐν τοῖς εὐχολογίαις: Εὐχαί εἰς γυναῖκα λεχὼ τῆ α'. ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ παιδίου αὐτῆς «... καὶ διαφύλαξον αὐτὴν ἀπὸ πάσης τοῦ διαδόλου τυραννίδος, καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς κυθῆν νήπιον διατήρησον... ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν ἡμερινῶν τε καὶ νυκτερινῶν... καὶ περιφροῦρησον ταύτην ἀπὸ πάσης ἐπελεύσεως τῶν ἀοράτων πνευμάτων.» Εὐχὴ εἰς γυναῖκα ὅταν ἀποβάλῃ «καὶ διαφύλαξον αὐτὴν ἀπὸ πάσης τοῦ διαδόλου μηχανουργίας... καὶ δι' Ἀγγέλου φωτεινοῦ ταύτην περιφροῦρησον ἀπὸ πάσης ἐπελεύσεως τῶν ἀοράτων δαιμόνων.

ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μυθολογίᾳ ὑποφαίνονται ἔχνη λατρείας τῶν Νυμφῶν ὡς θεοτήτων τοῦ τοκετοῦ· ὡς ὁ Preller παρατηρεῖ εἰς τὴν νύμφην Ἑγερίαν (Egeria), ἥς τὸ ὄνομα φαίνεται παραγόμενον ἐκ τοῦ egerere, ἀπέδιδον ἴσως εἰς ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν ἐπιρροὴν τινα ἐπὶ τοῦ τοκετοῦ. Κατὰ δὲ τὸν μεσαίωνα ἡ βασίλισσα Mab ἐμυθολογεῖτο μαῖα τῶν Fées, ἀρπάζουσα πολλάκις ἀπὸ θνητὰς γυναῖκας τὰ κατὰ τὰς νύκτας γεννώμενα τέκνα, τούτοις δὲ ἀντικαθιστῶσα ξένα.

Ἐν ταῖς περὶ Νεραΐδων προλήψεσι διειρηθήθησαν, ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν, ἔχνη οὐκ ὀλίγα τῶν ἀρχαίων περὶ Νυμφῶν μύθων, ὅπως καὶ ἡ τῶν Νηρηίδων ὀνομασία ὑπὸ δωρικὸν τύπον παρέμεινε¹). Κατ' ἐξοχὴν αἱ Μελίαι νύμφαι τῶν ἀρχαίων²), νύμφαι σκληραὶ καὶ κακοποιοὶ, παρουσιάζουσιν ἀρκετὴν ὁμοιότητα πρὸς τὰς Νεραΐδας τοῦ καθ' ἡμᾶς λαοῦ, ἐπίσης κακοποιᾶς θεότητος νομιζομένης.

Πνεύματα τῶν ὑδάτων καὶ τῶν δασῶν, ἀνάλογα πρὸς τὰς Νεραΐδας τῶν σημερινῶν παραδόσεων, ἀπαντῶσιν ἐν τοῖς μυθολογήμασιν ὄλων σχεδὸν τῶν λαῶν· οἱ Γάλλοι ἔχουσι τὰς Fées³), αἵτινες ὁμοιάζουσί πως καὶ πρὸς τὰς Μοίρας τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων· οἱ Γερμανοὶ

1 Νεραΐδες ἢ Νεραγίδες (Pashley Travels in Crete. τ. II σ. 215). Πρὸς καὶ Ross, Reisen auf den Griechischen Inseln. τ. III. σ. 484. «Ἀνεράδες oder ἀνεραΐδες s w. a νεραΐδες mit der Vorschlagsylabe α, die Wasser frauen, Najaden, Nixen, Elfen.» — Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον ἐνίοτε Νηρηΐδες (F. Ellendt, Lex. Sophocl. τ. II σ. 460.

2 Βλ. περὶ αὐτῶν Gerhard, Griechische Mythologie. § 408. — Schoemann, De Nymphis Meliis, Gigantibus et Eninysin Theogoniae Hesiodae.

3 Βλ. περὶ τούτων ἐν ἐκτάσει A l f r e d M a u r y, Les fées au moyen âge, recherches sur leur origine, leur histoire et leurs attributs pour servir à la connaissance de la mythologie gauloise. Paris. 1843. in 42. — καὶ τοῦ αὐτοῦ Les forêts de la Gaule et de l'ancienne France. 1850. 8ον. καὶ τὸ ἄρθρον αὐτοῦ Fée, ἐν Encyclopédie moderne, dirigée par L. Renier. — D. Monnier et A. Vingtrier.

τὰς Elbe ἢ Elfen ¹⁾, ἄλλα βόρεια ἔθνη τὰς Nike, Nick Nix, πνεύματα τῶν ὑδάτων ²⁾, οἱ Σλάβοι τὰς Vilen, κλπ ³⁾. Ὁμοιότητος δὲ πρὸς τὰς Νεράιδας καὶ τὰς Νύμφας τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μυθολογίας, παρουσιάζουσιν αἱ Ἀψα-
ραι, τοῦ Ἰνδικοῦ Πανθέου ⁴⁾.

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΝ
ΟΜΟΡΡΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ

ΥΠΟ

ΣΑΜΟΥΗΛ ΒΕΪΚΕΡ

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Ὁ ποταμὸς Rojan. — Φρέατα ὀρωρυγμένα ὑπὸ τῶν πιθήκων (babouins) καὶ τῶν αἰγά-
γων. — Κατασκηνῶμεν κατὰ τὴν ἐκβολὴν τοῦ
Maï-Gabba. — Λιβαδοπερδίκες. — Ἀνευρίσκο-
μεν τοὺς ἀδελφοὺς Σεριφ. — Μεγάλη θήρα. —
Τριάκοντα μίλια πρὶν ἢ συναντήσωμεν τῶν ἐλέ-
φαντι. — Τὸ ζῶον ἀντικεῖται οἱ θηρευταὶ πλη-
σιάζουσιν αὐτῶ. — Ἐφόρμησις τοῦ ἐλέφαντος. —
Ἰποχώρησις αὐτοῦ. — Ἀποχαρακοῦται ἐν τοῖς
πετρώμασι. — Κρίσιμος ἐπίθεσις. — Ἡ ἵππος
τοῦ Ροδάρ. — Δρόμος τοῦ ἐλέφαντος καταπλη-
κτικός. — Ἐπέχομεν αὐτόν. — Οἱ Βαζῆς κατα-
λιμβάνουσι τὴν λείαν.

Καταλιπόντες τὴν Δελαδίλλην, ἐτρά-

1 Grimm, Deutsche Mythologie. κερ. XVII. — Da ben eck, Das deutschen Mittelelalters. 1845.

2 Brand, Observations on popular Antiquities. τ. II σ. 297. — Περὶ ὁμοίων προλήψεων τῶν Ἀγγλων, βλ. Th. Keigtley, The fairy mythology London. 1833. — Grant, Popular superstitions. Edinburgh. 1825. — Graham Dalylell, The darker superstitions of Scotland-Glasgow. 1835. — Grofton Croker, Fairy Legendes and Traditions. London. 1828.

3 Πρβλ. Καραμσίνοῦ. Ῥωσικὴ ἱστορία. μεταφρ. Κροκιδά. τ. I σ. 90. — Malte-Brun, Géographie universelle t. VI p. 557 — Grimm, ἐνθ. ἀν. — Βλ. καὶ Προκοπί., Γοτθ. III, 14. «Σέβουσι μὲν τι καὶ ποταμούς τε καὶ Νύμφας καὶ ἄλλ' ἅττα δαιμόνια.»

4 Weber, Indische Studien τ. I σ. 90.

πημεν εὐθὺ πρὸς μεσημβρίαν, καὶ, μετὰ πορείαν δώδεκα περίπου μιλίων, ἀφικό-
μεθα εἰς τὸν ποταμὸν Ῥοαῖαν, ὅστις ἦν παντάπασι ἐξηραμένος. Κατήλ-
θομεν τὴν ὄχθην ἔνθα οἱ ἐλέφαντες τὴν εἶχον καταλύσει, καὶ ἀνήλθομεν τὴν ἀμ-
μώδη κοίτην τοῦ ποταμοῦ, καθιστᾶσαν ἐξ-
αίρετον ὁδόν. Ἐβλεπέ τις ἐκεῖ, οὐ μόνον τὰ ἴχνη ζῶων παντοειδῶν ἀλλὰ καὶ φρέατα πολυπληθῆ, βάθος ἔχοντα ὡσεὶ δύο ποδῶν, τὰ ὅποια οἱ αἰγαγοὶ καὶ οἱ πίθηκες (babouins) εἶχον ὀρύξει ὅπως ἀνεύρωσιν ὕδωρ. Πολλὰ μικρὰ αἰγαγοὶ, ἄκεροι, ἔπινον ἐκ τῶν φρεάτων τούτων καὶ ἐφαίνοντο οὐδόλως προσέ-
χουσαι ἡμῖν ἐνῶ αἱ κεμμάδες, ὧν πλήθος μέγα ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς ὄχθης, ἐτρέ-
πουτο εἰς φυγὴν ἅμα ὡς ἔβλεπον ἡμᾶς.

Ἀφικόμεθα οὕτως εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ Maï-Gabba, ἔνθα ἐγκατέστημεν. Ὁ ἀξιόλογος οὗτος χεῖμαρρος διέρχεται δι' ἀπορρώγος ἐκ λευκοῦ ἀμμολίθου ὕψος ἔχουσις εἴκοσι καὶ πέντε μέτρων, καὶ τῆς ὁποίας ὑπέρεται δάσος συνιστάμενον ἐκ τῶν μεγίστων δένδρων τὰ ὅποια εἶδομεν ἐξότου διετρίβομεν ἐν τῇ Ἀφρικῇ.

Ἐν τῷ δάσει τούτῳ ὑπῆρχε πλήθος μέγα λιβαδοπερδίκων στὰς λοιπὸν πρὸς τὸ στόμιον τοῦ Maï-Gabba, ἐπυροβόλουν τὰ πτηνὰ, διερχόμενα τὴν χαράδραν, ἐφόνευσα δὲ δέκα ἐν στιγμαῖς τισι μόλις. Δὲν ὑπάρχει πτηνὸν πρὸς θήραν κρεῖττον τῆς λιβαδοπερδίκος· τὸ κρέας αὐτῆς ἐστὶ λευκὸν, εὐχυλον καὶ εὐωδέστατον.

Οἱ πυροβολισμοὶ μου προσεῖλκυσαν τοὺς Σεριφ, ἐπαυλιζομένους ἐπὶ τῆς ἀντιπεραιᾶς ὄχθης τοῦ Ῥοαῖαν, τετρακόσια βήματα μακρὰν ἡμῶν μόλις δ' εἶχον ἐπιστρέψει καὶ οἱ τέσσαρες ἀδελφοὶ ἀφικνοῦντο παρ' ἡμῖν. Συνεφωνήθη ἐν συνεδριάσει ὅτι τὴν ἐπαύριον θὰ ἐξηρχόμεθα ἐπὶ θήραν.

Ὡς ὑπεσχόμην, παρὴν τὴν πέμπτην πρωῒνην ὦραν ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν ἀγκαζιρ, μετὰ τοῦ Χασσάν καὶ τοῦ Χατζῆ-Ἀλῆ, ἀμφοτέρων ἐφίππων, τούτου μὲν ἐπὶ τοῦ Γκαζέλ, ἐκείνου δὲ ἐπὶ

τοῦ Ἀγκάρ· ἐγὼ εἶχον λάβει τὸν Τετέλ. Καθόσον δὲ πυροβολισμός τις ἠδύνατο νὰ τaráξη τοὺς ἐλέφαντας, ὁ Ταχέρ-Σερὶφ παρεκάλεσέ με νὰ μὴ πυροβολήσω οὐδὲν, ἐξ ὅσων ζῶων ἠθελον ἶδει, καὶ ἔφερον τὸ ὄπλον μου ὑπ' ὄψιν μόνου ἔχων ἐνδεχομένην ἐπίθεσιν παρὰ τῶν Βαζῆς θηρεύοντων ἐν τοῖς πέριξ.

Ἡ ὁδὸς ἦν ἐβαδίζομεν ἦν παράλληλος πρὸς τὸν ποταμὸν Ῥοαῖαν, τοῦ ὁποίου τὸν ῥοὺν ἀνῆρχετο. Ἐποησάμεθα τὸ πρῶτον πορείαν ἐπτάωρον, ὅτε μὲν μέσον τῶν βράχων, ὅτε δὲ ὑπὸ τὰ παρὰ τὴν ὄχθην μεγάλα δένδρα, διὰ χώρας ἀνωμάλου ἔνθα ὑπῆρχον τεράστια βαιοβάβ.

Τέλος ἀφικόμεθα πρὸς τὴν ὑπώρειαν μακρᾶς σειρᾶς ὁρέων καὶ ἡ θέα ἀπέβη μεγαλοπρεπής. Ὁ Ῥοαῖαν δὲν ἦτο πλέον ἢ ἀπλοῦν ρεῦμα ἔχον εὖρος τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ποδῶν, περικεκλεισμένον πολλαχοῦ ὑπὸ τῶν βράχων, ἀλλαχοῦ δὲ σχηματίζον μεγάλας δεξαμενὰς τῶν ὁποίων ἢ παντελῶς ἀπεξηραμένη κοίτη δὲν παρείχε τότε ἢ πυθμένα ἐκ ψάμμου σπινθηριζούσης. Χειμάρροι πολυπληθεῖς ἐξέβρεον εἰς τὸ ἀνώμαλον τοῦτο ρεῖθρον· ἡ χώρα πανταχοῦ φαραγγώδης, ἐφθαρμένη, διατετημένη ὑπὸ τῶν ὑδάτων, ἐμαρτύρει περὶ τῆς ῥαγδαιότητος τῶν ὑετῶν.

Εἶχομεν διέλθει τριάκοντα περίπου μίλια καὶ ἀφίχθῃ ὅπου οἱ ἀγκαζῖρ ἠλπίζον ὅτι ἠθέλομεν εὐρεῖ τὸ θήραμα. Πλήθος ζῶων εἶχον φανῆ καθ' ὁδόν· ἀλλὰ, πιστὸς εἰς τὴν ὑπόσχασίν μου, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐθήρευσα.

Ἀφικόμενοι ἐκεῖ, κατελίπομεν τὸν Ῥοαῖαν καὶ κατήλθομεν κοιλάδα ἀμμόδη, ἣτις ἐπὶ τῶν μεγάλων ὑετῶν βεβαίως εἶχε πλημμυρήσει. Τὰ δένδρα διετέθειντο ἐν αὐτῇ κατὰ ζώνας εὐρείας ἐπὶ ἐδάφους διασχιζομένου ὑπὸ πολυπληθῶν ρεῖθρων ῥυάκων χειμαρρῶδων ἢ δὴ παντελῶς ἀπεξηραμένων. Παρεπορευσάμεθα ἐν τῶν καταξήρων τούτων ρεῖθρων καὶ μετὰ μικρὸν εἶδομεν ἐκεῖ τὰ βαθῆ ἴχνη τῶν ἐλεφάντων, οἵτινες εἶχον ὀρύξει ἐν τῇ ἄμμῳ λάκκους ὑψησι-

μωτάτους ἔνθα οἱ ἄσκοι ἡμῶν ἐπληρώθησαν.

Τῶν ἵππων ἀναπανομένων, οἱ θηρευταί μου ἐξηκολούθουν βαδίζοντες παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ῥυάκος καὶ ἰχνοσκοποῦντες. Ἀνήνεγκον οὗτοι ὅτι τὰ ἴχνη ἠφανίζοντο ἐν μέσῳ τῶν πετρωμάτων, ἔνθα πᾶσα ἀναζητήσις ἦν ἀνωφελής.

Ἐπιβάντες τῶν ἵππων ὑπερέβημεν τὸ μέρος ἔνθα τὰ ἴχνη ἠφανίζοντο. Εἶχομεν διέλθει ἐν περίπου μίλιον ἀπὸ τοῦ τελευταίου τούτουσημέιου, καὶ ἤδη ἀπεβάλλομεν πᾶσαν ἐλπίδα ὅτε κατὰ τινα περιστροφὴν τοῦ ῥυάκος, ὁ Ταχέρ, ὅστις προηγίτο, αἴφνης ἐπέστη, εἶτα δὲ ἐπανεκάμψεν. Ἐμιμήθην αὐτὸν καὶ ὅτε ἀπέκρυψεν ἡμᾶς ἡ γωνία ἦν περιέγραφεν ἡ ὄχθη, εἶπεν ἡμῖν σιγῇ ὅτι ἐλέφας ἔπινεν ἐκ λάκκου προσκειμένου.

Οἱ θηρευταὶ κατέσχον πᾶραυτα καὶ ἀθροῦβως τὴν δέουσαν θέσιν· ἐγὼ δ' ἔστην κατόπιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἀκολουθοῦντές μοι δύο συνέζησαν τὴν ὀπισθοφυλακὴν.

Τραπέυτες τὴν γωνίαν, εἶδομεν τὸν ἐλέφанта ὅστις διετέλει πίνων. Ἦν ὠραίος ἄρρην. Τὰ ὑπερμεγέθη αὐτοῦ ὄτα, τὰ προσέξχοντα πρὸς τὸ μέτωπον ἐκάλων αὐτὸν νὰ μᾶς ἴδῃ. Ἡ ἄμμος κατέπνιγε τὸν κρότον τῶν βημάτων ἡμῶν, ὁ ἄνεμος ἦν πρὸς ἡμᾶς οὐριος· ἐπλησιάσαμεν ἀκατάγγελοι.

Ἀπείχομεν ἤδη ὡσεὶ εἴκοσι μέτρα, ὅτε αἴφνης ὁ ἐλέφας ἠγειρε τὴν κεφαλὴν, ἔσεισε τὰ ὄτα καὶ ἐπῆρε τὴν προβοσκίδα. Ἐφάνη ἀκροώμενος, ἀνῆλθε βραδέως, καίπερ εὐκόλως, τὴν ὄχθην ὑψηλοτάτην οὖσαν, καὶ ἀπῆλθεν.

Οἱ ἀγκαζῖρ ἔστησαν ὅπως βουλευθῶσιν· εἶτα ἐξηκολούθησαν, καθ' ἣν καὶ πρότερον τάξιν, βαδίζοντες παρὰ τῷ ῥυάκι. Τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ ἐβαίνομεν ἦν χειρίστον. Ἀναχαιτισθὲν ὑπὸ τοῦ ρεῖθρου τοῦ χειμαρρῶ, τὸ πῦρ δὲν εἶχε καταστρέψει τὸν χόρτον ὑψοῦμενον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. Τμήματα βράχου, ῥαγαὶ τῆς γῆς ἀνὰ πᾶν βῆμα. Οὐδὲν μέρος ἦττον ἐπιτηδεῶν εἰς δρόμον. Καὶ ὅμως, ἅμα τοῦ ζῶου γενομένου ἀφάντου ὁ Ταχέρ ἐποίησεν αὐτοῦ τὸν ἵππου

τριποδίξειν, πάντες δὲ παρηκολούθησαν αὐτῷ. Ἀνήλθομεν οὕτω κλιτύν τινα. Ἀφικόμενοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς, διείδομεν τὸν ἐλέφαντα μακρὰν γενόμενον ὄγδοήκουτα μέτρα. Καὶ φεύγον, τὸ ζῶον προσέβλεπε τῆδε κάκεισε· ἐθεάσατο ἡμᾶς, εἶδεν ὅτι ἐπλησιάζομεν, αἴφνης ἐπεστράφη, ἔπειτα ἔστη.

«Ἔστε ἔτοιμοι, καὶ προσέχετε εἰς τοὺς βράχους,» μοὶ λέγει ὁ Ταχέρ, τὸν ὁποῖον τέλος εἶχον καταλάβει.

Μόλις εἶχεν εἰπεῖ τοὺς λόγους τούτους καὶ τὸ ζῶον ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ἀπειλητικῶς, ἐξήνεγκε κραυγὴν ὀξείαν καὶ ὤρμησε πρὸς ἡμᾶς.

Φύρδην διὰ τοῦ ξηροῦ χόρτου, συρίττοντος εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν, διὰ τῶν βράχων οὐδ' ἀφ' ἡμῶν ἀποκρύπτει, καλπάζομεν πρὸ τοῦ ἐλέφαντος ἐξορησάντος παντὶ τάχει καὶ μικρὸν φροντίζοντος περὶ τῶν ἐμποδίων.

Πλὴν ὅμως, ἐκάστου ἡμῶν διάφορον τραπέντος διεύθυνσιν, ὁ ἐλέφας μετὰ μικρὸν διηπόρει καὶ ἐγκατέλιπε τὴν δίωξιν. Ἐπὶ στιγμὴν ἐγένετο ἐγγύτατα ἐμοῦ· ὁ Τετέλ εἶχε τὸν πόδα ἀσφαλῆ, ἄνευ δὲ πετάλων, οὐδέποτε ὠλισθαιεν ἐπὶ τῶν πετρῶν· ἀλλ' ἐπὶ ταιούτου ἐδάφους, δὲν ἐλυπήθην ὀρῶν τὸν κολοσσὸν παραιτούμενον τῆς καταδιώξεως.

Συνήλθομεν ταχὺ, καὶ πάλιν ἐτρέπημεν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ θηρίου τὸ ὁποῖον ἐκ δευτέρου ὑπεχώρει. Μετ' οὐ πολὺ ἐθεώμεθα αὐτό. Ἄμα ἰδὼν αὐθις τοὺς ἵππους ὁ ἐρημίτης, ἐτρέπη εὐτόλμως ὅπως ἀποχαρακωθῆ ἐπὶ ἐδάφους πετρώδους εἰς τοῦ ὁποῖου τὰ ῥήγματα ἐνυπήρχον δένδρα τινὰ διεσπαρμένα, κυήμη ἰσομεγέθη. Ἀφικόμενος εἰς τὸν προμαχῶνα τούτου, ἐπεστράφη ἀγερῶχος, καὶ ἐπέστη, ἀπόφασιν ἔχων ν' ἀντιστῆ πρὸς ἡμᾶς.

«Θέλει εἶναι δύσκολος ὁ δρόμος ἐν ταιούτῃ θέσει, μοὶ λέγει ὁ Ταχέρ· προτιμότερον νὰ τὸν πυροβολήσωμεν.»

Ἐξέκλινα τὴν τιμὴν ταύτην, ἐπιθυμῶν ἵνα τὴν μάχην περάνῃ τὸ ξίφος· ἀλλὰ προέτεινα νὰ ἐξελάσωμεν τὸ θηρίον ὅπως ἀγάγωμεν αὐτὸ εἰς ἔδαφος

κρείττον. Ἄλλὰ καὶ ὁ θηρευτὴς ἀπεποιήθη· «οὐδὲν μοι διαφέρει τοῦτο, ἀπεκρίνατο αὐτός· εἴθε δὲ νὰ μὴ ἠττηθῶμεν!» Ἐἶτα παρήγγειλέ μοι νὰ μείνω παρ' αὐτῷ, καὶ νὰ προφυλάττωμαι.

Ὁ ἐλέφας διετέλει κατέναντι ἡμῶν, ἀκίνητος ὡσεὶ ἄγαλμα. Πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἐνεργῶς στρεφομένον πανταχόσε, οὐδ' εἰς αὐτοῦ μὴ ἐκινεῖτο. Ὁ Ταχέρ καὶ ὁ Ἰβραῖμ, ὁ πρεσβύτατος καὶ ὁ νεώτατος τῶν τεσσάρων Σεριφ, ἐτρέπησαν ὁ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ, ὁ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ὅπως συνέλθωσιν ὀπισθεν τοῦ ἐλέφαντος εἴκοσι βήματα μακρὰν ἀπὸ τούτου. Παρηκολούθησα τῷ Ταχέρ, ὅστις μ' ἐτοποθέτησεν ἐν ἴση ἀποστάσει, ἀλλ' ἐξ ἀριστερῶν τοῦ ζώου. Ὁ Χασσάν καὶ ὁ Χατζή-Ἀλῆς, μὴ μέλλοντες νὰ χρησιμεύσωσιν, ἔμειναν ἐκτὸς τῆς σκηνῆς. Κατέναντι τοῦ ἐλέφαντος ἦσαν οἱ δυο ἄλλοι ἀδελφοί, ἐν οἷς ὁ πολύφημος Ῥοδάρ, ὁ ἀπεξηραμένον ἔχων τὸν βραχίονα.

Ἐκάστου καταλαβόντος τὴν θέσιν αὐτοῦ, ὁ Ῥοδάρ προῦχώρησε βραδέως πρὸς τὸν ἐχθρὸν, καιροσκοποῦντα ὅπως τὸν συλλάβῃ. Ἐπέβαιεν ἵππου ἐρυθρᾶς, δεδαμασμένης θαυμασίως, ἣτις ἐνόει ἄριστα τὸ κινδυνώδες αὐτῆς καθήκον. Βραδέως καὶ ἀταράχως παρεγένετο αὐτῇ ἐγγὺς τοῦ τρομεροῦ ἰνταγωνιστοῦ ὥστε ἀφίστασθαι τῆς κεφαλῆς τοῦ κολοσσοῦ ἐπτά ἢ ὀκτὼ μέτρα. Οὗτος διετέλει ἀκίνητων.

Ἡ σκηνὴ ἦν μεγαλοπρεπής· ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει· οὐδὲ λέξις, οὐδὲ νεῦμα· ἡ ἵππος ἀνενίζουσα εἰς τὸν γηραιὸν ἄρρῆνα, καὶ προσπαθοῦσα νὰ προαισθανθῆ τὴν ἐπιθεσίαν· ὁ θηρευτὴς, γαλήνιος καὶ ἀτάραχος ἐπὶ τοῦ ἀναβάτου αὐτοῦ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῶν τοῦ πελωρίου θηρίου.

Ἐν μέσῳ τῆς σιγῆς, ἡ ἵππος ἤρξατο βρέμουσα, εἶτα προέβη κατὰ ἐν βῆμα. Εἶδον κινούμενον τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἐλέφαντος. «Φυλάσσω, Ῥοδάρ!» ἐφώνησα. Ἐκπέμπων κραυγὴν ὀξείαν, ὁ κο-

λοσσὸς ἐπεφέρετο ὡς νιφὰς ἄνωθεν κατερχομένη.

Ἡ ἵππος συνεστράφη, καὶ ὑπερπηδῶσα λίθους καὶ βράχους, ἀπήγαγε τὸν μικρόσωμον Ῥοδάρ, ὅστις προνεύων ἐθεάτο ὑπὲρ τὸν ὄμον τὸ φοβερὸν θηρίον ὀρμῶν ἐπ' αὐτόν.

Ἐνόμισα πρὸς στιγμὴν ὅτι δὲν θὰ διέφευγεν· εἴν ἡ ἵππος του προσέπταιεν, αὐτὸς ἀπώλλυτο· ἀλλὰ μετὰ τινα πηδήματα ὑπερέβη αὐτὴ τὸν ἐλέφαντα· καὶ ὁ Ῥοδάρ, ὅστις δὲν ἔπαυσε βλέπων κατόπιν αὐτοῦ, διετήρησε τὴν ἀπόστασιν ἣτις αὐτὸν ἀπεχώριζε τοῦ ἐχθροῦ, ἀπόστασιν τοσοῦτον μικρὰν ὥστε μόλις ἀπείχον ἀπ' ἀλλήλων πόδας τινὰς τὰ ὀπίσθια τοῦ ἵππου καὶ ἡ προβοσκίς τοῦ ἐλέφαντος.

Ἐν τοσοῦτῳ, ταχεῖς ὡς ἰέρακες, ὁ Ταχέρ καὶ ὁ Ἰβραῖμ παρηκολούθουν τὸ θηρίον, ἀποφεύγοντες τὰ δένδρα καὶ ὑπερπηδῶντες τὰ προσκόμματα μετ' ἄκρας ἐπιδεξιότητος. Ἀφικόμενοι εἰς ἔδαφος ἐλευθέρου, ἐπετάχυναν τὸν δρόμον καὶ κατέλαβον τὸν ἐλέφαντα, ὅστις, παραφερόμενος ὑπὸ τῆς καταδιώξεως, προσεῖχε μόνου εἰς τοὺς φυγάδας. Πλησιάσας τῷ κολοσσῷ, ὁ Ταχέρ ἐξήγαγε τὸ ξίφος τῆς θήκης καὶ ἔδραξεν αὐτὸ ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ, καταβαίνων ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἐνῶ ὁ Ἰβραῖμ ἐκράτει αὐτοῦ τὸν ἵππον. Ἐποίησατο δύο ἢ τρία πηδήματα· τὸ ξίφος ἠκτινοβόλησε πρὸς τὸν ἥλιον, κτύπος ἀνεπαίσθητος ἐπηκολούθησεν εἰς τὴν λάμψιν, καὶ ὁ ἐλέφας ἔστη· ἡ λεπίς εἶχε τάμει τὸν τένοντα καὶ διασχίσει βαθέως τὸ ὄστον τριάκοντα ἑκατοστόμετρα ὑπὲρ τὸν πόδα.

Ὁ Ταχέρ ἐποίησατο πλαγίως πῆδημα ταχύ· δι' ἐνὸς δὲ ἄλματος ἀνέβη πάλιν ἐπὶ τοῦ ἵππου. Ὁ Ῥοδάρ ἐπανέστρεψε καὶ ὡς ἐν ἀρχῇ εὐρέθη ἀντιμέτωπος πρὸς τὸν ἐλέφαντα. Μὴ καταβὰς ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἔλαβε δρᾶκα ἄμμου τὴν ὅποιαν ἐπέρριψεν εἰς τὸ ἔμμανές ζῶον. Ἡθέλησεν αὐτὸ ν' ἀναλάβῃ τὸν δρόμον, ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθη· ὁ ἐξηθρωμένος πούς προήλθεν ὡς παλαιὰ εὐμαρίς. Κατελ-

θὼν αἰθίς ἀπὸ τοῦ ἐφιππίου, ὁ Ταχέρ ἔπληξε τὸ δεύτερον σκέλος· ἡ πληγὴ αὐτῆ ἦν θανατηφόρος· ἡ ἀρτηρία εἶχεν ἀνοιχθῆ καὶ τὸ αἷμα ἀνεκόντιζεν ἐκ τοῦ τραύματος κρουνηδόν.

Ἡθέλησα νὰ ἐπιταχύνω τὸν θάνατον τοῦ ἀθλίου κολοσσοῦ πυροβολῶν αὐτὸν ὑπισθεν τοῦ ὠτός, ἀλλ' ὁ Ταχέρ ἀντέστη εἰς τοῦτο. Ὁ ἐλέφας, εἶπε, θέλει ἀποθάνει μετὰ μικρὸν, θέλει τελευτήσῃ ἀνωδύνως, καὶ ὁ πυροβολισμὸς οὗτος, μηδαμῶς ἀναγκαῖος, ἠδύνατο νὰ προσελκύσῃ τοὺς Βαζῆς, οἵτινες θὰ κατελάμβανον τὴν λείαν.

Ἐπανεστρέψαμεν αὐθις εἰς τὴν πρὸς τὸ στρατόπεδον ἄγουσαν ὁδόν. Ἀφικόμεθα μεσονύκτιοι περίπου. Οἱ ἵπποι ἡμῶν, ἐκτὸς τῆς καταδιώξεως τοῦ θηρίου, εἶχον διέλθει τῆς ἡμέρας πλέον ἐξήκοντα μιλίων.

Θαυμάσιοι θηρευταὶ οἱ Σεριφ! Μετὰ τῆς ἄκρας αὐτῶν τόλμης συνενοῦσι τὴν ἀταραξίαν, τὴν ἀπάθειαν ἐν τῇ ἐπιθέσει, τὴν δύναμιν τοῦ ἐπέχειν ἑαυτοὺς πολλῷ ὑπερέραν τῆς λαμπρᾶς μανίας τοῦ Ἀβού-Δό. Ἀγνοῶ τί μᾶλλον νὰ θαυμάσω, τὴν ἀτρόμητον ἐπιδεξιότητα τοῦ παρασύροντος τὸν ἐλέφαντα ἢ τὴν ἀπίστευτον εὐχειρίαν τοῦ θηρευτοῦ τοῦ καταφέροντος τὴν πληγὴν.

Τὴν ἐπαύριον ἀπήλθον πρῶτ' μετὰ καμήλων καὶ σάκκων μεταβαίνοντες εἰς ἀναζήτησιν τοῦ θηρίου, καὶ ἐπανήλθον τὴν ἐσπέραν ἄκρας δυσηρεστημένοι· οἱ Βαζῆς, ὀδηγηθέντες ἀναμφιβόλως ὑπὸ τῶν γυνῶν, εἶχον ἀποκομίσει τὴν λείαν· καὶ τὸ κρέας καὶ οἱ χυλιόδοντες, τὸ πᾶν ἐγένετο ἄφαντον. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἶχον ἐναποτυπωθῆ τὰ βήματα πολλαριθμοῦ ὀμίλου· καὶ οἱ ἀγκαξίρ ὑπῆρξαν εὐτυχεστάτοι ὅτι διέφυγον ἐπίθεσιν καθ' ἣν θὰ ἐνικῶντο ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ.

Πορεία εἰς Γαλλαθάτην. — Κατασκηνοῦμεν ἐν ἀπεράντῳ τινὶ πεδιάδι. — Ἀπὸ τῆς κορυφῆς λόφου. — Δύο ῥινοκεράτεις ἐξορμῶντες φάραγγος. — Ὁ Τετέλ ὀδηγεῖται κάτωθι τοῦ λόφου. — Καθορᾶται ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τῶν ῥινοκεράτων. — Ὁ

ρίνοκέρωσ πυροβολείται. — Δίωξις τοῦ ἐτέρου ρίνοκέρωτος. — Γύπες. — Ὁ Ἀτσόρας παρὰ τῆς πηγῆ αὐτοῦ. — Γαλλαδάτη. — Οἱ Τακρούρις. — Φιλονεικία αὐτῶν. — Ἐπὶ τῶν ὄχθων τοῦ Ῥαχάδ. — Ἀφίξις εἰς Καρτούμ.

Εἶχον ἐντελῶς διερευνήσει τὰς ὄχθας τοῦ Σαλάμ καὶ τοῦ Ἀγγραβ᾽ μοὶ ἐπήλθεν ἡ ἰδέα νὰ προελάσω μέχρι Γαλλαβάτης, πόλεως ὁμόρου τῆς Ἀβυσινίας, ἔνθα γίνεται περιοδικῶς ἀγορά.

Ἀνελθόντες κλιτύν τινα πετρώδη, κατέβημεν διὰ κατωφερείας λειοτάτης εἰς ἀπεραντόντινα πεδιάδα κεκαλυμμένην ὑπὸ μικρῶν δένδρων διεσπαρμένων. Σημειούμενος δι' ἀμαυρῶν γραμμῶν, ἅς ἡ φυλλὰς διέγραφεν ἐπὶ τὰ πρόσω ἐπὶ τοῦ κιτρινοῦ χόρτου, ὁ ροῦς τῶν ρύακων εὐκρινῶς ἐνεδείκνυτο. Ὡδεύομεν ἐσπευσμένως νῦν μὲν ἐπὶ τέφρας μελαίνης, νῦν δὲ ἐν τῷ ὑψηλῷ χόρτῳ τὸν ὁποῖον χαράδρα τις εἶχε προφυλάξει ἀπὸ τοῦ πυρός. Παραγενόμενοι ἐγγὺς τερπνοῦ ρύακος, ὑπὸ φοινίκων ἐπεσκιασμένοι, ἀφισταμένοι δὲ τοῦ τελευταίου ἡμῶν ἐπαυλισμοῦ ὡσεὶ ἑπτακαίδεκα μίλια, ἔστημεν ἐκεῖ· μετὰ τινος δὲ ὥρας ἐπήγγυτο αἱ σκηναί.

Τὴν ἐπαύριον πρῶτ' ἐπιβάς τοῦ Τετέλ, καὶ παρακολουθούτων τοῦ Ταχέρ Νούρ, τοῦ Χασσάν καὶ τοῦ Χατζῆ-Ἀλῆ, ἐτράπην πρὸς πυραμοειδῆ τινα λόφον, κείμενον μακρὰν τῶν σκηνῶν ἡμῶν τρία περίπου μίλια.

Ὁ λόφος οὗτος εἶχεν ὕψος ὡσεὶ μέτρων ἑκατὸν, τοῦ δὲ πυρὸς καταστρέψαντος τὸν χόρτον, τοῦλάχιστον κατὰ μέγα μέρος, ἐπὶ πολλὰ μίλια κύκλω, ἔμελλον ἀνακαλύψαι ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς πυραμίδος ταύτης πάντα τὰ ἐν τοῖς πέριξ ζῶα.

Ἀφικόμενος κάτωθι τῆς κλιτύος, κατέβην ἀπὸ τοῦ ἵππου, εἶτα δὲ, χαλιναγωγῶν τὸν Τετέλ, ἀνεβίβασα αὐτὸν διὰ τῆς ἀποκρήμνου κατωφερείας ἐν μέσῳ σωροῦ τμημάτων λίθου βασανίτου προερχομένου ἐκ τῆς κορυφῆς. Ὡς εἶχον νοήσει, ὁ ὀφθαλμὸς περιελάμβανεν ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀκρολόφου τούτου μεγάλην ἑκτασιν καὶ παραχρῆμα ἀνεκάλυφα

πολλαχοῦ καμηλοπαρδάλεις, αἰγάγρους, συάγρους καὶ βουβάλους.

Ἐπεσκόπουν ἀπὸ τινος τὴν χώραν ὅτε αἴφνης εἶδον δύο ρίνοκέρωτας ἐξορμήσαντας ἐκ τινος φάραγγος. Ἐβραδυπόρου καὶ ἦλθον νὰ παραμειφθῶσι τὴν ὑπώρειαν τοῦ λόφου, ἔνθα ἤμην ἐγὼ μετὰ τῶν ἐμῶν. Ἀφικόμενοι ἐκεῖ ὡσφράνθησάν τι, ἐτριπόδισαν καὶ ἐπέστρεψαν νὰ ἐγκρυσώσιν εἰς τὸν χόρτον ὅθεν εἶχον ἐξέλθει.

Ἐβλεπον αὐτοὺς κάλλιστα ὀπότεν ἰστάμην, ἀλλὰ βεβαίως κατελθόντα εἰς τὴν πεδιάδα θά ἦσαν παντελῶς ἀόρατοι πρὸς ἐμὲ, ὅπερ καθίστη ἀπίθανον ὅτι θ' ἀφικνούμην πρὸς αὐτούς. Διανοήθην λοιπὸν νὰ πέμψω ὅπως ἐκζητήσωσι τοὺς ἄλλους δύο ἵππους μου ἐπὶ σκοπῷ νὰ διώξωμεν τὸ θηρίον καθ' ἣν περίπτωσην δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ πλησιάσω πρὸς αὐτὸ περὶ. Διέταξα συνεπῶς. Εἶπον πρὸς ὃν ἔπεμπον εἰς τὰ σκηνώματα ἡμῶν νὰ λάβῃ μετ' αὐτοῦ τὸν Τετέλ καὶ προσδέσῃ εἰς δένδρον τι κατὰ τὴν ὑπώρειαν τοῦ λόφου· ἐφοβούμην, ἔχων αὐτὸν παρ' ἐμοί, μὴ τυχόν οἱ ρίνοκέρωτες παρατηρήσωσι τὴν σκιαγραφίαν αὐτοῦ ἐμφαινομένην ἐπὶ τοῦ αἰθέρος.

Ὁ ἄνθρωπος ἔπραξε τὸ παραγγελθὲν καὶ ἤρξατο τρέχων πρὸς τὰς σκηνάς. Ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ παρεφύλαττον τοὺς ρίνοκέρωτας οἵτινες κατέκειντο ἐν τῷ χόρτῳ ἔνθα ἐφαίνοντο ὡς δύο μεγάλοι λίθου.

Καίτοι οὐ πρὸ πολλοῦ κατακλιθέντες, ἐφαίνοντο κοιμώμενοι. Δύο χοῖροι, περιπλανώμενοι, διήλθον προσήνεμοι ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς κρύπτῃς των. Οἱ παρεισδύσαντες δὲ διέλαθον τὴν ὄσφρησιν τῶν ρίνοκερώτων οἵτινες πάραυτα ἐγερθέντες διὰ πηδήματος ἀνεζήτησαν διὰ τοῦ βλέμματος τοὺς ὄχληρούς. Οὐδὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἴδωσιν ἔνεκα τοῦ περικυκλοῦντος αὐτοὺς χόρτου· ὅμως παραχθέντες ὑπὸ τοῦ συμβάντος τούτου, ἐξῆλθον τῆς φάραγγος· ἡ πορεία αὐτῶν ἦν βραδεία καὶ ἐφίσταντο συχνάκις ὅπως ἀκροασθῶσιν.

Ἄμφότεροι τὴν αὐτὴν ἐπορεύοντο ὁδὸν, μακρὰν ἀλλήλων ἑκατὸν βήματα, διευθυνόμενοι πρὸς τὸν λόφον, ὥστε ἦγον ἀκριβῶς πρὸς τὴν θέσιν ἐν ἣ ὑπῆρχεν ὁ ἵππος μου. Παρητήρησα τῷ Ταχέρ-Νοῦρ ὅτι ἠδύνατο ν' ἀποκτείνωσι τὸν δυστυχῆ Τετέλ. «Οὐχί, μοι ἀπεκρίνατο ὁ Ταχέρ· θέλουσι νὰ κατακλιθῶσι καὶ νὰ κοιμηθῶσιν· ἡ χώρα ἐστὶ διάπυρος, ζητοῦσι σκιάν.»

Ἐν τοσούτῳ προεχώρου. Ἀφικόμενος ἐπὶ τινος γηλόφου, ὁ πρῶτος ἐπέστη· εἶχεν ἰδεῖ τὸν Τετέλ.

Κλιτὺς τις κατήρχετο ἀπὸ τοῦ λόφου παραλλήλως πρὸς τὴν ὁδὸν ἣν εἶχον τραπῆ οἱ ῥινοκέρωτες. Ἡρξάμην τρέχων μετὰ τῆς ἐπὶ τῶν λίθων τῆς ζώνης ταύτης δυνατῆς ταχύτητος, καὶ παρηκολούθουν διὰ τοῦ βλέμματος τὸ πρῶτον θηρίου, τὸ ὁποῖον ἦδη ἐπορεύετο εὐθὺ πρὸς τὸν ἵππον προτιθέμενον νὰ ἐπιτελῆ αὐτῷ.

Ὁ Τετέλ οὐδὲν προησθάνετο καὶ εἶχεν ἡσύχως πρὸς τὸ πρέμνον τοῦ δένδρου. Τρέχων πάσῃ δυνάμει, παρεγενόμην κάτωθι τοῦ λόφου, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἐνόει τὸν κίνδυνον. Ὁ ῥινόκερος ἀφίστατο ἤδη πευτήκοιτα βήματα· μέχρις ἐνταῦθα εἶχε βαδίσει, ἀλλὰ τότε, κύπτων τὴν κεφαλὴν, ἤρξατο τοῦ καλπάζειν καὶ ὄρμησεν ἐπὶ τὸν ἵππον.

Ἀπέιχον διακόσια μέτρα, μὴ τολμῶν νὰ πυροβολήσω ὑπὸ φόβον μὴ φονεύσω τὸν Τετέλ. Ἄλλ' ἦν ἐπάναγκες. Ἡστόχησα τοῦ ῥινοκέρωτος· ἀλλ' ἡ βολὴς, πλήττουσα τὸ ἔδαφος, ἀνέρριψεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἄμμον καὶ θραύσματα βράχου τὰ ὁποῖα ἐπέσχον αὐτὸν καθ' ἣν στιγμὴν ἐφαίνετο ἐφικνούμενος τοῦ δυστυχοῦς ἵππου.

Δι' ἐνὸς λακτίσματος ὁ Τετέλ διέβρηξε τὸν χαλιῶν καὶ ἔφυγε τρέχων πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐνῶ ὁ ῥινόκερος, τυφλωθεὶς ὑπὸ τῆς ἄμμου, ἐκίνει τὴν κεφαλὴν καὶ ἀνεχώρει ὅθεν εἶχεν ἐλθεῖ.

Εἶχον προηγηθῆ καὶ εἶχον κρυβῆ ὀπισθεν θάμνου. Τὸ ζῶον διήλθε τριποδίζου, τὴν κεφαλὴν ἔχον ἐπηρμένην, ἀναζητοῦν τὴν αἰτίαν τῆς ἥττης αὐτοῦ.

Ἀπέιχον αὐτοῦ μόνου ἑκατὸν βήματα· ἡ βολὴς ἐπληξεν αὐτοῦ τὸν ὦμον. Ἠνώρθωσε τὴν οὐρὰν καὶ ἐφόρμησεν ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αἴφνης μετέβαλε διεύθυνσιν, ἐσράφη πολλάκις περὶ ἑαυτὸ, ἔστη ὑπὸ σκοτοδίνης καταληφθὲν, εἶτα ἀπεμακρύνθη βραδέως καὶ μετὰ πορείαν ἑκατὸν μέτρων κατεκλίθη.

Εἶχε τρωθῆ καιρίως, περὶ τούτου ἡμῖν βέβαιος· ἀλλ' ἤθελον νὰ κυριεύσω τοῦ συνταίρου τοῦ ὅστις εἶχεν ἀφιχθῆ πρὸς αὐτὸν καὶ, θεωρῶν τεταραγμένος περὶ ἑαυτὸν, ἀνεζήτη πόθεν ὁ κίνδυνος ἐπήγαγε καὶ δὲν εὕρισκεν· ἡ λόχη μὰς ἀπέκρυπτε ἐντελῶς.

Μετὰ μίαν στιγμὴν, ἐγερθεὶς ὁ τρωθεὶς ἀπῆλθεν ἀκολουθοῦντος τοῦ συντρόφου αὐτοῦ· ἐβάδιζεν ἐπιπόνως, διέβη τὴν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου ἐπικαμπὴν τοῦ ἐδάφους καὶ ἐγένετο ἄφαντος μετὰ τοῦ ἐτέρου.

Ἐξέπεμψα παραχρῆμα τὸν Χασσάν, ὅστις ἔτρεχεν ὡς αἶγαγρος, πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Τετέλ· εἶτα ἀπέστειλα τὸν Ταχέρ-Νοῦρ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἀκρολόφου ὅπως μάθω ἐὰν οἱ ῥινοκέρωτες ἐφαίνοντο ἔτι. Ἐὰν μὴ τοὺς ἔβλεπεν ἐκεῖθεν, ὠφείλομεν ν' ἀναζητήσωμεν αὐτοὺς ἐν τοῖς παρὰ τὴν ὑπώρειαν τοῦ λόφου μετὰ δένδρων ἀναμίκτοις θάμνοις.

Μακρὸν ἀναμείνας, εἶδον τέλος ἐπερχομένους τοὺς δύο ἵππους τοὺς ὁποίους ἦγεν ὁ Χατζῆ-Ἀλῆς. Ἐσφιγγον τοὺς λώρους τοῦ ἐγχωρίου ἐφιππίου ὃ ἔφερον ὁ Ἀγκάρ, κατηρώμην τοὺς ἀναβολεῖς αὐτοῦ, ἐφ' ὧν μόνον τὸν μέγαν δάκτυλον δύναται τις νὰ στηρίξῃ, ὅτε τὴν ὄρασίν μου ἔτερψεν ἡ θεὰ τοῦ Χασσάν καλπάζοντος ἐπὶ τοῦ Τετέλ καὶ ἐρχομένου ὅθεν εἶχον γίνεαι ἄφαντοι οἱ δύο ῥινοκέρωτες. «Δράμετε ταχέως! μοι ἐφώνησεν· ὁ εἰς ἔστι νεκρὸς μάλ' ἐγγὺς, δύο δὲ βήματα ἀπ' αὐτοῦ ὁ ἕτερος ὑπὸ τι δένδρον.»

Ἐπέβην τοῦ ἵππου πάραυτα, καὶ, λαμβάνων τὴν μικρὰν μου καρβιναν ὡς εὐμεταχείριστον, διέταξα τὸν Χασσάν καὶ τὸν Χατζῆ-Ἀλῆν νὰ ἐπιβῶσι τῶν δύο ἄλλων ἵππων, λέγων αὐτοῖς ν' ἀκολουθήσωσιν ἔνοπλοι.

Ἡ ὀποθανῶν ἔκειτο διακόσια βήματα μακρὰν ὅθεν εἶχε πυροβοληθῆ. Ὁ δὲ σύντροφος αὐτοῦ διέμενευ ἔνθα ὁ Χασσάν τὸν εἶχεν ἀνακαλύψει. Μᾶς εἶδεν ἀμέσως· ἀλλ' ἔμεινε ἀνδρείως κατέναντι ἡμῶν, ἀφίνων με νὰ προσέλθω μέχρι πεντήκοντα βημάτων ἀπ' αὐτοῦ.

Πρὸς θήραν, ὁ Τετέλ ἦν χρυσοῦ ἀντάξιος. Ἦν ἀκλόνητος ὡς βράχος καὶ θὰ ἐτόλμα κατὰ τοῦ διαβόλου. Εἶδομεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ λέοντος. Μὴ δυνάμενος νὰ πυροβολήσω ὡς ἰστάμην, εἶπον τοῖς ἐμοῖς νὰ ποιήσωσιν ἡμικύκλιον, ὅπως ἐπισπάσωσιν ἐφ' ἑαυτοὺς τὴν προσοχὴν τοῦ ῥινόκερωτος, ὅστις τότε θὰ μοι παρήχῃ τὴν πλευρὰν.

Ἐγένετο δὲ ὡς εἶχον προῖδει· καὶ τὸ ζῶον, βληθὲν ἀκριβῶς κατὰ τὸν ὦμον, ἔπεσεν εὐθύς. «Καλῶς πυροβοληθὲν!» ἐφώνησεν ὁ Ταχέρ-Νούρ.

Ὁ ῥινόκερος ἐσπαράσσετο σπασμωδικῶς· ἐνόμισα ὄντως ὅτι τὸν εἶχον φονεύσει· ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. Ἡ βολὴ τοῦ Φλέτχερ δὲν εἶχεν ἰκανὴν δύναμιν ἵνα θραύσῃ τὴν παχείαν ὠμοπλάτην· μόνου εἶχε παραλύσει τὸ μέλος, τὸ ὁποῖον ταχέως ἀνέλαβε. Τὸ θηρίον ὠρθώθη, καὶ ἀπήλθε καλπάζον, παρασύρον ἡμᾶς κατόπι αὐτοῦ, κατὰ πρῶτον μὲν πρὸς τὸν λόφον· εἶτα δὲ ἐπὶ τὴν κλιτὴν τούτου, κατ' εὐθείαν, ἐλίγηδην· φεύγον παντὶ τάχει ἐν μέσῳ τῶν δένδρων, ἀνερχόμενον τὴν κορυφήν, κατερχόμενον τὴν κατωφέρειαν καὶ διὰ τῶν βράχων καὶ τῶν κινητῶν λίθων. «Βραδέως, Τετέλ! βραδέως, ἐπὶ τῶν λίθων!» καὶ ἐπέσχου τὸν χαλινὸν ἄχρις οὗ κατήλθομεν τὴν κλιτὴν.

Ὁ ῥινόκερος προηγείτο ἡμῶν πολὺ· ἀλλ' ἡ πεδιάς ἦν ἐπιτηδεῖα πρὸς δρόμον· τὸ πῦρ εἶχε καταστρέψει τὸν χόρτον πανταχοῦ σχεδὸν αὐτῆς, τὰ δένδρα ἄραια ὄντα ἐπέτρεπον τὴν διάβασιν· τὸ ἔδαφος ἐπίπεδον ἅμα καὶ σπερεδόν, ἦν ἐκ τῶν ἀρίστων.

Ἦλασα τὸν Τετέλ ἐπὶ τὸ θηρίον, τὸ ὁποῖον ἐκάλπαζε πρὸ ἡμῶν ἑκατὸν πεντήκοντα μέτρα μακρὰν, καὶ τὸ ὁποῖον ἀπώλεσε ταχέως ὅσον εἶχε κερδίσει ἐκ

τῆς κατωφέρειας. Αἴφνης αὐτὸ περιεστράφη μετὰ τάχους θαυμασίου καὶ ἐπήλθεν εὐθὺς ἐφ' ἡμᾶς. Τοῦτο ἐγὼ περιέμενον, ἐπίσης καὶ ὁ ἵππος μου, ὅστις ἀπέφυγε τὴν προσβολὴν δι' αἰφνιδίου ἐλιγμοῦ, καὶ ὅστις, εὔρεθεις ὀπισθεν τοῦ θηρίου, τὸ ἐδίωξεν ἐπὶ τινα μέτρα.

Ἡ δίωξις παρετάθη τοιουτοτρόπως ἐπὶ ἐν καὶ ἡμισυ μίλιον, τοῦ ῥινόκερωτος ἐσθ' ὅτε ἐπαναστρεφομένου καὶ ἐπιτιθεμένου· ἀλλ' ἀπέφευγεν αὐτὸν αἰείποτε ὁ ἐπιδέξιος ἀνταγωνιστῆς του. Ὁ Τετέλ ἐδίωκεν ὡς κύων λακωνικός. Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶχον δυνηθῆ νὰ ὑπερβάλω τὸν ῥινόκερον, ὅστις ἐξώρμα ὡς κεραυνὸς ἅμα ὡς ἐμελλον νὰ καταλάβω αὐτόν. Ἀλλὰ τέλος τὸ τραῦμα αὐτοῦ ἐγένετο αἰσθητόν· ἐχώλαινε προφανῶς καὶ, διῶδων μικρὸν ἀπέχουσαν τὴν φαιὰν γραμμὴν τὴν ἀναγγέλλουσαν γῆν βαθεῖαν καὶ εὐθρυπτον, ἡμῃν ἤδη βέβαιος περὶ τοῦ ὅτι οὐχὶ ἐπὶ πολὺ ἔτι θὰ μᾶς διέφευγε.

Δὲν ἐπλανήθην· παραγενόμενος ἐπὶ τῆς καταρρέουσας ταύτης γῆς, ἔνθα ἐβυθίζετο ἀνὰ πᾶν βῆμα, ἐστράφη, ἐφόρμησε μετ' οὐ πολλῆς ταχύτητος, ἐφοδὸν ἦν ῥαδίως ἀπέφυγον, καὶ ἔμεινε ἀκίνητος, παρέχων μοι τὴν φοβερὰν κεφαλὴν του.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Gazelle, ὅστις φύσει δειλότατος ὢν, οὐδενὸς ἦν ἄξιος πρὸς θήραν, ἐξεπλήσσετο ὀρῶν τὸν ῥινόκερον κύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ ἀναλακτίζων ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ τέρατος, τὸ ὁποῖον ἐστράφη καὶ ἠθέλησε νὰ ἐφορμήσῃ ἐπὶ τὸν δειλόν. Ἐπωφελήθην τὴν περίστασιν ταύτην ὅπως ἀγάγω τὸν ἵππον μου πρὸς τὴν λαγίνα τοῦ θηρίου, εἰς οὗ τὸν ὦμον ἐνεβλήθησαν αἱ δύο βολίδες τοῦ μικροῦ Φλέτχερ· ταυτὸν ὁ θάνατος ὑπῆρξεν ἄμεσος. Εὐτυχῆς περαιοσις θήρας καθ' ἣν ὁ δυστυχῆς Τετέλ μικροῦ δεῖν ἀπέθνησεν!

Τοῦ ἡλίου ἄκρον θάλπουτος, ἐτράπην πρὸς τὰς σκηνάς, ὅπουθεν οἱ ἐμοὶ ἐμελλον νὰ σταλῶσι μετὰ καμήλων ὅπως μετενέγκωσι τὸ θήραμα. Παρερχόμενος ἐγγυὸς τοῦ πρώτου φονευθέντος, εἶδον

αὐτὸν περικεκυκλωμένον ὑπὸ πληθύος γυπῶν ἀυξομένης ἀνὰ πᾶν λεπτόν· εἶχον ἤδη ἐξορύξει τοὺς ὀφθαλμούς, ἐν δὲ τῶν ἀδηφάγων τούτων ὀρνέων ἀνώρυσσεν ἐν τῷ τραύματι ὃ ἔφερε τὸ ζῶον κατὰ τὸν ὦμον. Πλήθος δ' ἔρωδιῶν ἕσαντο ὑπερῆφαιως ἐν μέσῳ ἀπάντων, ἀναμένοντες, ὅπως μετέλθωσι τὸ ἔργον αὐτῶν ὡς νεκροφόρων, ἵνα τὸ πτώμα ἱκανῶς διαλυθῇ. Πάντες οἱ λοιποὶ ἄλλως τε ὄφειλον μετ' αὐτῶν νὰ καρτερῶσι, τοῦ παχέος δέρματος τοῦ ῥινοκέρωτος ἀτρήτου ὄντος ὑπὸ τῶν ἀπλήστων αὐτῶν ῥάμφων.

Θέαμα ἐκπληκτικὸν τὸ τῆς ἀφίξεως τῶν θησιμαιοφάγων τούτων πτηνῶν τὰ ὁποῖα οὐδαμοῦ ἐφαίνοντο, ἀφθονοῦσι δὲ ἅμα ζῶον τινὸς θανάτους, καὶ ἐμφανίζονται ἀμεταβλήτως ἐν τῇ αὐτῇ τάξει. Φρονῶ ὅτι ὑπάρχει πρὸς ἕκαστον εἶδος βαθμὸς ἰδιαίτερος ὕψους, καὶ ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα περιέχει στρώματα ἀρπακτικῶν ἀοράτων, κατασκοπευόντων ἀδιαλείπτως τὰ συμβαίνοντα ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ λευκὴ καὶ μέλαινα κορώνη πτηνῶν πονηρῶν, ἐπιδεξιότατον δὲ πρὸς ἀναζήτησιν βορᾶς καὶ μηδέποτε μακρὰν ἀπέχον τῆς γῆς, ἀνακαλύπτει τὸ ἔρμαιον καὶ φανερὸν αὐτὸ ποιεῖ τοῖς ἦττον ἀνυψομένοις. Ἀπὸ τοῦ ὕψους ἔνθα αἰωρεῖται εἴαν τις γυψῆ ἴδῃ τὰ ἄλλα πτηνὰ κατευθυνόμενα πρὸς τι τοῦ ὀρίζοντος σημείου, ἀκολουθεῖ αὐτοῖς παραντῖκα, βέβαιος ὢν ὅτι λεία τις κεῖται ὑπ' ὄψιν· καὶ ὁ δρόμος αὐτοῦ ἔκτοτε καθίσταται σημεῖον, τὸ ὁποῖον, ἐπαναλαμβάνόμενον ἀλληλοδιαδόχως, διαδίδεται τοῖς λοιποῖς.

Κατεκλίθην πολλάκις ὑπτίως παρὰ τῷ ζῳῷ ὃ ἔμελλον νὰ ἐκδάρωσιν. Ὁ οὐρανὸς διήυγαξεν· οὐδὲ μία κηλὶς ἐπὶ τοῦ φωτεινοῦ θόλου· μόλις οἱ παρ' ἐμοὶ εἶχον ἐγχαράξει τὸ δέρμα καὶ γυμνώσει τὴν ἐρυθρὰν σάρκα, καὶ δύο ἢ τρία κράου, κράου, ἠκούοντο ἐν τοῖς πλησίον θάμνοις· ἡ κορώνη ἦν ἐκεῖ. Πάραυτα, οἱ τριόρχει, τὰ παράσιτα κατέπιπτον ἐγγυὲς τοῦ ζώου καὶ συνήγον θρόμβον τινα αἵματος. Τότε στίγματα κινητὰ ἐφαί-

νοντο ἐν τῷ κενῷ, ἐμεγεθύνοντο ταχέως καὶ καθίσταντο ὄντα πτερόεντα, προσεμφερῆ μυΐαις, τηλικαύτη ἦν ἡ ἀπόστασις. Αἰψύνης βοῆ θυέλλης ἀντήχει ὀπίσω μου· ἦν γυψῆ ἐρεθροπρόσωπος ὅστις, συνεσταλμέναις ταῖς πτέρυξι, κατέπιπτεν ἐκ τῶν νεφῶν, παρακολουθούμενος ὑπὸ πολλῶν ἄλλων. Πανταχοῦ κηλίδες μέλαιναι συνεπυκνοῦντο ἐκ πασῶν τῶν γωνιῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπέσκηπτον εἰς τὴν αἰμοσταγῆ βορᾶν. Εἶτα εἰς ὕψος μέγα ἀνεφαίνετο εὐρείᾳ τις στεφάνη πτερύγων ἰσχυρῶν αἰτινες ἐφαίνοντο διαστάζουσαι νὰ κατέλθωσι, καὶ διετέλουν αἰωρούμεναι περὶ τὸ κέντρον τῆς ἔλξεως. Ἐν τοσοῦτῳ τὸ ζῶον εἶχε διαμελισθῆ· οἱ παρ' ἐμοὶ ἔθετον ἐν ἀσφαλεῖ τὸ ἐκλεχθὲν κρέας καὶ ἀπεχωροῦμεν ἑκατοντάδα βημάτων μακρὰν. Πάραυτα οἱ μεγάλοι γυμνοτράχηλοι γυψες κατέπιπτον, καὶ σεβασοὶ καθιστάμενοι πρὸς τὸ πλήθος, τὸ ὁποῖον ἐπεφέρετο ἐπὶ τὰ λείψανα, τὰς πρώτας κατελάμβανον θέσεις. Ἄλλ' ἄλλη τις μορφή ἀνεφαίνετο ἐν τῷ κυανόχρῳ οὐρανῷ· ὑπὸ πτέρυγας ὑπερμεγεθεῖς ἤρτηντο μεγάλοι χαράδριοι οἵτινες ταχὺ ἐπέψανον τῆς γῆς, καὶ ὁ Ἄβου Σὺν, ὁ πα τ ἡ ρ τ ὠ ν γ ν ἄ θ ω ν, ὡς οἱ Ἄραβες καλοῦσι τὸν ἔρωδιον, ἀπήλαυσε διὰ τοῦ ῥάμφους τὴν διερίζουσαν πληθύν. Καὶ περ ἔσχατος ἀφικόμενος, ἐλάμβανε τὴν μερίδα τοῦ λέοντος.

Πορευόμενοι ἐπὶ τὰ πρόσω διὰ τῆς πεδιάδος, ἀφικνούμεθα εἰς Μετεμμέχ, κώμην συνοικουμένην τοῦ Τακουρίς· εἶτα τὴν 15 Ἀπριλίου, διεξελθόντες δάσος τι ταπεινὸν καὶ διαβάντες πολλοὺς ῥύακας κατερχομένους ἐκ τῶν γηλόφων, ἀνεύρομεν τὸν Ἀτβάραν κατὰ τὴν γωνίαν ὄρους τινὸς, ὅθεν ἀφανίζεται σχηματίζων ὄξειαν γωνίαν.

Ὅτε τὸ πρῶτον συνητήσαμεν αὐτῷ δὲν ἦτο ἡ στῶμα ἄμμου σπινθηροβόλουσης, συνέχεια τῆς ἐρήμου τῆς συνεχούσης τὰς ὄχθας αὐτοῦ, ἃς περιέβαλλε τότε δενδροστοιχία μαρανθεῖσα, μνημεῖον ποταμοῦ ἀπεξηραμένου. Εἶτα ἐν τῇ σκιᾷ νυκτὸς ἡσύχου, ὃ μυστηριώδης

χείμαρρος εἶχεν αἴφνης κατακλύσει τὸ ἀπεξηραμένον τοῦτο ρεῖθρον. Παραγενόμενοι πρῶτον εἰς τὴν αὔξησιν αὐτοῦ, εἶχομεν ἰδεῖ αὐτὸν ἐν ὄλῃ αὐτοῦ τῇ λαμπρότητι. Τέλος, παραπορευθέντες ἕκαστον τῶν ποταμῶν, διαβάντες ἕκαστον τῶν ῥυακίων ἅτινα τρέφουσιν αὐτὸν, ἀνευρίσκομεν αὐτὸν παρὰ τῇ πηγῇ αὐτοῦ.

Ἄναθεωρῶν αὐτὸν, διενουόμεν τὸν Νεῖλον, τὸν θαυμάσιον τοῦτου ποταμοῦ τὸν διερχόμενον τὰς διαπύρους ἐρήμους καὶ μηδέποτε ἐξαντλούμενον. Παρὰ τὴν εἰσφορὰν τοῦ Ζεττίτου καὶ τοῦ Σαλάμ αἰεὶ ρεόντων, ὁ Ἀτβάρας ξηραίνεται δι' ὅλης τῆς καυμάτωδους ὥρας· ἐκάστη σταγὼν τῶν ὑδάτων ὅσα εἰσχέουσιν εἰς αὐτὸν οἱ μέγα δυνάμενοι οὔτοι ὑποτελεῖς, ἐξατμίζεται ἢ καταναλίσκεται ὑπὸ τῆς ἄμμου διακόσια μίλια μακρὰν τῆς ἐκβολῆς του· ἀλλ' ὁ μέγας ποταμὸς ἐστὶν ἀείρρους.

Τὴν ἐπιούσαν ἡμεθα ἐν Γαλλαβάτῃ ἢ Μετεμμέχ, πρωτευούσῃ χώρας εὐφροικισθείσης ὑπὸ Τακουρίς. Φυλὴ μελαντάτῃ ὥραία δὲ καὶ ἄλκιμος, οἱ Αἰθίοπες οὔτοι, καταγόμενοι ἐκ τοῦ Δαρφούρ, εἰσὶν ἐξαιρέτως φιλόπονοι· ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐργάζονται ἀδιαλείπτως. Πολλάκις εἶδον τοὺς παρ' ἐμοί, καθ' ὁδὸν, συνάγοντας τὸν βάμβακα τῶν ἐγκαταλελειμμένων ἀγρῶν, αὐτοσχεδιάζοντας ἄτρακτον δι' ἐμπήξεως στελέχους σχοίνου εἰς σπύραθον καμήλου καὶ νήθοντας ἐνῶ ἐφείποντο τῇ συνοδίᾳ. Κατὰ τὸν ἐπαυλισμὸν, οὐδὲ μία στιγμή ἀπραξίας· ἅμα ὡς ἐσχόλαζον, ἕκαστος ἐτρέπετο ἐπὶ τὸ ἴδιον ἔργον καὶ κατεσκεύαζεν ἐν πέδιλον, ἐν δερμάτινον ψέλλιον, κτλ. Παραγενόμενοι εἰς Γαλαβάττην εἶχον οὔτοι φορτίον ἐκ πάντων τῶν λεπτῶν ἀντικειμένων τὰ ὅποια εἶχον ἀπεργασθῆ. Τὴν ἐπαύριον πρῶτ' εὔρισκον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἕκαστον πρὸ τῆς ἰδίας προθήκης καὶ πωλοῦντας ὅσα εἶχον συλλέξει ἢ κατασκευάσει κατὰ τὴν ὁδοπορίαν.

Ἦσαν ἤδη οἴκοι· ἐκεῖ ἐμέλλομεν ν' ἀποχωρισθῶμεν. Εἰς τὸ ὀφειλόμενον αὐτοῖς, προσέθηκα ἀμφορεῖς τινὰς ὕδρα-

μέλιτος, ἐντροφήματος αὐτῶν, καὶ ἀπεχωρίσθημεν ὡς ἄριστοι φίλοι.

Τὴν 16 μαῖου ὠδεύομεν παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Δίνδερ, ὀκτωκαίδεκα μίλια μακρὰν τοῦ Ῥαχάδ· παραγενόμενοι δὲ εἰς τὸν Κυανοῦν Νεῖλον, εἰς τὴν κόμην Ἀβου-Χαράζ, ἀφικνούμεθα εἰς Καρτοῦμ τὴν πρῶταν τῆς ἐνδεκάτης τοῦ μηνὸς ἰουνίου.

Ἐκ τῶν πάλαι συνοδιτῶν ὑπελείποντο ἡμῖν ὁ Βασσῆς, ὁ Οὐάτ-ἐλ-Βαγκάρ, ὁ Ῥισάρν καὶ ὁ ἀνδρεῖος Τετέλ. Ὁ Φλωριὰν εἶχεν ἀποθάνει, φονευθεὶς ὑπὸ Λέοντος. Ἡ Βαρακὲ, ἡ δυστυχῆς ἀρτοποιὸς, εἶχεν ἐνταφιασθῆ ἐν Δελλαδίλλῃ· ὁ δὲ Ἀγκάρ, ὁ ἐπιδέξιός θηρευτῆς μου, καταληφθεὶς ὑπὸ νόσου αἰφνιδίως μιλιά τινα μακρὰν τῆς Γαλλαβάτης, εἶχε τελευτήσῃ μετὰ τινὰς ὥρας τελευτῆν λίαν ἐπάδυνον. Καὶ ἡ ἔππος Γκαζέλ, προσβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ νοσήματος σχεδὸν ταυτοχρόνως, μικρὸν ἐπέζησεν αὐτῶ.

Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἔργου ἡμῶν ἦν τετελεσμένον. Ἐπελείπετο νῦν ἡμῖν νὰ εἰσχωρήσωμεν ἐν τῇ μεσημβρίᾳ· κατὰ τὴν 18 δεκεμβρίου 1862, ἄκραῖοι καὶ εὐέλπιδες, ἐξελείπομεν τὸ Καρτοῦμ, τρεπόμενοι πρὸς τὸ ἄγνωστον.

(Τέλος.)

ΣΑΙΚΣΠΗΡ

ΙΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΟΣ

(Συνέχ. καὶ τέλος, ἴδε φυλλ. Η΄.)

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

Ὁ κοιτῶν τῆς Ἰουλίας.

[Ἡ Ἰουλία φαίνεται ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς, ὠχρὰ καὶ ἀκίνητος. Ἡ τροφὸς πλησιάζει τρέχουσα].

ΤΡΟΦΟΣ. — Κυρία! κυρία! κοκκωνίτσα! — Ἰουλία! μικρὴ μου κόρη! Ἐμπρὸς, τεμπέλα μου, ἐξύπνα, εἶναι ὥρα.

Διάβολε, πῶς κοιμάται! ἔμπρός, μικρή μου κυρία, φιλτάτη μου κόρη, ὠραία ἀρραβωνιαστική. (Τὴν λαμβάνει ἐκ τοῦ βραχιονοῦ, καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν ἐξυπνήσῃ). Μήτε λέξιν ἂν σὰς ἀρέσῃ. Ἐπῆρε ὕπνο γιὰ δεκαπέντε ἡμέρας. Τί ἀναισθησία εἶναι αὐτή! Εἶναι ὁ πλέον παράδοξος ὕπνος ὅπου εἶδα ποτέ. Καὶ ὅμως πρέπει νὰ τὴν ἐξυπνήσω. Κυρία, κυρία, ἔρχεται ὁ ἀρραβωνιαστικός, ἀκούετε; Θέλετε νὰ σὰς εὕρῃ εἰς τὸ κρεβάτι; (Λαμβάνει τὴν Ἰουλίαν εἰς τοὺς βραχιονοὺς της, τὴν ἀνακαθίζει ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ τὴν ἀρίνει νὰ πέσῃ πάλιν ὡς πτώμα). Ἀλλὰ δὲν εἶχεν ἐκδυθῆ! Τί σημαίνει τοῦτο! καὶ πέφτει πάλι σὰν νὰ ἦταν νεκρή. Κυρία, κυρία! Ἄχ Θεέ μου, Θεέ μου, τί δυστυχία! εἶναι κρύα, εἶναι ἀποθιμμένη. Βοήθεια, βοήθεια! Ἄς ἔλθῃ κανεὶς ἢ κυρία μου ἀπέθανεν. Ἄχ τί δυστυχία! διατί ἐγεννήθηκα. (Πρὸς τὰ παρασκήνια). — Ὀλίγο ξύδι, φέρετε ὀλίγο ξύδι. Αὐθέντα, κυρία, τρέξατε ὄλοι.

[Ἡ Κυρία Καπουλέτου τρέχουσα.]

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ. — Τί σημαίνει αὐτὸς ὁ θόρυβος;

ΤΡΟΦΟΣ. — Δυστυχὴς ἡμέρα! δυστυχὴς ἡμέρα!

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ. — Τί ἔχεις λοιπόν;

ΤΡΟΦΟΣ. — Κυττάξατε, κυρία! (Τῆ δεικνύει τὴν κλίνην καὶ τὴν ἀκίνητον Ἰουλίαν). Δυστυχία! δυστυχία!

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ. — Ὑψιστε Θεέ! Ἰουλία, τέκνον, μοναχοκόρη μου, ἰδέ με, ἀναγεννήθητι, ἀνοιξοὺ τοὺς ὀφθαλμούς σου. Θέλεις νὰ ἀποθάνω καὶ ἐγώ; Βοήθεια, βοήθεια! παραμάνα, φώναξε βοήθεια.

[Εἰσέρχεται ὁ Καπουλέτος.]

ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ. — Ἐ λοιπόν; τί εἶναι, τί τρέχει; Πάρτε τὴν Ἰουλίαν. ἔφθασεν ὁ σύζυγος.

ΤΡΟΦΟΣ. (Θρηνοῦσα). — Ἀπέθανεν! ἀπέθανεν! Ἄχ Θεέ μου, Θεέ μου, ἀπέθανε.

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ. — Θεέ μου, Θεέ μου! ἀπέθανεν! ἀπέθανεν!

ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ. — (Πλησιάζων τὴν κλίνην ὅπου εἶναι ἐξήπλωμένη ἡ Ἰουλία). — Ἄχ!

ἄς τὴν ἰδῶ! Ἀλλοίμονον! ἀλλοίμονον! πόσον εἶναι ψυχρά. Τὰ μέλη της ἐσκληρύνθησαν καὶ τὸ αἷμά της ἐπάγωσεν. Ἡ ζωὴ πρὸ πολλοῦ ἀφήκε τὰ χεῖλη της. Ὁ θάνατος τὴν ἐπέσει, καὶ τὸ γλυκύτερον ἄνθος τῶν ἀγρῶν μας προσεβλήθη ὑπὸ παγετοῦ ὅστις τὸ ἐμάρανε. Κατηραμένη τύχη! Δυστυχὴ γέρον!

ΤΡΟΦΟΣ. — Ὡ ἄθλια ἡμέρα!

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ. — Φρικώδης ὦρα!

ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ. — Δὲν εἰμπορῶ νὰ ὀμιλήσω· ἐδέθη ἡ γλῶσσά μου, καὶ ὁ θάνατος ὅστις τὴν ἀνήρπασεν ἀπὸ τῆς γῆς μου ἀφήρεσε τὴν σκέψιν καὶ τὴν ὀμιλίαν.

[Εἰσέρχονται ὁ ἀδελφὸς Λαυρέντιος καὶ ὁ Πάρις φορῶν ἐνδύματα γάμου καὶ προπορευομένων τῶν μουσικῶν.]

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Εἶναι ἐτοίμη ἡ μνησὴ; τὴν περιμένουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ. — Εἶναι ἐτοίμη, εἶναι ἐτοίμη!... Ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπανελθῇ πλέον ποτέ! (Πρὸς τὸν κόμητα Πάριον). — Ὡ υἱέ μου, κατὰ τὴν νύκτα ταύτην τὴν προηγουμένην τῶν γάμων σου, τέρας τι εἰσεχώρησεν εἰς τὴν κλίνην τῆς μνηστής σου· ἄνθος ὡς ἦτο, τὴν ἔδρεψεν ἢ χεῖρ τοῦ σκελεθροῦ. Ἴδου πῶς τὴν κατέστησε. Τὸ φάσμα τοῦ θανάτου εἶναι ὁ γαμβρός μου· εἶναι ὁ κληρονόμος μου· μου ἤρπασε τὴν κόρην μου· μου τὴν ἤρπασε. Θὰ ἀποθάνω, καὶ θὰ τοῦ ἀφήσω τὰ πάντα.

ΠΑΡΙΣ. — Καὶ λοιπὸν περιέμεινα τόσου χρόνον, ἐπεθύμησα μὲ τόσον πόθον τὴν ὦραν ταύτην, διὰ νὰ ἴδω τοιοῦτο θέαμα!

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ. — Πικρὰ ἡμέρα, ἀτιμος ἡμέρα, ἡμέρα ἀποτροπαία, ὦρα κατηραμένη! ἢ μᾶλλον κατηραμένη ὄλων ὄσας ὁ χρόνος συνεπλήρωσεν εἰς τὴν μακρὰν καὶ ἐπίπονον περιουσίαν του. Ἐν μόνον τέκνον εἶχον, ἐν πτωχὸν τέκνον τὸ ὅποῖον μὲ ἠγάπα· ἐν μόνον ὄν ὅπερ ἦτο ἡ παρηγορία μου καὶ ἡ χαρὴ μου, καὶ ἐν τούτοις ὁ θάνατος μὲ τὸ ἀνῆρπασε.

ΤΡΟΦΟΣ. — Ὡ! τί ἡμέρα, τί ἡμέρα, τί θλίψεις, τί τρομερὰ θλίψεις! ἢ πλέον

μαύρη ἡμέρα, ἢ πλέον πικρὴ θλίψις!
Θεέ μου! Θεέ μου!

ΠΑΡΙΣ. — Ἀποτυχία, ἀπελπισία, δια-
ζύγιον, καταδίκη, ὀλοσχερὴς καταστρο-
φή! — ὦ θάνατε! πόσας ἐλπίδας ἀπα-
τῆς; πόσον ἔρωτα καὶ ζωὴν καταστρέ-
φεις δι' ἐνὸς μόνου κτυπήματος! Λάβε
τὴν ζωὴν μου καὶ τὸν ἔρωτά μου, λάβε
με μετ' αὐτῆς, τὰ πάντα σοὶ ἀνήκουσι.

ΚΑΡΟΓΑΕΤΟΣ. (Ἀποσπῶν τὴν πολλὰν κόμην
του.) — Κόρη μου, δυστυχῆς μου κόρη!
ἀποθανοῦσα ὡς μάρτυς, ἀποθανοῦσα με-
τὰ δάκρυα καὶ μετ' ἀπελπισίαν! καὶ ὁ
θάνατος ἦλθε νὰ τὴν ἀρπάσῃ καὶ νὰ
φονεύσῃ τὴν εὐδαιμονίαν μας ἐν μέσῳ
τῆς τελετῆς τῶν γάμων. Τέκνον μου,
κόρη τῆς ψυχῆς μου, ἀποκρίθητι: Σὺ
εἶσαι ἡ ψυχὴ μου. Ἀποκρίθητι; ἀπέθα-
νες; ἀπέθανες τρόντι; Φεῦ! ναί, τρόντι
ἀπέθανε, καὶ μετ' αὐτῆς ὅλη ἡ εὐδαιμο-
νία μου.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Σιωπή! ἡσυχία· δὲν
αἰσχύνεσθε παραδιδόμενοι οὕτω εἰς τὴν
ἄπειρον αὐτὴν θλίψιν; Μήπως ἡ ἀπελ-
πισία εἶναι φάρμακον τῶν ἀνιάτων κα-
κῶν; Ἐστὲ λογικώτεροι. Ἡ νεαρὰ καὶ
ἀγνὴ αὐτὴ κόρη δὲν ἀνῆκεν εἰς ὑμᾶς
μόνον. Ὁ Θεὸς ἦτο πατῆρ τῆς ὡς ὑμεῖς·
τὴν ἔλαβε πάλιν ὀλόκληρον. Ὁ Θεὸς
τὴν ἐπαναφέρει πλησίον του διότι τὴν
ἀγαπᾷ. Ἡδύνασθε νὰ τὴν διαφυλάξετε
ἀπὸ τὸν θάνατον ἐὰν τὴν διατηρῆτε πλη-
σίον σας; Ὅχι. Δοιπόν! ὁ οὐρανὸς θὰ
τὴν διαφυλάξῃ ἀπὸ ὅλα τὰ παθήματα
τῆς ζωῆς. Ὑμεῖς ὅστις τὴν ἠγαπᾶτε, τί
ἐζητεῖτε; τὴν εὐδαιμονίαν τῆς, τὴν ἰψω-
σίαν τῆς, τὴν δόξαν τῆς; Τώρα ζῆ ἐν τῇ
αἰωνίᾳ δόξῃ, ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν
σας, πλησίον τοῦ Θεοῦ· καὶ κλαίετε!
ὦ! ἡ ἀγάπη σας λοιπὸν ἦτο μῖστος; Τὴν
βλέπετε εὐτυχῆ, καὶ ἡ εὐτυχία τῆς σᾶς
καθιστᾷ παράφρονας! Μακρὸς γάμος
καὶ μακρὸς βίος εἶναι μακρὰ θλίψις.
Εὐτύχημα νὰ ἀποθάνη τις νέος. Ἄς
στειρεύσωσι τὰ δάκρυά σας. Θέσατε ἐπὶ
τοῦ πτώματος τούτου τῆς καλλονῆς ἣτις
μέλλει νὰ ἐξαφανισθῇ τὴν ἐκ λιβανωτί-
δων ἀνοδοέσμη. Ἄς κοσμήσωσιν αὐτὴν
διὰ τῶν ὠραιότατων ἐνδυμάτων τῆς, καὶ

ἄς τὴν φέρωσι κατὰ τὴν συνήθειαν εἰς
τὴν ἐκκλησίαν! τὰ δάκρυά μας ρέουσιν,
εἴμεθα ἀσθενεῖς, ἡ φύσις τὸ ἀπαιτεῖ·
ἀλλ' ὁ ὀρθὸς λόγος γελᾷ διὰ τὰ δάκρυά
μας, καὶ ὁ οὐρανὸς τὰ καταδικάζει.

ΚΑΡΟΓΑΕΤΟΣ. — Πρὸ ὀλίγου διωργα-
νίζαμεν ἑορτὰς, τώρα πρέπει νὰ διορ-
γανίσωμεν κηδεῖαν. Δὲν θὰ ἠχήσῃ πλέον
φαιδρὰ μουσικὴ· ἠχήσατε κώδωνες πέν-
θιμοι. Δὲν ὑπάρχουσι πλέον γαμήλια
γεύματα· ἐτοιμάσατε τὸ σιωπηλὸν δει-
πνον τοῦ πένθους. Παύσατε ἐπιθαλάμιοι
καὶ χαρμόσυνοι ὕμνοι· ἔσατε τὸ νεκρί-
κον Ἄμω μοι ἐν ὀδῷ. Τὰ ἄνθη τὰ
ὀποῖα ἔμελλον νὰ κοσμήσωσι τὸ μέτω-
πον τῆς νύμφης θὰ κοσμήσωσι τὸ πτώμα
καὶ τὸ φέρετρον.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Κύριε, ἀποσυρθητε εἰς
τὸ δωμάτιόν σας. Κυρία, συνοδεύσατε
τὸν σύζυγόν σας· ἀναχωρήσατε, κύριε
κόμη· ἄς ἐτοιμασθῇ ἕκαστος νὰ ἀκολου-
θήσῃ τὴν κηδεῖαν τῆς ὥραιας ταύτης
νεάνιδος. Ὁ Θεὸς σᾶς τιμωρεῖ, ἀγνωσ-
τὰ διὰ ποῖον ἀμάρτημα· μὴ τὸν ἀψηφῆτε,
μὴ ἐξάπτετε τὴν ὀργὴν του διὰ τῆς ἀπει-
θείας καὶ τῆς ἀντιστάσεως.

[Ἐξέρχεται ἐντεῦθεν· ὅλοι οἱ λοιποὶ ἐξέρχονται
ἐκτὸς ἐκτὸς τῶν μουσικῶν καὶ τινων ὑπηρετῶν.]

Εἰς ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Εἰς τὴν πίστιν μου,
δὲν ἔχομεν ἄλλο νὰ κάμωμεν παρὰ νὰ
μαζώνουμε πλυμένα καὶ ἄπλυτα καὶ νὰ
φεύγωμεν.

ΤΡΟΦΟΣ. — Ἐμπρὸς, καλοὶ μου ἄνθρω-
ποι, φύγετε, φύγετε, καλοὶ μου ἄνθρω-
ποι· εἴμεθα πολὺ λυπημένοι, καθὼς βλέ-
πετε, πολὺ λυπημένοι.

Οἱ ΜΟΥΣΙΚΟΙ. — Καλὰ, καλὰ, γερόν-
τισσά μου λυπημένη. (Ἡ τροφὸς ἐξέρχεται.)
[Εἰσέρχεται ὁ Πέτρος.]

ΠΕΤΡΟΣ. — Θὰ μοῦ παίξετε κᾶτι εὐ-
θυμον, ἀγαπητοὶ μου μουσικάντιδες.

[Γάλλει.]

Εὐθυμῶ,

Εὐθυμῶ,

Εὐθυμῶ ἀπὸ καρδίας.

Παίξατέ μου αὐτὸν τὸν ἦχον, σᾶς πα-
ρακαλῶ.

Α΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Καὶ γιατί αὐτὸν καὶ ὄχι ἄλλον;

ΠΕΤΡΟΣ. — Διότι εἶμαι λυπημένος. Παρηγορήσατέ με, ἐλαφρώσατέ με. Μίαν εὐθυμον παρηγορίαν, ἀγαπητοί μου μουσικάντιδες.

Β΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Μήτε παρηγορίαν, μήτε τραγουδι· δὲν ἔχουμε μουσικὴν.

ΠΕΤΡΟΣ. — Δὲν ἔχουμε μουσικὴν, ἀφεντάδες μου;

Α΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Ὅχι βέβαια.

ΠΕΤΡΟΣ. — Περιμένετε, ἐγὼ θὰ σᾶς πληρώσω.

Β΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Μὲ τί μονέδα;

ΠΕΤΡΟΣ. — Μὲ μονέδα μουσικὴν, καλὴ μονέδα μαϊμουδίστικη.

Α΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Ὅχι δὰ, καλλίτερα μὲ μονέδα ὑπηρετικὴν.

ΠΕΤΡΟΣ. — Ὁ ὑπρέτης φορεῖ σπαθί, ἔξυπνοί μου, καὶ προσοχὴ εἰς ταῖς περὶ ροῦκές σας. Σημειώσατε αὐτὸ καλὰ, θὰ σᾶς δώσω ῥέ καὶ φέ εἰς ταῖς πλάταις ποῦ θὰ ἦναι τρομάρα.

Α΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Ἀξιόλογες νότες μουσικῆς.

Β΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Ἄλλη ὥρα εἰμπορεῖς νὰ δείξης τὸ σπαθί σου, τώρα δείξε τὸ πνευμά σου, ἂν ἔχης.

ΠΕΤΡΟΣ. — Εἶμαι δυνατὸς καὶ εἰς τὰς δύο τὰς μονομαχίας· τὸ σίδηρο εἶναι ἀκονισμένο καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη· ἐὰν εἰμπορήτε, προφυλαχθῆτε ἀπὸ αὐτὰ τὰ κόλπα. Ἀκούσατε, καὶ ὅποιος ἔχει καρδιά, ἄς ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησίν μου:

Ὅποτεν σκέψις πένθιμος πιέξῃ τὴν καρδίαν,
Ὅποτεν μαῦρον σάβανον καλύπτῃ τὴν ψυχίμῳ,
Τότε τὴν μ΄ ἀργυρᾶς χορδᾶς ἀκούων ἀρμονίαν....

Διατί ὁ ποιητὴς λέγει χορδᾶς ἀργυρᾶς, ἔ; Διατί ἡ ἀρμονία ἔβαλε ἀργυρον εἰς τὰς χορδᾶς τῆς; ἐξήγησέ μέτο, Σίμων Καναρίνη.

Α΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Εἶναι πολὺ εὐφυνές, ἀλήθεια· διάβολε! ἐγὼ νομίζω ὅτι ὁ ποιητὴς λέγει αὐτὸ διότι ὁ καλλίτερος ἦχος εἶναι ὁ τοῦ ἀργύρου.

ΠΕΤΡΟΣ. — Δὲν εἶναι κακὴ ἡ ἀπάντησις. Καὶ σὺ τί λέγεις, Οὐγε τῆς Ρεβέκκας;

Β΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Συμφωνῶ, διότι ἡ χορδὴ δὲν κτυπᾶ παρά ὅταν ὁ ἀργυρος τὴν κάμναι νὰ κτυπᾶ.

ΠΕΤΡΟΣ. — Καὶ αὐτὴ ἡ ἀπάντησις δὲν εἶναι ἀσχημος. — Καὶ σὺ τί στοχάζεσαι, Κουτσορογιάννη;

Γ΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Ἐγὼ δὲν στοχάζομαι τίποτε.

ΠΕΤΡΟΣ. — Εὐτυχῶς, εὐτυχῶς· σὺ δὲν στοχάζεσαι τίποτε· σὺ εἶσαι ὁ τραγουδιστὴς τῆς συντροφιάς· ἔχεις δίκαιον. Θ΄ ἀπαντήσω λοιπὸν ἐγὼ διὰ σέ. Λέγουν χορδᾶς ἀργυρᾶς, διότι ὁ μουσικὸς μύλις καὶ μετὰ βίας ἔχει ἀργυρον εἰς τὰ θυλάκια· δηλαδή καὶ αὐτὸ εἶναι πολὺ ὁ χρυσὸς εἶναι ἀγνωστὸς εἰς αὐτόν.

Ἡ μουσικὴ,

Ἡ μουσικὴ,

Πρὸς θεραπείαν εἶναι μοναδική.

[Ἐξέρχεται ἄδων.]

Α΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Αὐτὸς ὁ γελοῖος εἶναι πολὺ αὐθάδης.

Β΄ ΜΟΥΣΙΚΟΣ. — Φωτιά νὰ τὸν κάψῃ! — Καὶ τί μᾶς μέλει, παλικάρι μου; Ἄς περιμείνωμεν τὴν κηδείαν, θὰ δειπνήσωμεν.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α΄.

Δημοσία πλατεία τῆς
Μαντουῆς.

[Εἰσέρχεται ὁ Ῥωμαῖος.]

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Πρέπει νὰ πιστεύσω τὰς πολυθελγήτρους προαισθήσεις ὅσας μοὶ ἀφήκεν ὁ ὕπνος; Πρέπει νὰ πιστεύσω εἰς τὰ ὠραία ἐκεῖνα ὄνειρα καὶ τὰ φαιδρὰ οἰωνίσματά των; Ναί, βεβαίως θὰ ἔλθῃ καλὴ τις εἵδησις· ναί, ἡ ψυχὴ μου ἐλευθέρη καὶ ἐλαφρὰ κáθηται ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς ὡς κυριάρχης. Ἀπὸ τῆς πρώτας ταύτης, αἰσθάνομαι νέαν ἐλα-

στικότητα, ὄρμην καρδίας ἀναρπάζουσαν με ἐκ τῆς γῆς καὶ πληροῦσάν με σκέψου ἀνεκλαλήτων. Ἐν τῷ ὄνειρῳ μου, ἤμην νεκρὸς· παράδοξον πρᾶγμα, ὄνειρον παράδοξον, ἤμην νεκρὸς καὶ εἶχον γῶσιν τοῦ θανάτου μου. Ἡ ἀγαπητή μου ἐπλησίαζε τὸ πτώμά μου, καὶ τὰ φιλήματα τῶν χειλέων της μοὶ καθίστων τὴν ζωὴν τοσοῦτου ἡδονικῆν καὶ τοσοῦτον ἰσχυρὰν, ὥστε ἐπίστευσα ὅτι ἀνεγεννώμην βασιλεὺς τοῦ κόσμου! Ἄ! ποία ἀπαράμιλλος εὐδαιμονία! Τί εἶναι λοιπὸν αὐτὸς ὁ ἔρωσ τοῦ ὁποίου τὸ φᾶσμα εἶναι πλήρες ἐλπίδων καὶ ἡ σκιά παραφορά;

[Εἰσέρχεται ὁ Βαλθάσαρ.]

Ἄ! εἰδήσεις ἐκ Βερόνης! — Λοιπὸν, Βαλθάσαρ, ἔχεις ἐπιστολὴν ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ Δαυρεντίου; Ἡ Ἰουλία μου ὑγιαίνει; πῶς εἶναι ὁ πατήρ μου; Δός μοι εἰδήσεις περὶ τῆς ἀγαπητῆς μου γρήγορα, εἰδήσεις περὶ αὐτῆς! δός μοι. Δὲν ὑπάρχει δυστυχία εἰς τὸν κόσμον ἐὰν ἦναι εὐτυχῆς ἡ Ἰουλία.

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. (Θλιβρῶς). — Κύριε, ἐστὲ εὐχαριστημένος, εἶναι εὐτυχῆς· μὴ παραπονήσθε διὰ τίποτε. Κοιμᾶται τὸν τελευταῖον της ὕπνου εἰς τὸ κοιμητήριον τῶν Καπουλετών. Ἐκεὶ ἀναπαύεται τὸ σῶμά της, ἡ δὲ ἀθάνατος ψυχὴ της εὐρίσκειται μετὰ τῶν ἀγγέλων τοῦ οὐρανοῦ. Ἡμῖν παρὼν ὅταν κατέθεσαν τὸ λείψανόν της μετὰ τῶν λειψάνων τῶν προγόνων της. Ἀμέσως ἀνεχώρησα διὰ νὰ σᾶς εἰδοποιήσω. — Ἄ, κύριε, αἱ εἰδήσεις εἶναι πολὺ θλιβεραὶ, συγχωρήσατέ με διότι εἶμαι ἐγὼ ὁ κομιστής· ἐνθυμηθῆτε ὅτι με διετάξατε τοῦτο ὅταν ἀνεχωρήσατε ἐκ τῆς Βερόνης.

ΡΩΜΑΙΟΣ. (Μετὰ τινά σιωπὴν). — Ἄ! αὐτὰ εἶναι ὅλα. Πολὺ καλὰ! Εἶμαρμένη, σὲ προκαλῶ! (Νέα παύσις). (Ἡρὸς τὸν Βαλθάσαρ). — Εἰξεύρεις ποῦ διαμένω· ἔχω ἀνάγκην μελάνης, χάρτου, — ἵππων — ἀναχωρῶ τὴν ἐσπέραν ταύτην.

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. — Αὐθέντα, συγχωρήσατέ με· δὲν θὰ σᾶς ἀφήσω οὕτω. Τὸ πρόσωπόν σας εἶναι ὠχρὸν, οἱ χαρακτῆρές

σας συνεσπασμένοι· εἰς τὰ βλέμματά σας δεικνύονται ἀπειλαί.

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Ἀπατᾶσαι. — Ἀφησέ με, σὲ λέγω. Κάμε ὅ,τι σὲ διατάττω. — Δὲν ἔχεις ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν Δαυρεντίου;

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. — Καμμίαν, ἀγαπητέ μου αὐθέντα.

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Ἀδιάφορον, ὕπαγε! Ἴππους γρήγορα, σὲ ἀκολουθῶ. Ἰουλία, θὰ κοιμηθῶ τὴν ἐσπέραν ταύτην πλησίον σου! Τί νὰ πράξω; θὰ εὐρεθῶσι τὰ μέσα. (Σκέπτεται). Μέσα θανάτου! ἂ, ἔρχεσθε ταχέως ὅταν σᾶς καλῇ ἡ ἀελπισία. (Νέα παύσις). Ἐνθυμοῦμαι ὅτι πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ὑπάρχει γέρων τις πωλῶν φάρμακα καὶ καταγινόμενος εἰς τὴν χημείαν, εἰς δυστυχῆς τὸν ὁποῖον παρετήρησα ἔδρεπε βότανα· εἶχεν ὀφρῦς πυκνάς καὶ ῥάκη τινὰ εἰς τὸ σῶμα. Ἦτο ἰσχυρὸς, καὶ ἐφαίνοντο τὰ ὀστᾶ του· ἡ δυστυχία τὸν ἔχει φθειρεῖ· ἐφαίνετο ὁ σκελετός του. Εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, τὸ πτωχικὸν ἐργαστήριόν του, μία χελώνη καὶ εἰς ὄφιν ἐκρέμαντο μετὰ τινων εἰδεχθεστάτων ἰχθύων. Ὁ ἐλεεινὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος ἐξέθετεν ἐπὶ τῆς τραπέζης του δὲν ἤξευρε ποία πενιχρὰ συντρίμματα τὰ ὅποια προσεπάθει ὅσον ἡδύνατο νὰ ἐπαινεσῇ· φιάλαι κεναὶ, φιαλίδια συντετριμμένα, σπόροι ἀπεξηραμένοι, ἀκατονόμαστοι ἐλεεινότητες· μικρὰ ἀγγεῖα ἐκ πηλοῦ· κυτία ἀνόμοια καὶ κενά. Ἄ! τί πτωχεία! εἶπον διερχόμενος. Ἐὰν ἤθελέ τις ν' ἀγοράσῃ δηλητήριον, ἰδοὺ τὸ ἄντρον τοῦ πτωχοῦ ῥακενδύτου· οὔτε αὐτὸς ὁ νόμος τῆς Μαντούης, ὅστις τιμωρεῖ μὲ θάνατον τὸν ἔνοχον, θὰ τὸν ἐτρόμαζε. (Παύσις). Εἶπον τοῦτο. Αἱ λέξεις αὗται ἦσαν πρόδρομοι ἀναγκαίας πράξεως σήμερον· καὶ αἱ ἀνάγκαι τοῦ πεινῶντος τούτου γέροντος θὰ ὑπηρετήσωσι τὰς ἰδικάς μου. Ναί, ἐνθυμοῦμαι, ἰδοὺ ἡ οἰκία του! ἰδοὺ αὐτή! — Εἶναι ἡμέρα ἑορτῆς· ὁ πτωχὸς ἐκλείσει τὸ ἐργαστήριόν του. (Καλεῖ). Ἐ! ἔμπορε! ἔ!

[Εἰσέρχεται γέρων βοτανοπώλης.]

ΕΜΠΟΡΟΣ. — Τίς με καλεῖ ; ποῖος φωνάζει τόσο δυνατά ;

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Ἐλθὲ ἐδῶ, πλησίασον. Φαίνεται πολὺ πτωχός. Ἴδου, λάβε αὐτὰ τὰ τεσσαράκοντα δοκᾶτα· θέλω μίαν δόσιον δηλητηρίου· ἀλλὰ δηλητηρίου τόσοστρομεροῦ, τόσοσταχέος, τόσοσβιαίου, ὥστε ἅμα εἰσαχθῆ εἰς τὰς φλέβας τοῦ ἀνθρώπου τοῦ βαρυνθέντος τὸ ζῆν νὰ τὸν ρίπτῃ νεκρὸν ἐν τῷ ἅμα· θέλω ἡ ζωτικὴ πνοὴ νὰ διαφύγῃ ἐκ τοῦ σώματος ταχύτερον, μᾶλλον ἀκαριαίως παρ' ὅ,τι ἡ σφαῖρα, ὠθουμένη ὑπὸ τῆς ἀναφλεχθείσης πυρίτιδος ἐξέρχεται τοῦ ἐξερευγομένου αὐτὴν τηλεβόλου.

ΕΜΠΟΡΟΣ. — Ἐχω τοιαῦτα θανάσιμα δηλητήρια. Ἄλλ' ὁ νόμος τῆς Μαντούης ἐπιβάλλει θάνατον εἰς ὅτινα τολμήσῃ νὰ τὰ πωλῇ.

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Σὺ, τοῦ ὁποῖου τὸ σῶμα εἶναι γυμνόν· σὺ, τὸν ὁποῖον διαβιβρώσκει ἡ πείνα, φοβεῖσαι τὸν θάνατον; Ἡ πείνα εἶναι ἐπὶ τῶν παρειῶν σου· οἱ βουλημιῶντες ὀφθαλμοὶ σου δεικνύουσι τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀπελπισίαν σου. Ῥάκη τινὰ κρέμανται ἐκ τῆς ὀστεώδους ράχεώς σου. Τί εἶναι διὰ σὲ ὁ κόσμος; Φίλος; Ὁχι. — Καὶ οἱ νόμοι; ἔχθροί σου. — Ἐχει ὁ κόσμος νόμον τινὰ δυνάμενον νὰ σὲ καταστήσῃ πλούσιον; μήτε ἓνα! — Παῦσον νὰ ἦσαι πτωχός, σύντριψον τὸν νόμον ὅστις σὲ καταδικάζει εἰς τοῦτο. (Προσφέρων αὐτῷ βελάντιον). — Λάβε αὐτὰ τὰ χρήματα.

ΕΜΠΟΡΟΣ. — Ἡ δυστυχία μου συγκατατίθεται ἀλλ' ὄχι καὶ ἡ θέλησίς μου.

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Καὶ μήπως πληρῶνῃ τὴν θέλησίν σου; ἐγὼ πληρῶνῃ τὴν δυστυχίαν σου.

[Ὁ ἔμπορος μεταβαίνει εἰς τὸ ἐργαστήριόν του διὰ νὰ λάβῃ μικρὸν δέμα, τὸ φέρει καὶ τὸ δίδει εἰς τὸν Ῥωμαῖον].

ΕΜΠΟΡΟΣ. — Διαλύσατε τοῦτο ἐντός ρευστοῦ, πίετε, καὶ ἐὰν ἔχετε δύναμιν εἴκοσι ἀνθρώπων, θὰ πέσετε ἀμέσως νεκροί.

ΡΩΜΑΙΟΣ. (Δίδων αὐτῷ τὸ βελάντιον). — Λάβε τὰ χρήματά σου· εἶναι δηλητήριον

τῆς ψυχῆς· δηλητήριον ἑκατοντάκις φονικώτερον τοῦ ἀθλίου τούτου μίγματος τὸ ὁποῖον δύναται νὰ μείνῃ εἰς τὸ ἐργαστήριόν σου χωρὶς νὰ ζητηθῆ. ἴπαγε, δὲν μοὶ ἐπώλησας δηλητήριον· σὺ τὸ ἠγόρασες, ἐγὼ τὸ ἐπώλησα. Χαῖρε! εὐρὲ ἄρτον, καὶ προσπάθησον νὰ παχύνῃς. (Θέτει τὸ δηλητήριον εἰς τὸ θυλάκιόν του). — Πολύτιμος οὐσία! Ἐξαιρετὸν τουκικόν! ἔλθε, ἀκολούθει με· θὰ σὲ μεταχειρισθῶ ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Ἰουλίας.

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κελλίου τοῦ ἀδελφοῦ Λαυρεντίου.

[Ὁ ἀδελφός Ἰωάννης εἰσερχόμενος μετὰ προφυλάξεως].

ΙΩΑΝΝΗΣ. — Ποῦ εἰσθε, σεβάσμιε ἀδελφὲ τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου; ποῦ εἰσθε;

[Εἰσερχεται ὁ ἀδελφός Λαυρέντιος].

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ ἀδελφοῦ Ἰωάννου. (Παρατηρῶν αὐτόν). — Ἐρχεσθε ἐκ Μαντούης; καλῶς ἤλθατε! — Καὶ ὁ Ῥωμαῖος τί λέγει; ἔγραψε τὰς σκέψεις του ἀντὶ νὰ σᾶς τὰς ἐμπιστευθῆ; Ἐχετε ἐπιστολὴν; Δότε μοι αὐτήν.

ΙΩΑΝΝΗΣ. — Πρῶτον μετέβην πρὸς ἀναζητήσιν ἐνὸς τῶν ἀδελφῶν ὅστις ὡς ἠλπίζα ἤθελε με συνοδεῦσει εἰς Μάντουαν, καὶ ὅστις κατεγίνετο εἰς τὸ νὰ ἐπισκέπτεται τοὺς ἀσθενεῖς. Οἱ ἄρχοντες τῆς πόλεως μᾶς εὗρον ἀμφοτέρους εἰς τινα οἰκίαν τὴν ὁποῖαν ὑποπτεύοντο ὡς προσβληθεῖσαν ὑπὸ τῆς πανώλους· καὶ φοβηθέντες μήπως τὴν μεταδώσωμεν, ἔκλεισαν τὰς θύρας καὶ μᾶς ἐμπύδισαν τὴν ἔξοδον. Οὕτω λοιπὸν ἀπέβη ἄνευ ἀποτελέσματος ἡ σπουδὴ μου· δὲν ἠδυνήθην νὰ μεταβῶ εἰς Μάντουαν.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Καὶ τίς λοιπὸν ἔφερε τὴν ἐπιστολὴν μου εἰς τὸν Ῥωμαῖον;

ΙΩΑΝΝΗΣ. — Οὐδεὶς· ἰδου αὐτή. Δὲν ἠδυνήθην νὰ εὔρω κανένα ταχυδρόμον θέλοντα νὰ τὴν λάβῃ καὶ τὴν μεταφέρῃ, τόσοσν ἡ μεταδόσις ἐτρόμαξε τοὺς πάντας.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Ἴδου ὀλεθρία ἀποτυχία! Ὁμνῶ εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ μοναστηρίου μας ὅτι δὲν ἦτο ἐπιστολὴ κοινῆς φιλοφροσύνης, ἀλλ' ἦτο σπουδαῖον καὶ σοβαρὸν ἄγγελμα. Τρομεραὶ δυστυχίαι δύνανται νὰ προκύψωσιν ἐκ τοῦ συμβάντος τούτου. Ἀδελφὲ Ἰωάννη, τρέξετε νὰ μὲ εὑρετε ἕνα σιδηροῦν μοχλόν, καὶ φέρετέ τον ἐδῶ εἰς τὸ κελλίον μου. Σπεύσατε.

ΙΩΑΝΝΗΣ. — Ἀδελφὲ, τρέχω, θὰ τὸν ἔχετε πάραυτα.

[Ἐξέρχεται].

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Δὲν μὲ μένει ἄλλο νὰ πράξω εἰμὴ τοῦτο. Ἀγῶμεν εἰς τὸν τάφον τῶν Καπουλέτων. Ἡ Ἰουλία, ἡ ὠραία Ἰουλία, θὰ ἀφυπνισθῇ ἐντὸς τριῶν ὥρῶν. Πολὺ θὰ δυσαρεστηθῇ ἐὰν μάθῃ ὅτι δὲν εἰδοποίησα τὸν Ῥωμαίου περὶ ὄλων τῶν συμβάντων. Ἀλλὰ θὰ γράψω εἰς Μάντουαν· καὶ μέχρις οὗ ἔλθῃ ὁ Ῥωμαῖος, θὰ τὴν φυλάττω εἰς τὸ κελλίον μου. Πτωχὸν τέκνον! ζῶν καὶ νεκρόν! κεκλεισμένον ἐν τῷ τάφῳ, ὑπὸ τὸ σάβανον τοῦ θανάτου!

[Ἐξέρχεται].

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Τὸ θέατρον παριστᾷ
κοιμητήριον.

[Εἶναι νύξ. — Φαίνεται εὐρύχωρον μνημεῖον χρησιμεύον ὡς ταφὴ εἰς τὰ μέλη τῆς οικογενείας τῶν Καπουλέτων].

(Εἰσέρχεται ὁ κόμης Πάρις ἀκολουθῶν ὑπρέτην φέροντα δάδα καὶ κἀνίστρον ἀνθέων.)

ΠΑΡΙΣ. — Ἀκόλουθε, δός μοι τὴν δάδα καὶ μείνον ἔξω. Ἀλλ' ὄχι, σβέσον τὸ φῶς· δὲν θέλω νὰ μὲ ἴδωσι. Θὰ κρυβῆς ὑπὸ τοὺς σμίλακας ἐκείνους τοῦ κοιμητηρίου, προσέχων τὸ οὖς, καὶ χωρὶς νὰ κινηθῆς ἀπὸ τὴν θέσιν σου. Ἡ γῆ εἶναι μαλακῆ, πολλάκις ἀνακινηθεῖσα ὑπὸ τῆς δικέλλης· ὅλα τὰ πλήττοντα αὐτὴν βήματα θὰ φθάνωσιν εἰς τὰς ἀκοάς σου. Ἐὰν ἀκούσης τι, σύριξον· εἰς τὸ σύν-

θημα τοῦτο, θὰ ἐννοήσω ὅτι πλησιάζει τις. Ὑπαγε, κάμε ὅ,τι σὲ διατάττω, καὶ δός μοι τὸ κἀνίστρον τοῦτο μὲ τὰ ἄνθη.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ. — Νὰ μείνω μόνος εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦτο! σχεδὸν φοβοῦμαι! Ἄς δοκιμάσωμεν ἐν τούτοις.

[Ἀποσύρεται εἰς ἀπόστασιν τινα. *Ὁ Πάρις πλησιάζει εἰς τὰς βαθμίδας αἵτινες φέρουσιν εἰς τὸ νεκρικόν ὑπόγειον, γονυπετεῖ πρὸ τῆς θύρας, καὶ σκορπίζει ἄνθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου.]

ΠΑΡΙΣ. — Γλυκύ μου ἄνθος! ὠραία μου μνηστή! ἰδοὺ ἄνθη διὰ τὴν νυμφικὴν στρωμνὴν σου! Τάφε λατρευτὲ, ἐγκλείεις ἐν τῷ μαρμαρίνῳ περιβόλῳ σου πᾶν ὅ,τι τελειότερον ὑπῆρξεν ἐν τῷ κόσμῳ. Ὡ ὠραία Ἰουλία! σήμερον σύντροφε τῶν ἀγγέλων, δέχθητι ἐκ τῆς χειρὸς μου τὸν φόρον τοῦτον, τὸν τελευταῖον, φεῦ! Ζῶσαν σὲ ἐτίμησα, νεκρὰν ἔρχομαι νὰ τιμήσω τὸν τάφον σου καὶ νὰ κοσμήσω αὐτὸν διὰ τῶν ἀνθέων τούτων. (Ἀκούεται συριγμός). — Ἐσύριξεν ὁ ἀκόλουθός μου. Ἐρχεται τις. Τίς ἀρά γε νὰ ἦναι ὁ κατάρατος ὅστις ἔρχεται νὰ μὲ διαταράξῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς λατρείας μου; Φέρει δάδα. Νύξ, κρύψον με πρὸς στιγμὴν. (Κρύπτεται ὀπισθεν τάφου).

[Εἰσέρχεται ὁ Ῥωμαῖος μετὰ τοῦ Βαλθάσαρ κρατοῦντος δάδα καὶ ἀξίνην].

ΡΩΜΑΙΟΣ. (Πρὸς τὸν Βαλθάσαρ). — Δός μοι τὴν ἀξίνην· δός μοι ἐπίσης καὶ τὸν μοχλόν. Ἴδου, λάβε αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν· θὰ τὴν ἐγχειρίσῃς εἰς τὸν παρέρα μου λίαν πρωτῷ. Τώρα δός μοι τὸ φῶς καὶ ἄκουσον. Ἐὰν ἀγαπᾷς τὴν ζωὴν, μείνε ἐκεῖ ἐν ἀποστάσει. Πᾶν ὅ,τι ἴδῃς ἢ ἀκούσῃς, σὲ διατάττω νὰ μὴ μὲ διακόψῃς. Θὰ καταβῶ εἰς τὴν κλίτην τοῦ τελευταίου ὑπνου· θέλω νὰ ἴδω ἀκόμη τὴν ἐρωμένην καὶ σύζυγόν μου· θέλω ἐπίσης νὰ λάβω ἀπὸ τὸν δάκτυλον τῆς νεκρᾶς πολὺτίμον δακτύλιον, δακτύλιον προσφιλεῖ, ὅστις θὰ μὲ χρησιμεύσῃ, τοῦ ὁποίου ἡ χρῆσις εἶναι ἱερά. — Μὲ ἤκουσας· ὑπαγε! Ἀλλὰ μὴ ἐπανέλθῃς, δυστυχή! μὴ ἐπιστρέψῃς νὰ κατασκοπεύσῃς τὰς πράξεις μου. Μὰ τὸν οὐρανόν! ἐὰν παρακούσῃς, ἡ χεὶρ μου θέλει

σὲ σχίσει εἰς μυρία τεράχια καὶ θὰ σκορπίσω εἰς τὸ ἄπληστον τοῦτο κοιμητήριον τὰ σπαίροντα μέλη σου. Ὑπαγε, ἢ στιγμή εἶναι τρομερὰ, καὶ ἔχω ἄγρια σχέδια! ἑκατοντάκις ἀγριότερα, θηριωδέστερα, τρομερότερα, μᾶλλον ἀνοικτίρμονα τῆς πεινώσης τίγρεως, ἢ τῶν κυμάτων τῆς μυκωμένης θαλάσσης.

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. — Ἀναχωρῶ, αὐθέντα, δὲν θὰ σᾶς διαταράξω.

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Εὐγε· ἐκ τούτου ἀναγνωρίζω τὴν φιλίαν σου. (Τῷ δίδει νομισματά). Δάβε ταῦτα· ζῆθι καὶ ἔσο εὐτυχής! Χαῖρε, τέκνον μου!

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. (Κατὰ μόνος). — Ἐναντίον τῆς διαταγῆς ταύτης, θὰ κρυβῶ ὀπισθεν τινὸς ἐκ τῶν μνημείων τούτων· αἱ χειρονομίαι του μὲ ἐτρόμαξαν καὶ ἡ ὀμιλία του μοὶ ἐνέπνευσε ἀμφιβολίας.

[Ἀποσύρεται].

[Ὁ Ῥωμαῖος ἀνεγείρει τὴν θύραν τοῦ μνημείου διὰ τοῦ σιδηροῦ μοχλοῦ ὃν ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Βαλθάσαρ].

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Χάσμα τοῦ θανάτου! τέρας ἄπληστον καὶ χαῖνον! ἀποτρόπαιοι βάραθρον, ἀνοιχθητι, ἀνοιξον τὸ καταχθόνιον τοῦτο στόμα! θέλω νὰ ἴδω τὰ ἔγκατα ἐκεῖνα ἅτινα κατέπιον τὸ πολυτιμότερον πλάσμα ὅπερ παρήγαγεν ἡ γῆ! Ὑποχώρησον εἰς τὰς προσπάθειάς μου. Θὰ σοὶ δώσω χωρὶς νὰ θέλῃς πολλὰ ἄλλα θύματα νὰ καταπίης.

[Πλησιάζει ὁ Πάρις καὶ τὸν παρατηρεῖ].

ΠΑΡΙΣ. — Ἀναγνωρίζω αὐτὸν τὸν ἀνθρωπὸν· εἶναι ὁ ὑψηλόφρων Μοντέγος, ὁ φονεὺς τοῦ Τυπάλδου, ὁ ἐξάδελφος ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἠγάπων. Λέγουσιν ὅτι τὸ εὐγενές ἐκεῖνο πλάσμα ἀπέθανεν ἐκ τῆς λύπης ἣν ἠσθάνθη ἕνεκα τοῦ φόνου τούτου. Καὶ ἔπειτα ἔρχεται ἐδῶ νὰ ὑβρίσῃ τὰ πτώματα. — Θὰ τὸν ἐμποδίσω. Θὰ συλλάβω αὐτὸν τὸν ἀνθρωπίν. (Πλησιάζει τὸν Ῥωμαῖον καὶ τὸν δράττει ἐκ τοῦ βραχίονος). Ἔργατα τοῦ σκότους! ἀγενῆ Μοντέγε! παῦσον τὸ ἀσεβές σου ἔργον. Θέλεις λοιπὸν νὰ ἐξακολουθήσῃς τὴν ἐκδίκησίν σου καὶ πέραν τοῦ τάφου; Ἄθλιε! ὁ νόμος σὲ καταδικάζει· σὲ

συλλαμβάνω, ὑπάκουσον, ἀκολούθει με. Πρέπει νὰ ἀποθάνῃς.

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Νὰ ἀποθάνω; Πρέπει, τὸ ἡξεύρω καλῶς. Ἦλθα ἐδῶ διὰ νὰ ἀποθάνω. Ἀλλὰ, καλέ μου νεανία, ὁ ὀμιλῶν σε εὐρίσκεται ἐν ἀπελπισίᾳ· μὴ τὸν ἐρεθίσῃς. Φύγε μακρὰν ἀπ' ἐδῶ· ἀφυσόν με. Ἐνθυμοῦ τοὺς μὴ ὑπάρχοντας· ἄς σὲ ἦναι τρομερὰ τὰ λείψανα αὐτῶν. ὦ! σὲ παρακαλῶ, σὲ παρακαλῶ, μὴ βαρύνῃς τὴν ἔνοχον κεφαλὴν μου διὰ νέου ἁμαρτήματος, μὴ μὲ ὠθῆς πρὸς τὴν μαρίαν! Ὑπαγε, ὑπαγε. Μὰ τὸν οὐρανόν! μὲ εἶσαι προσφιλέστερος καὶ ἐμοῦ τοῦ ἰδίου· ἐμαυτὸν μόνον αἰτιῶμαι· τὰ ὄπλα μου δὲν ζητοῦσιν ἄλλο θῦμα! ὦ! μὴ μένης πλησίον μου. Ὑπαγε· ζῆθι, καὶ εἰπέ μίαν ἡμέραν ὅτι ὀφείλεις τὴν ζωὴν εἰς τὸ ἔλεος ἑνὸς παράφρονος.

ΠΑΡΙΣ. — Ἀψηφῶ καὶ σὲ καὶ τὰς ἀπειλὰς σου. Ἐγκληματία, σὲ συλλαμβάνω.

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Ἄ! μὲ ἀψηφεῖς! μὲ προκαλεῖς! (Σύρει τὸ ξίφος του καὶ ὀρμᾷ κατ' αὐτοῦ.) Ὑπερασπίσθητι, παιδίον! (Ὁ κόμης Πάρις σύρει τὸ ξίφος του. Κτυπῶνται. Ὁ ἀκόλουθος ἐμφανίζεται ἐξερχόμενος τῆς κρύπτης του.)

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ. — Ἄ, Θεέ μου! κτυπῶνται! Ἄς ὑπάγω νὰ φανάξω. (Ἐξέρχεται ταχέως. Ὁ κόμης Πάρις πίπτει πληγείς ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου.)

ΠΑΡΙΣ. — Ἄ, ἀπέθανον! Μοντέγε, ἐὰν ὑπάρχῃ οἶκτος ἐν τῇ ψυχῇ σου, ἀνοιξον τὸν τάφον· θέσου με πλησίον τῆς Ἰουλίας.

ΡΩΜΑΙΟΣ. — Μὰ τὴν ψυχὴν μου θὰ τὸ πράξω. (Κλίνει ἐπὶ τοῦ πτώματος.) — Ἄς προσπαθίσω νὰ ἀναγνωρίσω τὴν μορφὴν ταύτην. Εἶναι ὁ συγγενὴς τοῦ Μερκουτίου, ὁ κόμης Πάρις, καλὸς εὐπατρίδης. Ἐνῶ ὠδοιπόρου, ὁ ὑπηρέτης μου μὲ ὠμίλησε περὶ τοῦ γάμου τοῦ Πάριδος καὶ τῆς Ἰουλίας. Ἡ ψυχὴ μου, ἐν μέσῳ τῶν τρικυμιῶν τούτων, δὲν ἤκουεν ὅσα ἐκεῖνος ἔλεγε. Τὸν ἤκουσα; ὠνειρεύθην; Μήπως εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἰουλίας μὲ καταλαμβάνει ἢ παραφροσύνη; (Λαμβάνει τὴν χεῖρα τοῦ πτώματος.) — Δός μοι τὴν χεῖρά σου· ἡ δυστυχία μᾶς ἐνένοαψεν ἀμφοτέρους εἰς τὴν βίβλου τῆς.

Ἐλθέ, σοὶ ἐπιφυλάσσω θριαμβευτικὸν τάφον. Εἶναι φῶς ἐκεῖ ὅπου ἀναπαύεται ἡ Ἰουλία· ἡ καλλονὴ τῆς διαχέει αἶγλην ὑπὸ τοὺς θόλους τούτους· εἶναι αἰθουσαι δι' ἐστίασεις ἡγεμόνων, διὰ συναθροίσεις βασιλέων. (Καταθέτει τὸν Πάριν εἰς τὸ ὑπόγειον τῶν Καπουλέτων.) — Πτώμα, ἀναπαύθητι ἐδῶ. Ἐτερου πτώμα σὲ ἐνταφιάζει. (Σταματᾷ πλησίον τοῦ αἱματοφύρτου σώματος τοῦ Πάριδος.) — Αἰσθάνομαι ἔμμαντον εὐτυχῆ. Οἱ θνησκοντες, δὲν αισθάνονται πρὶν ἢ ἐκπνεύσωσι στιγμὴν χαρᾶς, ἀστραπὴν πρὸ τοῦ θανάτου, ὡς λέγουσιν οἱ περιποιούμενοι αὐτούς; Ἴδου ἢ ἐμὴ ἀστραπή. Φεῦ! ποία ἀστραπή! ποῖον ὄνομα διὰ τοῦτο πρᾶγμα! (Παρατηρεῖ τὸ ἄψυχον σῶμα τῆς Ἰουλιᾶς.) — Καὶ σὺ, παμφιλτάτη μου! ἀγάπη μου! σύζυγέ μου! τὸ κέντρον τοῦ θανάτου ἐμύζησεν ὄλον τὸ μέλι τῆς νεαρᾶς ζωῆς σου καὶ ἡ καλλονὴ σου ἀκτινοβολεῖ εἰσέτι καὶ μειδιᾷ πρὸς τὸν θάνατον τὸν ὁποῖον καταφρονεῖ. Ὅχι, Ἰουλία! δὲν ἐνίκηθης. Ἐπὶ τῶν πορφυρῶν χειλέων σου καὶ τῶν λαμπρῶν παρειῶν σου, βασιλεύει καὶ θριαμβεῖ ἡ καλλονή. Τὸ ὠχρὸν λάβαρον τοῦ θανάτου δὲν ἐκυμάτισεν ἐπὶ τοῦ πτώματός σου· ἡ ζωὴ καὶ ἡ ὑγεία τὸ προστατεύουσι διὰ τῆς πυρίνης σημαίας των. (Βλέπει τὸ σῶμα τοῦ Τυπάδου.) — Τυπάλδε! — Εἶσαι σὺ τὸν ὁποῖον βλέπω ἐκεῖ περιτετυλγμένον εἰς τὸ αἱματοφύρτον σάβανον; Συνέτριψα τὴν νεότητά σου· ἡ ἰδία χεὶρ ἣτις σὲ ἐπληξε, θὰ πληξῆ καὶ τὸν φονέα σου. Τί καλλίτερον δύναμαι νὰ πράξω διὰ σέ; Συγχώρησόν με λοιπὸν, ἐξ ἀδελφε! (Θλίβει εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ τὸ σῶμα τῆς Ἰουλιᾶς.) — Ἄ! Ἰουλία προσφιλέης! διατί εἶσαι τοσοῦτον ὠραία ἀκόμη; Πρέπει ἄρα γε νὰ πιστεύσω ὅτι ἠράσθη τῆς καλλονῆς σου ὁ ἄρχων τῶν σκιῶν, ὁ βασιλεὺς τοῦ μηδενός; ὅτι δὲν ἠθέλησε νὰ σὲ μαράνη; ὅτι τὸ τέρας τοῦ θανάτου σὲ κρατεῖ ἐδῶ εἰς τὰ ζοφερά ταῦτα ὑπόγεια προωρισμένην διὰ τὰς ἡδονάς του; Τρέμω καὶ διὰ τοῦτο μένω πλησίον σου. Ποτὲ, ποτὲ δὲν θὰ ἐγκαταλείψω τὸ σκοτεινὸν ἄντρον ἐν ᾧ ἀναπαύεσαι. Θὰ μείνω ἐδῶ μετὰ τῶν

σκολήκων. (Κάθηται πλησίον τῆς Ἰουλιᾶς.) Ἴδου ἢ θέσις ἢ ἐκλεχθεῖσα διὰ τὴν αἰωνίαν ἀνάπανσίν μου. Χαῖρε, εὐθρυπτον σῶμα, θνητὸν ῥάκος κουρασθὲν ὑπὸ τοῦ κόσμου. Θὰ ἀποσείσω τὸν δεσμόν σου καὶ τὸν τῆς μοίρας τῆς καταδικούσης με. Ὡ ὀφθαλμοί μου, ρίψατε ἀκόμη ἐν τελευταῖον βλέμμα! Ἀκόμη ἔνα ἐναγκαλισμὸν, Ῥωμαίε, τὸν τελευταῖον! Ὡ χεῖλη μου, δὲν θὰ εἰσπνεύσετε πλέον τὴν ζωὴν. Ἀκόμη ἐν φίλημα ἔρωτος καὶ πίστεως, διὰ νὰ σφραγίσω τὴν αἰωνίαν συνθήκην ἣτις μὲ παραδίδει εἰς τὴν ἀπειρον αἰωνιότητα. (Φέρει εἰς τὰ χεῖλη τοῦ τὸ ἐν τῷ φιαλίῳ περιεχόμενον δηλητήριον.) — Ἐλθέ σὺ, ἀπαίσιε καὶ ἀσφαλῆ ὁδηγέ, πικρὸν καταφύγιον. Ἐλθέ, πρῶρεῦ τῆς ἀπελπισίας, σύντριψον ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης ὑφάλου τὴν ὑπὸ τῶν κυμάτων τῆς ζωῆς ἀποκαμοῦσαν λέμβον μου. (Πίνει τὸ δηλητήριον.) — Προπίνω ὑπὲρ σοῦ, Ἰουλία! — Ὁ γέρον ἐμπορος δὲν ἐψεύσθη. . . τὸ δηλητήριον τοῦτο ἐνεργεῖ ταχέως. (Θλίβει τὴν Ἰουλιάν εἰς τὰς ἀγκάλας του.) — Ἀκόμη ἐν φίλημα, τὸ φίλημα τοῦ θνησκοντος. (Ἐκπνεῖ κρατῶν ἐνηγκαλισμένην τὴν Ἰουλιάν.) (Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τοῦ κοιμητηρίου φαίνεται εἰσερχόμενος ὁ ἀδελφὸς Λαυρεντίου κρατῶν φανόν, ἀξίνην καὶ μοσχλὸν σιδηροῦν.)

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Ὁ μέγας ἄγιος Φραγκίσκος εἶη ἡμῖν βοηθος. Ποσάκις ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ταύτης οἱ γηραιοὶ πόδες μου προσέκοψαν εἰς τάφους; — Τίς εἶναι ἐκεῖ; ποῖος εἶσαι σὺ ὅστις ἐν ᾧρα νυκτὸς εὐρίσκεσαι μὲ τοὺς νεκρούς;

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. — Εἶναι φίλος, εἶμαι ἐγὼ, ὁ Βαλθάσαρ ὅστις σὰς γνωρίζει καλῶς.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ εἶη ἐπὶ σοῦ. Εἶπέ μοι, τέκνον μου, ποῖον εἶναι ἐκεῖνο τὸ μνημεῖον ὅπερ φωτίζει ματαίως τοὺς κατοίκους τοῦ τάφου καὶ τὰ ἐστερημένα ὀφθαλμῶν κρανία; Μήπως εἶναι τὸ μνημεῖον τῶν Καπουλέτων;

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. — Ναι, καλὲ πάτερ. Ὁ κύριός μου, ὁ φίλος σας, εἶναι εἰς τὸ μνημεῖον ἐκεῖνο.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Ποῖος εἶναι ὁ κύριός σου ;

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. — Ὁ Ῥωμαῖος.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Εἶναι πρὸ πολλῆς ὄρας ἐκεῖ ;

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. — Πρὸ ἡμισείας ὥρας τοῦλάχιστον.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ, θὰ εἰσέλθω ἐκεῖ.

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. — ὦ! δὲν τολμῶ. Ὁ κύριός μου νομίζει ὅτι δὲν εἶμαι πλέον ἐδῶ. Μὲ ἀπηγόρευσεν, ἐπὶ ποινῇ θανάτου, νὰ μείνω καὶ νὰ κατασκοπεύσω τὰς πράξεις του· ἡ ὀργή του θὰ ἦτο τρομερά.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Ἐ λοιπὸν, μείνε· θὰ ὑπάγω μόνος. Ὁ φόβος ἤρχισε νὰ μὲ καταλαμβάνη. Τρέμω μήπως συμβῆ μέγα τι δυστύχημα.

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. — Εἶχον ἀποκοιμηθῆ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ ἐπιταφίου ἐκείνου σμιλακος. Ἐκεῖ ὠνειρεύθη ὅτι ὁ κύριός μου καὶ εἰς εὐπατρίδης ἐμονομάχουν, καὶ ὅτι ἐφονεύθη ὁ ἀντίπαλος τοῦ κυρίου μου.

[Ὁ ἀδελφὸς Λαυρέντιος κάμνει βήματά τινα πρὸς τὸ ὑπόγειον τῶν Καπουλέτων.]

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. (Κλιῶν.) — Ῥωμαῖε ; — Αἷμα!... ὦ οὐρανέ! ποῖα φρικώδης κηλὶς μολύνει τὸ μάρμαρον τῆς εἰσόδου! Καὶ αὐτὰ τὰ δύο ξίφη, ἀνεκυρίου, τῶν ὁποίων ἡ λεπίς εἶναι αἱματόφυρτος, διατὶ εὐρίσκονται ἐδῶ, ἐν μέσῳ τῆς εἰρήνης τοῦ θανάτου ; (Εἰσέρχεται εἰς τὸ ὑπόγειον.) — Ῥωμαῖε ; — Εἶναι ὠχρὸς ! — Ἄλλο πτώμα ! — Ἄ, εἶναι ὁ Πάρις, κυλιόμενος εἰς τὸ αἷμά του ! Εἰς ποῖαν λοιπὸν τρομερὰν ὄραν ἤλθον ὅλα ταῦτα τὰ σκληρὰ συμβεβηκότα ; (Πλησιάζει τὴν Ἰουλίαν.) — Ἡ Ἰουλία ἐκινήθη.

(Ἡ Ἰουλία ἀφυπνίζεται βαθμηδόν.)

ΙΟΥΛΙΑ. (Διακρίνουσα τὸν ἀδελφὸν Λαυρέντιον.) — Ἄ, ἤλθες, ἀγαθὲ μοναχέ, στήριγμά μου, ἀποκρίθητι. — Ποῦ εἶναι ὁ Ῥωμαῖός μου ; — Ἐνθυμούμαι... ναί!... Δὲν ἔπρεπε νὰ ἦμαι ἐδῶ... Ἄλλ' εἶ-

μαί... εἶμαι ἐδῶ. — Ὁ Ῥωμαῖος, ὁ Ῥωμαῖός μου, ποῦ εἶναι λοιπὸν ;

(Ἀκούεται θόρυβος.)

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Σιωπή! ἀκούω θόρυβον! — Κόρη μου, κόρη μου, ἄς ἀφήσωμεν τὸ ἄντρον τοῦτο τοῦ θανάτου, τῆς ληθαργίας καὶ τῆς φρικώδους μεταδόσεως! ἄς ἐξέλθωμεν. Θεῖα χεῖρ, δύναμις τῆν ὅποιαν οὔτε νὰ ἀψηφίσωμεν οὔτε νὰ καταρασθῶμεν δυνάμεθα, κατέστρεψε τὰς ἐλπίδας μας. Ἐλθὲ, ἐλθὲ, Ἰουλία! ὁ Ῥωμαῖος, ὁ σύζυγός σου, εἶναι ἐδῶ, εἰς τὰς ἀγκάλας σου ἀπέθανεν! Ὁ κόμης Πάρις ἀπέθανεν ὡσαύτως! Ἐλθὲ, κόρη μου· θὰ σὲ εἰσάξω εἰς τὰς ἀδελφὰς ἱεροῦ τινος μοναστηρίου. Μὴ ἐρωτᾷς, μὴ ὀμιλῆς. Ἡ ὄρα ἐπέιγει, οἱ φύλακες δύνανται νὰ μᾶς ἐννοήσωσιν. ὦ προσφιλῆς Ἰουλία, πρέπει νὰ ἔλθῃς. (Ὁ θόρυβος διπλασιάζεται.) Ἄδύνατον νὰ μείνωμεν· δὲν τολμῶ πλέον.

(Ἀναχωρεῖ.)

ΙΟΥΛΙΑ. — Λοιπὸν, ἄφες με· ἐγὼ, μένω ἐδῶ. — Τί εἶναι τοῦτο ; (Λαμβάνει τὸ φιάλιον ἐκ τῶν ψυχρῶν χειρῶν τοῦ Ῥωμαίου.) — Φιάλιον εἰς τὴν χεῖρα ἐκείνου τὸν ὅποιον τόσον ἡγάπων, τοῦ πιστοῦ μου φίλου! Ἄ! τὸ βλέπω, τὸ δηλητήριο ἐπέρανε τὴν νεαρὰν ζωὴν του. (Παρατηρεῖ τὸ φιάλιον καὶ τὸ ἀναστρέφει.) — Ὁ φίλάρχγυρος, τὸ ἐπιεν ὄλον!... δὲν μὲ ἀφῆκε τίποτε! μήτε ῥανίδα ἐκ τοῦ πικροῦ τοῦτου ρευστοῦ δυναμένην νὰ μὲ βοηθήσῃ ὅπως ἐξέλθω τοῦ κόσμου. (Ῥιπτεται ἐπὶ τοῦ πτώματος τοῦ Ῥωμαίου.) — Ἄς φιλήσω τὰ χεῖλη ταῦτα! μένει ἴσως ἐπ' αὐτῶν ὀλίγον δηλητήριο. Θὰ τὸ συλλέξω, καὶ θὰ ἀποθάνω εὐτυχῆς. Πόσον εἶναι θερμὰ τὰ χεῖλη σου!

(Εἰσέρχονται οἱ φύλακες.)

Α' ΦΥΛΑΞ. — Ἀπὸ ποῦ ; ἀπ' ἐδῶ ; Ὁδήγησέ μας λοιπὸν.

ΙΟΥΛΙΑ. (Ἀφ' οὗ ἠκροάσθη.) — Θόρυβος, ἔρχονται. — ὦ! μετ' ὀλίγον θὰ ἦμαι νεκρά. (Ἀρπάζει τὸ ἐγγχειρίδιον τοῦ Ῥωμαίου.) Καλὲ καὶ εὐεργετικὲ σίδηρε, ἰδοὺ τὸ στήθός μου! λάβε το ὡς θήκην σου!

Κρύψου ἐντός· μείνον ἐκεῖ βεβυθισμέ-
νος καὶ ἄς ἀποθάνω !

(Πίπτει πάλιν ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ Ῥωμαίου
καὶ ἐκπνέει. Φθάνουσιν οἱ φύλακες μετὰ τοῦ
ἀκολούθου τοῦ Πάριδος.)

ΑΚΡΟΛΟΓΟΣ. — Ἐδῶ ἦτο· ἰδέτε ἐκεῖ
ὅπου λάμπει ἡ δὰς ἐκείνη.

Α΄ ΦΥΛΑΞ. — Ἐπάρχει αἷμα κατὰ γῆς.
Διατρέξατε τὸ κοιμητήριον, ζητήσατε
πανταχοῦ· ὑπάγετε, ἐὰν εὔρετέ τινα, ὀ-
δηγήσατέ τον ἐδῶ.

(Ἐξέρχονται φύλακές τινες.)

Α΄ ΦΥΛΑΞ. — Τί θλιβερόν θέαμα ! Ἰ-
δοὺ ὁ κόμης Πάρις δολοφονηθεὶς· ἐκεῖ,
ἡ Ἰουλία πληγείσα ὑπὸ ἐγχειριδίου· εἶ-
ναι θερμὴ ἀκόμη καὶ ὁ θάνατός της φαί-
νεται πρόσφατος· ἐν τούτοις πρὸ δύο
ἡμερῶν εἶχε ταφῆ εἰς τὰ ὑπόγεια ταῦτα.

(Πρὸς ἕνα φύλακα.) — Ἐπαγε νὰ εἰδοποι-
ήσης τὸν πρίγκηπα. (Πρὸς ἕνα ἄλλον.) —
Σὺ, ὑπαγε εἰς τὸ μέγαρον τῶν Καπου-
λέτων. (Πρὸς ἕνα ἄλλον.) — Σὺ δὲ, ὑπαγε νὰ

ἔξυπνήσης τοὺς Μοντέγους. — Σεῖς οἱ
ἄλλοι ἐξακολουθήσατε τὰς ἀναζητήσεις
σας. Ἴδοὺ ἡ αἰματόβρεκτος γῆ, ἰδοὺ
καὶ τὸ πτώμα· ἀλλὰ τίς θὰ μᾶς εἴπη
τὴν αἰτίαν τοσούτων δυστυχιῶν ; τίς
θὰ μᾶς δώσῃ θλιβερὰς λεπτομερείας ;

(Εἰσέρχεται ὁ Βαλθάσαρ μετ' ἄλλων φυλάκων.)
Εἰς ΦΥΛΑΞ. — Φέρω τὸν ὑπνρέτην τοῦ
Ῥωμαίου, τὸν ὁποῖον εὔρομεν εἰς τὸ κοι-
μητήριον.

Α΄ ΦΥΛΑΞ. — Φυλάξατέ τον μέχρι τῆς
ἀφίξεως τοῦ πρίγκηπος.

(Ἄλλοι φύλακες φέρουσι τὸν ἀδελφὸν Λαυ-
ρέντιον.)

Εἰς ΦΥΛΑΞ. — Ἴδοὺ εἰς καλόγηρος τὸν
ὁποῖον εὔρομεν τρέμοντα, κλαίοντα καὶ
θρηνοῦντα· ἐκράτει αὐτὴν τὴν ἀξίνην
καὶ αὐτὸν τὸν μοχλόν· ἤρχετο πρὸς αὐτὸ
τὸ μέρος τοῦ κοιμητηρίου.

Α΄ ΦΥΛΑΞ. — Πολὺ παράδοξα εἶναι
ὄλα αὐτά· φυλάττετέ τον καὶ αὐτόν.

(Εἰσέρχεται ὁ πρίγκηψ μετὰ τῆς ἀκο-
λουθίας του.)

ΠΡΙΓΚΗΨ. — Ποία αἰτία τόσον σοβαρὰ
σᾶς ἠνάγκασε νὰ ταραξέτε τὴν ἐωθινήν
μου ἡσυχίαν ; Ποία τρομερὰ δυστυχία
ἀνοίγει λοιπὸν τὴν ἡμέραν ταύτην ;

(Εἰσέρχονται ὁ Καπουλέτος, ἡ σύζυγός του
καὶ ἡ ἀκολουθία των.)

ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ. — Τί κραυγαί ! τί θόρυ-
βος ! διατί ὄλα ταῦτα ;

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ. — Εἰς τὰς ὁδοὺς ἀ-
κούεαι ὁ λαὸς φωνάζων ; ὁ Ῥωμαῖος !
— Ἡ Ἰουλία ! — Ὁ κόμης Πάρις ! καὶ
φαίνονται ὄλοι οἱ πολῖται τεταραγμένοι
νὰ διευθύνωνται πρὸς τὸ κοιμητήριον
τῆς οἰκογενείας μας.

ΠΡΙΓΚΗΨ. — Καὶ σεῖς, διατί στενάζετε
τόσον γοερῶς ;

Α΄ ΦΥΛΑΞ. — Ἐψηλότατε, ἰδοὺ τὰ σώ-
ματα τοῦ κόμητος Πάριδος, πληγέντος
ὑπὸ ξίφους· τοῦ Ῥωμαίου, ἐκπνεύσαντος
πρὸ ὀλίγου· τῆς Ἰουλίας, θανούσης πρὸ
πολλῶν ἡμερῶν, καὶ ἐν τούτοις θερμῆς
ἀκόμη· τὸ ξιφίδιον τοῦτο εἶναι βεβαμ-
μένον εἰς τὸ ἀχνίζον αἷμά της.

ΠΡΙΓΚΗΨ. — Ἀναζητήσατε πανταχοῦ·
εὔρετε τὴν πηγὴν ὄλων τούτων τῶν
φόνων.

Α΄ ΦΥΛΑΞ. — Ἴδοὺ εἰς μοναχὸς καὶ εἰς
ὑπνρέτης τοῦ Ῥωμαίου, οἵτινες ἀμφό-
τεροι ἐκράτουν ἐργαλεῖα κατάλληλα νὰ
ἀνεγείρωσι τοὺς λίθους τῶν τάφων.

ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ. — ὦ Θεέ ! πλησιάσατε,
κυρία Καπουλέτον· τὸ αἷμα ρέει ἐκ τῆς
πληγῆς τῆς θυγατρὸς μας· τὸ πληξῆαν
αὐτὴν ξιφίδιον ἠπατήθη ὡς πρὸς τὸ
θῦμα· ἀφήκε τὴν θήκην τοῦ Μοντέγου
διὰ νὰ σταματήσῃ εἰς τὸ στήθος τῆς κό-
ρης μου.

ΚΥΡΙΑ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ. — Ἄ ! ποῖον θέα-
μα ! νομίζω ὅτι ἀκούω τὸν κῶδωνα τοῦ
θανάτου καλοῦντα εἰς τὸν τάφον τὰς
λευκάς μου τρίχας.

(Εἰσέρχεται ὁ Μοντέγος ἀκολουθούμενος
ὑπὸ πολλῶν ἐκ τῶν ἀνθρώπων του.)

ΠΡΙΓΚΗΨ. — Ἐλθε, κύριε Μοντέγε·
ἠγέρθῃς ἐνωρὶς διὰ νὰ ἴδῃς τὸν υἱόν σου,
τὸν κληρονόμον σου, εἰς τὸν τάφον.

ΜΟΝΤΕΓΟΣ. — Φεῦ ! αὐθέντᾶ μου, ἡ σύ-
ζυγός μου ἀπέθανε τὴν νύκτα ταύτην·
ἡ ἔξορία τοῦ υἱοῦ της Ῥωμαίου τὴν
ἐπλήρωσε θλίψεως καὶ τῇ ἀφήρεσε τὴν
ζωὴν ! Ποία ἄλλη ἀκόμη δυστυχία ὀπλί-
ζεται κατὰ τῆς γηραιᾶς μου ἡλικίας ;

ΠΡΙΓΚΗΨ. — Ἴδὲ καὶ θὰ τὸ μάθῃς.

ΜΟΝΤΕΓΟΣ. (Βλέπων τὸ πτώμα τοῦ υἱοῦ του.)
— ὦ τέκνον ἀπειθές, ὅπερ προλαμ-

βάνεις τὸν πατέρα σου εἰς τὸν τάφον.
 Ὡς Ῥωμαίε, ὅστις οὔτε κἄν με ἤκουσας.

ΠΡΗΓΚΗΥ. — Κρατήσατε τοὺς θρήνους σας. Πρέπει νὰ σαφηνισθῶσι τὰ πάντα. Πρέπει νὰ μάθωμεν τὴν πηγὴν τῶν τοσοῦτων σκοτεινῶν φόνων, καὶ νὰ ἐκτυλίξωμεν τὴν παράδοξον ταύτην ἱστορίαν. Ὅταν μάθω τὰ πάντα, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ θρηνήσω μεθ' ὑμῶν, καὶ θὰ πευθηφορήσω μεθ' ὑμῶν... Ἀλλὰ μίαν στιγμήν. Ἄς σιωπήσῃ καὶ ἄς πραῦνθῇ ἡ θλίψις σας. Φέρετε ἐδῶ τοὺς δύο ὑπόπτους.

(Προσάγουσι τὸν ἀδελφὸν Ἀσπρέντιον καὶ τὸν Βαλθάσαρ).

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Ἐπ' ἐμοῦ πρέπει νὰ πέσωσιν αἱ κυριώτεραι ὑπόνοιαι ὁ τόπος, ἡ ὥρα, αἱ περιστάσεις συντρέχουσιν εἰς τὸ νὰ με κατηγορήσωσι διὰ τὸν φρικῶδη τοῦτον φόνον. Φεῦ! τίποτε δὲν ἤδυνήθην νὰ ἐμπόδισω. Ἴδου ἐγὼ εἶμαι εἰς τὸ νὰ εἶπω τὰ πάντα. Θὰ κατηγορήσω ἑμαυτὸν καὶ θὰ δικαιολογηθῶ. Τὸ στόμα μου καταδικάζον με θὰ με συγχωρήσῃ.

ΠΡΗΓΚΗΥ. — Ὅμιλοι λοιπόν· εἶπέ ὅσα ἤξεύρεις.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ. — Θὰ ἤμαι σύντομος, διότι ἡ ὀλίγη πνοὴ καὶ αἱ ὀλίγαι ἡμέραι ὅσαι μοὶ μένουσι δὲν ἀρκοῦσι πρὸς μακρὰν καὶ ἐπίπονον διήγησιν. Τὸ πῶμα τοῦτο, εἶναι ὁ σύζυγος τῆς Ἰουλίας· ἡ ἐκτάδην ἐκεῖ κειμένη γυνὴ, εἶναι ἡ ἀφωσιωμένη σύζυγος τοῦ Ῥωμαίου· ἐγὼ τοὺς ἔσπεψα. Ἡ ἡμέρα τῆς μυστικῆς ταύτης ἐνώσεως ὑπῆρξεν ἐπίσης ἡ ἡμέρα ἣτις ἀπεφάσισε περὶ τῆς τύχης τοῦ Τυπάλδου, τοῦ ὁποίου ὁ ἀπαίσιος θάνατος ἐξώρισεν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης τὸν νεαρὸν σύζυγον. Δι' αὐτὸν, καὶ ὄχι διὰ τὸν Τυπάλδον, ἐθλίβετο ἡ καρδία τῆς Ἰουλίας. Ἄλλ' ὑμεῖς (πρὸς τὸν Καπουλέτον) νομίζοντες ὅτι θὰ διεσκεδάξατε τὴν θλίψιν τῆς ἠθελήσατε νὰ τὴν ἀναγκάσετε νὰ νυμφευθῇ τὸν κόμητα Πάριν. Τότε ἦλθε νὰ με εὔρη, με ἐξώρκισε, με τὴν ἀπελπίσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, νὰ τὴν ἀπαλλάξω, διὰ τινος μέσου, ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἐκείνου γάμου, ἄλλως ἠπειλεῖ

ὅτι θὰ ἐφονεύετο πρὸ τῶν ποδῶν μου. Τῇ ἔδωκα τότε ναρκοτικὸν τι ποτὸν προετοιμασθὲν διὰ τῆς τέχνης μου, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ἰσχυρὸν ἀποτέλεσμα δὲν ἐβράδυνε νὰ τῇ ἐπιφέρῃ ὅλα τὰ φαινόμενα τοῦ θανάτου· συγχρόνως ἔγραψα πρὸς τὸν Ῥωμαίου νὰ ἔλθῃ κατὰ τὴν ἀπαίσιαν ταύτην νύκτα διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν Ἰουλίαν ὅπως ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ πλαστοῦ τάφου τῆς, καθ' ἣν στιγμήν ἐμελλε νὰ παύσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ δηλητηρίου. Ἀπρόοπτόν τι συμβῆν ἐκράτησε τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννην, τὸν ὁποῖον εἶχον ἐπιφορτίσει νὰ μεταβιβάσῃ τὴν ἐπιστολήν μου, καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ με τὴν ἐπαναφέρῃ χθὲς τὸ ἔσπερας. Τότε, ἀπεφάσισα νὰ μεταβῶ μόνος ὑπὸ τοὺς θόλους τούτους διὰ νὰ κατοπτεύσω τὴν στιγμήν τῆς ἐξεγέρσεως τῆς καὶ νὰ τῇ παρέξω ἄσυλον εἰς τὸ κελλίον μου μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἠθελον δυνηθῇ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν Ῥωμαίου. Ἐλθὼν ἐδῶ, εἶδον τὸν εὐγενῆ Πάριν καὶ τὸν πιστὸν Ῥωμαίου, ἀμφοτέρους ἐκτάδην καὶ νεκρούς!... Ἡ Ἰουλία ἀφυπνίζεται, τὴν ἐξορκίζω νὰ φύγῃ, νὰ ὑποστῇ μετ' ἐγκαρτερήσεως τὸ τραῦμα τοῦτο τοῦ οὐρανοῦ... αἰφνίδιος θόρυβος με ἀναγκάζει νὰ μακρυνθῶ τοῦ τάφου. Ἡ Ἰουλία, ἀπηλπισμένη, ἀρνείται νὰ με ἀκολουθήσῃ, καὶ βεβαίως κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ἐκτυπήθη διὰ τοῦ ἐγχειριδίου. Ἴδου ὅσα ἤξεύρω. Ἡ τροφὸς τῆς γνωρίζει τὴν μυστικὴν ἐκείνην ἔνωσιν. Τώρα, εἰάν ἤμαι ἔνοχος, ἄς ἐκτίσωσι τὸ σφάλμα μου αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ δύοντος βίου μου· τὰς προσφέρω ὡς ὀλοκαύτωμα εἰς τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων.

ΠΡΗΓΚΗΥ. — Πρὸ πολλοῦ σὲ γνωρίζομεν ὡς ἄγιον ἄνθρωπον. Ποῦ εἶναι ὁ ὑπῆρέτης τοῦ Ῥωμαίου; Ἄς ἴδωμεν τί θὰ μᾶς εἴπῃ.

ΒΑΛΘΑΣΑΡ. — Ἴδου ἐγὼ. Ἦλθα διὰ νὰ δώσω εἰς τὸν κύριόν μου εἰδήσεις περὶ τῆς Ἰουλίας τὴν ὁποίαν ἐνόμιζα ἀποθανούσαν. Ἀμέσως ἐμίσθωσε ταχυδρομικὴν ἄμαξαν, μετέβη εἰς Βερόνην, εἰσῆλθεν εἰς τὸ κοιμητήριον τοῦτο ὅπου

εὕρισκόμεθα, μοὶ ἐνεχείρισε διὰ τὸν πατέρα του τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, καὶ μὲ ἀπηγόρευσε ἐπὶ ποινῇ θανάτου νὰ μείνω πλησίον του ὑπὸ τοὺς θόλους τούτους. Ἐπροχώρησεν ἐντὸς καὶ τὸν ἀφῆκα μόνον.

ΗΡΓΙΚΗΨ. — Δός μοι αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν, θὰ τὴν ἀναγνώσω. Καὶ ὁ ἀκόλουθος τοῦ κόμητος, ὅστις ἐξῆπνησε τοὺς φύλακας, ποῦ εἶναι; — Ἄ! ἄ! (Πρὸς τὸν ἀκόλουθον). — Ἀποκρίθητι, σύ! Τί ἔκαρμεν ἐδῶ ὁ κύριός σου;

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ. — Ἦρχετο μὲ ἄνθη εἰς τὰς χεῖρας νὰ τὰ διασπείρῃ ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς μνηστῆς του. Μὲ διέταξε νὰ μὴ τὸν πλησιάσω, καὶ ὑπήκουσα. Ἀνθρώπος τις εἰσῆλθε κρατῶν φῶς καὶ προσεπάθησε νὰ θραύσῃ ἕνα τάφον. Ὁ κύριός μου ἔσυρε τὸ ξίφος· ἐγὼ ἔφυγα δρομαίως καὶ ἐκάλεσα τοὺς φύλακας.

ΗΡΓΙΚΗΨ. — Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης φαίνεται ὅτι ὁ καλόγηρος λέγει τὴν ἀλήθειαν. Ἴδου ὅλη ἡ ἱστορία τῶν ἐρώτων καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ Ῥωμαίου περὶ τοῦ θανάτου τῆς νεάνιδος. Λέγει ὅτι ἀφοῦ ἠγόρασε παρ' ἐνὸς πτωχοῦ βοτανοπώλου ἀγνώφου ποίου δηλητήριον, μετέβη εἰς αὐτὸ τὸ κοιμητήριον διὰ νὰ ἀποθάῃ καὶ νὰ κοιμηθῇ πλησίον τῆς Ἰουλίας. Αὐτὸ γράφει. — Ποῦ εἶναι τώρα αὐτοὶ οἱ ἐχθροί; Καπουλέτε! Μοντέγε! πλησιάσατε! ἔλθετε! Ἴδέτε πῶς τὰ μίσσησας εἶναι κατηραμένα. Ἴδέτε πῶς ὁ Θεὸς τιμωρεῖ. Σᾶς πληττει ἐν μέσῳ τῆς χαρᾶς σας· ὁ ἔρως ἐκδικεῖται τὴν ἀνθρωπότητα τὴν ὅποιαν ἀτιμάζουσιν αἱ ἐκδικήσεις σας. — Καὶ ἐγὼ, διότι ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰς παράφρονας ἔριδάς σας, ἀπώλεσα δύο ἀνδρας ἐκ τῆς οικογενείας μου. Ὅλοι ἐτιμωρήθημεν.

ΚΑΠΟΓΑΕΤΟΣ. — Ὡ Μοντέγε, ἀδελφέ μου, θέσον τὴν χεῖρά σου ἐντὸς τῆς ἰδικῆς μου· μὴ ἀπορρίπτῃς τὴν παράκλησίν μου. Δὲν σοὶ ζητῶ ἄλλο τι.

ΜΟΝΤΕΓΟΣ. — Ἐγὼ θὰ σοὶ δώσω περισσότερα. Θέλω νὰ κατασκευασθῇ χρυσοῦν ἀγαλμα διὰ νὰ διατηρῇ τὴν εἰκόνα τῆς θυγατρὸς σου. Ἐνόσω ἡ Βερόνη

εἶναι Βερόνη, θέλω ὥστε ποτὲ γυναικεῖα χαρακτηριστικὰ νὰ μὴν ἦναι πολυτιμότερα καὶ προσφιλέστερα τῶν τῆς ἀφωσιωμένης, τῆς πιστῆς Ἰουλίας.

ΚΑΠΟΓΑΕΤΟΣ. — Ὁ Ῥωμαῖος θὰ ἀναπαυθῇ πλησίον τῆς, ὡς αὐτὴ αἰώνιος καὶ λαμπρὸς. Φεῦ! ἐξ ὄλων τῶν θυσιῶν ὅσας ἀπήτησε τὸ πρὸς ἀλλήλους μίσος, αὐταὶ εἶναι αἱ μᾶλλον ἐλάχισται.

ΗΡΓΙΚΗΨ. — Ἡ θλιβερὰ αὕτη πρωτὰ θὰ μᾶς φέρῃ εἰρήνην τελείαν καὶ παραμυθητικὴν. Ὁ ἥλιος δὲν θὰ θελήσῃ νὰ φωτίσῃ διὰ τῶν ἀκτίνων του τόσον σκληρὰν ἡμέραν. Ἄλλοι θὰ τιμωρηθῶσιν, ἄλλοι θὰ συγχωρηθῶσι. Διότι οὐδέποτε βεβαίως ἠκούσθη τέλος οἰκτρότερον τοῦ τελους τῆς νεαρᾶς Ἰουλίας καὶ τοῦ συζύγου τῆς Ῥωμαίου.

(Τέλος.)

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΡΙΑΙ ΚΑΙ ΜΑΓΙΣΣΑΙ

ΕΠΙ ΛΟΓΔΟΒΙΚΟΥ ΙΔ'.

—
(Συνέχεια καὶ τέλος.)

XIII

Ἐφ' ὅσον τὰ οὐτιδανὰ περιτρίμματα, τ' ἀσκοῦντα τὰς μαγγανείας διὰ τοὺς ἀνοήτους, καὶ τὰς ἱεροσυλίας καὶ δολοφονίας διὰ τοὺς πεπορωμένους εὕρισκου πελατεῖαν παρὰ γυναιξὶ διεφθαρμέναις, ἢ παρ' ἀμαθέσι κακούργοις, τὸ πρᾶγμα ἦν εὐεξήγητον· καὶ ἐμαρτύρει μὲν κοινωικὴν καχεξίαν καὶ σῆψιν, δὲν προέδιδεν ὅμως γάγγραιναν διήκουσαν μέχρι τῶν ἀκροτάτων σημείων, μέχρι τῆς πολιτικῆς, μέχρι τῶν πρωθυπουργῶν, μέχρι τῆς βασιλείας. Ἄλλ' ἀφοῦ ἀπεκαλύφθησαν τὰ κατὰ τὴν πάλιν μεταξὺ Κολβέρ καὶ Φουκὲ, καὶ τὰ ποταπὰ αὐτοῦ μέσα, συνέβη δὲ καὶ ὁ αἰφνίδιος αὐτοῦ θάνατος, πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ τις ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ὑγιές τι ἐν τῇ πρατευούσῃ ἐκείνῃ, καὶ ὅτι μόνον τὸ ἐπιχρῶμα τῆς φιλολογίας, μᾶλα τὰ ἀκμῆς σημεῖα, ὅσα

παρουσιάζει ἡ ἐποχὴ ἐκείνη, φέρει στίγμα καίριον, ὅπερ οὐδ' ἡ ἱστορία, ἡ μᾶλλον ἐπιεικὴς θέλει δυνηθῆναι ἐπικαλύψῃ ὀλοσχερῶς, οὐδ' ἡ ποίησις, ἡ μᾶλλον εὐγνώμων ὡς ἡ τοῦ Λαφουνταίνου, οὐδ' ἡ μυθιστοριογραφία, ἡ μᾶλλον ἰδανικὴ νὰ τὰ ἐξαγίσῃ.

Ἄν εἴπωσιν ὅτι ἡ κατὰ τοῦ Φουκὲ κατηγορία ἦτο πλεκτάνη πολιτικὴ, πάλιν ἡ ἐλάφρυνσις τῆς ἐποχῆς εἶναι πολὺ ἀσημαντος· διότι καὶ ὅπου ἀκόμη τὰ πολιτικὰ πάθη εἰσὶν εἰς ὑψιστον βαθμὸν ἐξημμέννα τὰ ὄπλα τῆς πάλης αὐτῶν δύνανται νὰ ἦναι ἄδικα, παράνομα, ἀνήθικα ἴσως, οὐδέποτε ὅμως οὕτω καταχθόνια καὶ μυσαρὰ καὶ γυναικώδη. Μῶλον τοῦτο ὑπεράσπισις τῶν γεγονότων ὅσα θέλω ἐκθέσει δὲν πιστεύω ποτὲ νὰ στηριχθῇ ἐπὶ ἐδάφους ὑποσειομένου καὶ ἐπισφαλούς, οἷον ἡ ἀπόλυτος τῶν ἀποκαλυφθέντων ἄρνησις, διότι ταῦτα εἰσὶν ἀρκούντως αὐτόπιστα καὶ πειστικὰ καὶ ἱκανῶς ἀποδεδειγμένα, ὥστε νὰ θέσωσι τὴν ἄρνησιν εἰς φανεράν δυσπιστίαν.

Ὅσα αἰ ἀνεψφιαὶ τοῦ ἀγγύρου τῆς Σικελίας, ὡς ἀπεκάλει ὁ Κουδὲ τὸν Μασαρίνου, ἔκαμαν, ἦναι τέλος πάντων ἔργα γυναικῶν κακῆς μὲν ἀνατροφῆς, ὑψωθείσων δὲ εἰς ἀνέλπιστον περιωπὴν· ἀλλ' ὅσα κατὰ τοῦ Φουκὲ καὶ τοῦ Λουξεμπουργκ ἀπεδόθησαν ἦσαν καθαρὰ γαλλικὰ ἔργα ἀνεπίδεκτα καὶ τῆς ἀστείας δικαιολογίας ὅτι προήλθον ἔξωθεν.

Ἡ Φραγκίσκη Φιλὰτρ, ἡ καίσα τῆν 20 Φεβρουαρίου, ἦτις λέγει ἡ Σύνοψις τῆς διαδικασίας ἦτο «οὔτε κόρη οὔτε ἔγγαμος,» ἐξεταζομένη διὰ τῶν βασάνων εἶπεν ὅτι «συνῆψε ἠσυμβόλαιον περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ κ. Φουκὲ καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Κολβέρ, κατ' αἴτησιν τῆς κ. Βιβέν.»

Ἡ κατάθεσις αὕτη κατέπληξε τοὺς δικαστάς. Ἡγνοῦν ὅτι ἡ πολιτικὴ ἐγνώριζε πρὸ πολλοῦ. Οἱ δικασταὶ θὰ ἐπιυγον τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς περιεργείας τὴν φωνὴν ἐκ τοῦ καθ' ἕξιν τρόμου πρὸς τὸν πρῶν πρωθυπουργὸν καὶ δὲν θ' ἀνηρέυων τὰ περὶ τῆς φοβερᾶς ἀποκαλύψεως· ἀλλ' ὁ Κολβέρ ἦτο πρωθυ-

πουργὸς καὶ εἰς τὴν ἀποκάλυψιν ἀνεμίχθη καὶ ἡ φράσις θάνατος τοῦ βασιλέως. Ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ὅστις ἠκολούθει μετὰ προσοχῆς ὄσης καὶ ἀδημονίας τὰς ἀνακρίσεις, ἤξευρε φαίνεται ταῦτα, ὅταν διέτασσε καταδιώξιν ἀνεδιακρίσεως προσώπων καὶ βαθμοῦ «διότι δὲν πρόκειται περὶ ἀπλῶν ἀγυρτειῶν». Τὸ ἐνεστὸς κατίσχυσε καὶ ἡ ἀνάκρισις πρόεβη.

Ἢδῃ ἡ δίκη τῆς Μπρενβιλιέρ εἶχε παράσχει ἐλαφρὰς μαρτυρίας, αἵτινες ὅμως δὲν ἔσχον τὴν ἀξίαν θεμελίου κατηγορίας. Εἶπεν ὅτι ὁ Γκλαζέρ ἐπεσκέπτετο κατ' ἔτος τὴν Ἰταλίαν ἀναζητῶν τὰ νεώτερα δηλητήρια διὰ τὸν Φουκὲ, εἶπεν ὅτι ἤκουσε νὰ λέγεται ὅτι ὁ Φουκὲ εἶχε μέγαν τινα σκοπὸν ἀλλὰ ταῦτα ἦσαν ἀόριστα.

Κατόπιν ὁ ἔκπτωτος καὶ καθειργμένος ἤδη πρὸ πολλοῦ δυνάμει μυστικοῦ διατάγματος πολιτικὸς εὐρέθη ἐν μέσῳ ὄλης τῆς συμμορίας τῶν Λαμπὸς, Βιγκουρὲ, Φιλὰτρ, Μπλεσσὺς, Βαραντῶν, Σαίν-Κροῦ, Μαλλιάρ, Γκιμποῦρ, καὶ συντροφίας, οὐ μὴν καὶ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς διὰ τὸν μέγαν ἐκεῖνον σκοπὸν.

Εἰς πλείους τῶν εἴκοσι δικῶν ἐπὶ δηλητηριάσει ἃς ἐδίκασε τὸ Ἄρσενάλ ἠκούσθη τ' ὄνομά του, καὶ διὰ τ' ἀφορῶντα αὐτὸν ὡς καὶ διὰ τ' ἀφορῶντα τὴν Σοασσῶν, ἐχαρίσθη ἡ ζωὴ εἰς πολλοὺς ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων κατηγορουμένων.

Ἐκ τῶν περισωθέντων μνημείων περὶ τῶν πολυπλόκων δικῶν ἐκείνων καὶ περὶ τοῦ ἀτυχήσαντος πρωθυπουργοῦ δύναται νὰ συναγάγητις τὴν ἱστορίαν τῆς ἀναμίξεως αὐτοῦ εἰς τὰς τῶν δηλητηριῶν ὑποθέσεις, ὅπως οὖν ἀρτίαν, καὶ συμπληρουμένην κριτικῶς ἐν πληρεστάτη δοτ' εἰπεῖν ἀσφαλεῖα, καὶ πραγματικότητι ἀληθεστέρα τῶν εἰκασίῶν εἰς ὅσας μυθιστοριογράφοι τινὲς καὶ σόλοικοι ἱστορικοὶ ἐστήριξαν τὴν ἐξήγησιν τῆς ἀμειλίκτου καταδιώξεως καὶ τοῦ οὐκ ἀθώου θανάτου αὐτοῦ.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς δόξης αὐτοῦ, ὁ προστάτης τῶν γραμμάτων καὶ ἐρα-

στής τῶν ὠραίων τεχνῶν Φουκὲ, σὺν ἄλλοις εἶχεν εὐεργετήσει καὶ τινα Πινῶν, ὅστις εἶχεν ἐπιτύχει νὰ πραγματοποιήσῃ μέρος τῶν σχεδίων του ἐπ' ἀξιωματώτου ἐκτάσεως τοῦ δάσους τῆς Ὀρλεάνης. Καταρρίφθεισης μετὰ τὰς ῥωμαντικῆς ἐορτᾶς τοῦ Βῶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Φουκὲ, ὁ Κολβὲρ ἀφῆρσε τὰ δάση παρὰ τοῦ Πινῶν, τοῦτο δὲ φυσικῶς ἐνέπνευσεν αὐτῷ ἔχθραν αἵματος κατὰ τοῦ νέου πρωθυπουργοῦ. Ἐκ τούτου συνεμάχησε μετὰ τοῦ Σαῖν-Κροᾶ, μετὰ τοῦ Γκιμπούρ, μετὰ τινος μάντεως Μπελιῶ καὶ μετ' αὐτῶν συνεργάσθη κατὰ τοῦ Κολβὲρ, ἀνακοινώσας τὰς ἐργασίας του πρὸς τὸν Φουκὲ καὶ θεὸς αὐτὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν τεκταينوμένων. Ἄλλ' ὁ Πινῶν ὅστις εἰς τὴν δίκην τῆς Μπρενβιλιέρ εὐρέθη ἐκτὸς τοῦ καταχθονίου μαγειρείου τῆς οἰκίας της ἀπέθανε καὶ εἰς τὴν ἐταιρίαν τὸν διεδέχθη ὁ Βαραντῶν.

Ὁ Βαραντῶν οὗτος, ἀπλοῦς γεωργὸς ἐν Βῶς, ἐγένετο διαδοχικῶς αὐτοδιδάκτος κτηνιατρὸς, χειρουργὸς τῶν ἐξαρθρώσεων, ἐξηγητὴς τῆς τύχης καὶ δόξης ὀρχιπέδης (μποδιστῆς, δέτης τῶν νεοσύμφων). Κατέχων εἰς τὴν οἰκίαν του βιβλίον κοσμούμενον μὲ τὰ ὀνόματα τῶν δύο διαβόλων καὶ τοῦ ἀρχηγῶ των Βεελζεβούλ, ἦνον τὴν τέχνην τῆς μαγείας μετὰ τῆς τέχνης τῶν δηλητηρίων, τὴν φιλίαν τοῦ Γκλαζέρ μετὰ τῆς τοῦ Σαῖν-Κροᾶ. Ἐκαμε προφητείας ὑπὲρ τῶν ἐρχομένων πρὸς αὐτὸν ἐκ Παρισίων, ἐπὶ τῆς κοιλίας τῆς ὑπηρετρίας του. Ἐχορήγει δηλητήρια εἰς τοὺς συζύγους διὰ τὰς συζύγους, εἰς τὰς συζύγους διὰ τοὺς συζύγους, κόνεις ἐρωτικῶν μυῶν εἰς τοὺς ἐραστὰς, πρᾶυντήρια καὶ ψυχραντικά εἰς τοὺς εὐαισθητοὺς καὶ καθεξῆς.

Καταλαβὼν τὴν θέσιν τοῦ Πινῶν, ἐννοεῖται ὅτι ἠσχολήθη εἰς σπουδαιότερα πράγματα. Ἡ ἀφελὴς χωρικὴ σύζυγός του κατέθεσεν ὅτι ἡ Λαβῶς ἤρχετο εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ ἐλάμβανε μακρὰς συνεντεύξεις μετὰ τοῦ συζύγου της καθ' ἃς ἐπρόκειτο περὶ «τοῦ κυρίου

Φουκὲ καὶ ἐνὸς μυστικοῦ τοῦ ὁποῖον ἐζήτουν.»

Ὁ Φουκὲ εἶχεν ἀδελφόν τινα ἱερέα, ἀλλ' ἱερέα ἐξ ἐκείνων οἵτινες ὅταν ἐξέλθωσιν ἅπαξ τοῦ ἀγιαστηρίου καὶ τῶν ἀγίων γίνονται τῆς μαχαίρας καὶ τῶν διαβόλων χειρότεροι. Ὁ Ἀββᾶς οὗτος ἐνέπνεε φόβον καὶ εἰς αὐτὸν τὸν πρωθυπουργὸν ἀδελφόν του, ὅστις εἰς μίαν κατάθεσίν του εἶπεν, ὅτι ἂν ἀφίναυ πλησίον του τὸν ἀδελφόν του ἔτρεχε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος κίνδυνον. Κατὰ τ' ἀπομνημονεύματα τοῦ Γκουρβιλ ὁ ἱερεὺς οὗτος τοῦ Θεοῦ «Διετῆρει πεντήκοντα ἢ ἐξήκοντα ἀνθρώπους τοῦ σχοινοῦ καὶ τοῦ παλοκιοῦ, οἵτινες τῷ ἐχρησίμευον ὡς κατάσκοποι καὶ οἵτινες τὸν καθίστων ἐπίφοβον.» Ἄλλητις ἐπιφανῆς κυρία μᾶς δίδει τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχηγῶ τῶν ἡραγιδούτων, ὅστις ἐλέγετο Βισκαρᾶς καὶ ἦτο ἀξιοματικὸς τῶν φρουρῶν. Μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τούτων ἦτο καὶ ὁ Σαῖν-Κροᾶ καὶ ὁ Βανὲν καὶ ὁ Βαραντῶν. Συνετῆρει τάχα αὐτοὺς ὁ θεοσεβὴς Ἀββᾶς διὰ τὰς κόνεις τῶν μυῶν μόνου;

Ὁ Φουκὲ εἶχεν ἐρωμένην τὴν ποτὲ μὲν δεσποσύνην Φουῖλλζου κατόπιν δὲ μαρκεσίαν Ἀλουή· ταύτην εἶχε τοποθετήσῃ εἰς Βερσαλλίας. Εἶχε φίλον τὸν Πελλισσιέ, ὃν εἶχε τοποθετήσῃ πλησίον τοῦ βασιλέως. Εἶχεν εἰς τὸ Παρλαμέντον τὸν συγγενὴ του Πινῶν Δουμουρτροᾶ, εἶχεν εἰς ἐνέργειαν μίαν Βιβόν, ἣτις ἦτο ἡ ζητοῦσα παρὰ τοῖς ἀχρείοις δηλητηριασταῖς τὴν ἐπάνοδον τοῦ Φουκὲ καὶ τὸν θάνατον τοῦ Κολβέρ· εἶχεν ἓνα Μαλλιάρ, ὅστις ἠσχολεῖτο μετὰ τοῦ Σαῖν-Κροᾶ εἰς ἀνεύρεσιν ἀκαριαίου δηλητηρίου καὶ ὅλοι οὗτοι εἰργάζοντο καὶ συνεργάζοντο διὰ τὸν μέγαν σκοπὸν τοῦ Φουκὲ καὶ ἡ δικαιοσύνη συνέλαβεν ὅλους μετὰ καὶ τοῦ σεβασμιωτάτου ἱερέως Φουκὲ.

XIV

Τῶν πλείων ἡ ἐνοχὴ εἰς τὸν μέγαν σκοπὸν ἐβεβαιώθη καὶ ὠμολογήθη. Τότε πλέον ἡ κάθειρξις τοῦ Φουκὲ δὲν ἦτο

ἔργον σκευωρίας, ὡς εἶπεν ὁ Λαφουταίν, καὶ αὐτὸς δὲν ἦτο θῦμα μόνου τοῦ θρασείος βλέμματος ὅπερ ἐτόλμησε νὰ ῥίψῃ ἐπὶ τῆς βασιλικῆς παλλακίδος Βαλλιέρ, ἦτο ὑπαγόρευσις τῆς δικαιοσύνης.

Εἰς τὸ χειρόγραφον τοῦ Νομοθετικοῦ σώματος, εἰς τὸν περὶ Ἰωάννου Μαλλιάρ φάκελλον, εὐρίσκομεν τὴν βεβαίωσιν ὅτι ὁ πρῶν λογιστὴς ἐν τῷ ἀνωτάτῳ οικονομικῷ δικαστηρίῳ τῶν Παρισίων οὗτος εἶχεν ἐνταλῆν νὰ ἐξέυρῃ δηλητήριο γοργὸν καὶ δραστικὸν ὅπως χρησιμεύσῃ διὰ τὸν Κολβέρ καὶ τὸν Βασιλέα. Εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ εὐρίσκομεν τὸν ἀπερίσκεπτον θάνατον τοῦ Σαίν-Κροᾶ ὅστις καταγινόμενος, ὡς εἶπομεν, διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ τοιούτου δηλητηρίου, ἐδηλητηριάσθη μόνος καταπεσόντος τοῦ προσώπειου ὅπερ ἐφόρει. Κατὰ τὴν διεξαγωγὴν ταύτην εὐρίσκομεν ἀκόμη αὐτὸν ἐν εταιρίᾳ μετὰ τῶν Μορώ καὶ Βαραντῶν.

Ὁ Μαλλιάρ ὑπερήσπισεν ἐπιμόνως τὴν ἀθωότητά του, διαταθεὶς μέχρις ἐσχάτων ὅτι οὐδὲν ἐγνώριζε τῶν εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενων, ἀλλ' ἐπειτα ὑπεχώρησε παραδούς τὸ πρῶτον μὲν τὴν ὁμολογίαν ὅτι εἶχε στενὴν φιλίαν μετὰ τοῦ Σαίν-Κροᾶ, κατόπιν δὲ αὐταῖς λέξεσι μετὰ τῆς Μπρενβιλλιέρ καὶ τὴν ἄλλην ὁμολογίαν, ὅτι τῷ ὄντι ἤξευρει ὅτι ὁ κ. Φουκὲ εἶχε μέγαν τι νὰ σκοπόυν ἀλλ' οὐδὲν πλέον γνωρίζει!

Ὁ Μορὼ θαρραλέοτερος ἐπεξηγεῖ τὸν μέγαν σκοπὸν λέγων ὅτι ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὡς καὶ εἰς τὴν Δαμπῶς δύο φιάλας διὰ νὰ φαρμακίσωσι τὸν Βασιλέα.

Ἡ Σιαπελαῖν μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἔβαλε τὴν Φιλὰτρ νὰ ἐργασθῇ ὅπως κατασκευάσῃ κόνεις διὰ τὴν κ. Μαντσίνη καὶ φαρμάκι διὰ τὸν κύριον Φουκὲ.

Ὁ Γκιμποῦρ λέγει ὅτι μία κυρία ὑψηλῆς περιωπῆς τῷ ἐξήτησε δηλητήριο προωρισμένον διὰ τὸν Κολβέρ, ὅτι εἰς συγγενῆς τοῦ Φουκὲ ὁ Πινὼν Δουμουρτρῶ ἤθελε νὰ ἐκδικήσῃ τὸν πε-

σύντα πρῶθυπουργὸν καὶ ἠγόρασε καὶ αὐτὸς δηλητήριο, ὅτι ὅμως (τοῦτο ἐξ ἀκριβοῦς τῆς καταθέσεώς του μεταφράσεως) «τοῦ Πινὼν σκοπὸς ἦτο νὰ τῷ κάμῃ μαγείας καὶ ἱεροτελεστίας διὰ ἠγοητείας τινὸς ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ Βασιλέως καὶ δὲν ἐσκόπει νὰ μεταχειρισθῇ δηλητήριο κατὰ τοῦ Βασιλέως.»

Βλέπετε ὅτι ὅλοι οἱ ἀριστοκράται οἱ προσφεύγοντες εἰς τοὺς μάγους σκοπὸν βολῆς εἶχον τὸ πνεῦμα τοῦ Βασιλέως. Ἡλικία τῷ ὄντι χυδαία μορῖα!

Ὁ Γκιμποῦρ δίδει περιέργους τινὰς πληροφορίας τῶν πρὸς τοῦτο ἐργασιῶν των. Τὸν ἐκάλεσαν λέγει εἰς Βιτρώ. Ἐκεῖ προσετέθη εἰς τὴν συντροφίαν ἑνὸς ἱερέως καὶ ἑνὸς λοχίου τῶν φυλάκων Ταουσαῆ ὀνομαζομένου. Συνήλθον εἰς ἐν σπήλαιον, καὶ ἐκεῖ ἔκαμαν διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ Πινὼν ἐννέα ὀλοκλήρους ἡμέρας ἐξορκισμοὺς ἐπὶ ἐνὸς ἀγαλματίου τοῦ Βασιλέως ἐκ κηροῦ λευκοῦ. Ἦτο ἡ ἀρχαία τελετὴ τῆς μαγείας, ἣτις σκοπὸν εἶχε νὰ καθιστᾷ κυφοὺς καὶ ἦν καὶ ὁ Μπονάρ μετεχειρίζετο. Τελειωθέντων τῶν ἐξορκισμῶν διὰ τῆς ἀναφλέξεως τοῦ πλάσματος κατὰ τὸ εἰωθὸς, ὁ Πινὼν ἔθετο ἐν κυτίῳ τὴν κόνιν. Τί τὴν ἔκαμε; Τὸ βιβλίον τῆς Βοαξὲν ὅπερ εἶχε δανεισθῆ ἵνα ὀδηγηθῶσιν εἰς τὴν τελετὴν, θὰ ἠδύνατο νὰ μᾶς εἶπῃ τί ἔκαμον τοιαύτας κόνεις· διότι ὁ Πινὼν ἠρνήθη καὶ ἐσιώπησεν.

Ὁ Ἀδὰμ Κεβρὲ, ὁ γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Λεσᾶζ, ἐπαναλαμβάνει τὰ ἴδια· οἱ δύο οὗτοι ἔθηκαν τὴν δικαιοσύνην ὅχι πλέον εἰς τὰ ἴχνη ἀλλ' εἰς τὴν λεωφόρον τῶν ἀποκαλύψεων.

Δυστυχῶς ὁ συντάκτης τῶν συνοπτικῶν πρακτικῶν ἄτινα εὐρέθησαν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Δικαστηρίου τοῦ Πυρὸς Μωρυνέ, ὅστις ἄλλως ἐφώτισε τὰ κατὰ τὰς σοβαρὰς ταύτας ὑποθέσεις διὰ τοῦ περισωθέντος χειρογράφου του, εἶναι πολλὴ συνοπτικὸς, (ὡς λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆς ὁμωνύμου περιφαιοῦς δίκης) καὶ εἰς τὰς καταθέσεις τοῦ Λεσᾶζ καὶ

Γκιμπούρ καὶ ὡς πρὸς τ' ἀφορῶντα τὸν Φουκὲ λίαν προσέτι ἐπιφυλακτικὸς, μολούτι μῶλλον τὴν ἐπιφύλαξιν του, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποσιωπήσῃ τὰ σημαντικώτερα τῶν κατατεθέντων.

Ἐκτίθησιν οὗτος ὅσα εἶπομεν ἀνωτέρω περὶ τοῦ Γκιμπούρ καὶ προσθέτει ὅτι ὁ Λεσαῶς ὡμολόγησε τὰ πάντα. Ἀναφέρει προσέτι τῆς Σιαπελαῖν τὴν κατάθεσιν καὶ τῆς Φιλὰτρ τὴν ὁμολογίαν ἐν αἷς συντόμως βεβαιοῖ ὅλα τὰ περὶ Μαλλιάρ, Πινῶν, Μορῶ, Βαραντῶν καὶ τῶν ἄλλων, τέλος δὲ μᾶς παραδίδει καὶ τὴν πολλῆς ἀξίας πληροφορίαν ὅτι οἱ Λεσιῶ, Βραῶ καὶ Σιαμφρὲν ἐκάησαν ζῶντες ὡς συνένοχοι εἰς τὸν ἐγκληματικὸν σκοπὸν τοῦ νὰ φονευσθῇ ὁ βασιλεὺς καὶ ν' ἀποδοθῇ εἰς τὸν Φουκὲ ἡ ἐξουσία!

Ἡ πληροφορία αὕτη εἶναι πολλῆς ἀξίας, διότι μᾶς μαρτυρεῖ ὅτι αἱ πολιτικαὶ ἐνέργειαι ἡ ἀκριβέστερον ἡ ἀντιπολιτευσίς ἦς ἠγείτο ὁ Φουκὲ, εἶχε συνεργάτας καὶ κόμμα τοὺς μεγίστους ἐντίμους ἐκείνους ἀνθρώπους, οἵτινες ἐδηλητηρίαζον, ἐμάγευον, ἱεροσύλουν, ἐμάντευον, διήγειρον ἔρωτας καὶ εὐκόλουν ἐκτρώσεις. Ταῦτα ἐγίνοντο εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς τῆς Γαλλίας καὶ ὅμως οἱ Γάλλοι δημοσιογράφοι πάντοτε ἐλησμόνησαν τὰ κατὰπτυστα κεφάλαια ταῦτα τῆς ἱστορίας των ὀμιλοῦντες περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτικῶν.

Εἶπον ἤδη ἐπὶ τῶν ἀφορῶντων τὴν κατηγορίαν τῆς Σοασσῶν ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν στυγερῶν τούτων κακούργων, οἱ ἱερεῖς Λεσαῶς καὶ Γκιμπούρ, δὲν κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον ἕνεκα τῶν ἀποκαλύψεων των καὶ ἰδίως τῶν περὶ τῆς κομήσεως καὶ τοῦ Φουκέ. Ἦδη προσθέτω ὅτι καὶ ὁ Μπλεσσὺς κατεδικάσθη μόνον εἰς γαλέραν⁴⁾ καὶ τοι ὡμολόγησε μὲν τὰς δηλητηριάσεις του αὐτὸς, οἱ δὲ σύντροφοὶ του ὅλοι κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον. Ἄς προσθέσω ἀκόμη ὅτι παράδοσις ὑπῆρχε μέχρι τινὸς ὅτι οἱ δύο

οὔτοι ὁ Λεσαῶς καὶ ὁ Γκιμπούρ ἀπέθανον εἰς τὴν Γρέβην καὶ τὴν παράδοσιν ταύτην ἠκολούθησαν τυφλῶς ὅλοι σχεδὸν οἱ ἱστορικοὶ καὶ ὁ Δουφὲν αὐτὸς (πλὴν τοῦ κ. Michelet, ὅστις λέγει τὴν ἀλήθειαν) καὶ ὅτι ἡ παράδοσις αὕτη διεσκεδάσθη ἀπὸ τῆς συνόψεως τοῦ «Δικαστηρίου τοῦ Πυρὸς» ἣτις μᾶς βεβαιοῖ ὅτι οἱ δύο ἀγαθοὶ ἐκείνοι κληρικὸι ἐξωρίσθησαν μόνον εἰς Βεξανσὼν ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης!

Ἐκ τῆς δίκης τοῦ Ἄρσενάλ κατὰ τοῦ ἐκπτώτου πρωθυπουργοῦ, κατὰ τῆς «μεγάλης ψυχῆς», ὡς εἶπεν αὐτὸς ὁ Βολταίρος, προέκυψεν οὐ μόνον ὅτι μετὰ τὴν πτώσιν του, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐορτῶν τοῦ Βῶ, ὁ δυστυχῆς Ὀρόντης (κατὰ τὴν παραβολὴν τοῦ Ἀαφονταίνου) εἶχε μισθίους τοὺς διδασκάλους τῶν δηλητηρίων, συνετήρει ὀλόκληρον συμμορίαν παλληκαρίων τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τῶν φονικῶν ἔξεων, ἐπισημόνων τῶν ἀπαισίων σχολῶν τῆς Τοφάνης, τοῦ Ἐξιλι καὶ τοῦ Γκλαζέρ.— Ὁ Ἐξιλι, ὡς εἶπομεν, ἐπανήλθεν εἰς Ῥώμην ἐγκαίρως· ἐκεῖ ἡ ἱστορία μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ἐχρημάτισεν ὁ ἰδιαιτερος δηλητηριαστῆς τῆς κυρίας Ὀλυμπίας (ὄχι τῆς Μαντσίνη) τῆς φοβερᾶς ἐρωμένης τοῦ Πάπα Ἰγνατίου τοῦ δεκάτου.

Ὁ μέγας σκοπὸς τοῦ Φουκὲ συννητήθη μετὰ τῶν ὑποθέσεων τῆς κ. Σοασσῶν εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν δηλητηριαστῶν. Αἱ δύο αὗται φιλοδοξίαι ἐξήτησαν ἐκεῖ τὴν ἀνόρθωσιν ὁ μὲν τῆς πολιτικῆς του ἡ δὲ τῶν ἐρώτων της. Σημεῖον ἀκριβὲς συναντήσεως εἶναι ὁ φάκελλος τοῦ ἀγίου Γερμανοῦ, ὃν ἤρκει μόνον ν' ἀνοίξῃ ὁ ἄστατος ἐραστῆς καὶ ἀγνώμων μονάρχης. Ἡ κόρη Βοαξὲν μᾶς ἐπληροφόρησεν ὅτι ἡ Μαντσίνη ἤθελε πληρώσει τὰ ἔξοδα ἵνα φθάσῃ ὁ φάκελλος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ Μπλεσσὺς προσθέτει ὅτι τὸ ἐν τῷ φακέλλῳ φοβερὸν δηλητήριον, ὅπερ φονεῦει κατὰ τὸν Ἰταλικὸν τρόπον, τὸ εἶχε προσφέρει αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ τὸ εἶχεν ἐτοιμάσει ὁ Μαλλιάρ καὶ ὁ Πινῶν, οἱ δύο οὔτοι φίλοι τοῦ Φουκέ,

4) Ἡ εἰς πλοῦτον κάθειρξις, ἣτις διηρῆτο εἰς τὴν εἰς κἀπεργον (ἐξ οὗ καὶ τὸ κοινὸν καπεργάριον) καὶ τὴν εἰς γαλέραν.

οἱ δύο οὗτοι ἀναμφισβήτητοι ἐργάται τῶν μεγάλων σκοπῶν τοῦ Φουκὲ, οἱ μαθηταὶ τοῦ Γκλαζέρ καὶ Σαίν-Κροά, οἱ δύο φίλοι τοῦ Βανὲν τοῦ διαβοήτου παρασκευαστοῦ τῶν φονικῶν ὑποκαμίσων!

Εἶπον ὅτι τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ἐκπτώτου πρωθυπουργοῦ ἀνέλαβον πολλοὶ τῶν δοκίμων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φιλολόγων. Οὗτοι ἀπέδωκαν τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν εἰς πλεκτάνας πολιτικὰς, ἰδίως τοῦ Κολβέρ, καὶ εἰς ἐχθροπάθειαν τοῦ βασιλέως, οὗτινος ἠράσθη ὁ τολμηρὸς ὑπουργὸς τὴν ἐρωμένην Λαβαλλιέρ.

Ὅτι καὶ ταῦτα συνετέλεσαν εἰς τὴν καταδίωξιν δὲν εἶναι ἀπίθανον. Ὅτι ὅμως ἡ ἐνοχὴ του εἶχε θεμέλια πραγματικώτερα τῶν ραδιουργιῶν καὶ τῶν ἐρωτικῶν ἀντιζηλιῶν, ὅτι ἐστηρίζετο εἰς μέγα σκοπὸν εἶναι πολὺ προφανέστερον.

Ὁ Φουκὲ ἐχρημάτισε προστάτης τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν καὶ οὐδὲν ἄπορον ὅτι εὔρει εἰς τὸν κύκλον αὐτῶν ὑπερασπιστάς. Οὐδὲν ἄπορον ἂν ὁ Δαφουνταῖν εἶπε διὰ τὴν καταδίωξιν τοῦ γενναυόφρονος ἰδιοκτῆτου τοῦ Βῶ
La c a b a l e est contente, Oronte est malheureux,

ἂν μετὰ τὴν καταδίκην του συνέθεσε τὴν γνωστὴν ἐκείνην ᾠδὴν

Tu reux, d' un éclat de la foudre
achever de le meitre en poudre . . .

οὐδὲν ἄπορον ἂν μᾶλλον τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Κολβέρ, τοῦ Σεγκουλὲς, τοῦ Σετελλιὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ ΙΔ' Δουδοβίκου, ὅστις ἀπὸ τῆς 17 Αὐγούστου 1661 ἡμέρας τῶν περιφάμων ἐορτῶν τοῦ Βῶ μέχρι τῆς 5 Σεπτεμβρίου ὅτε τὸν ἔρριψεν ἐδείκνυε πρὸς τὸν Φουκὲ προσποίησιν μαρτυροῦσαν ὅτι τὸν ἐφοβεῖτο σπουδαίως, οὐδὲν ἄπορον, λέγω, ἂν μᾶλλον τὴν ἐπιμονὸν ἐπιθυμίαν ὄλων τούτων τῶν δυνάμεων ὅπως ὁ Φουκὲ ἀποθάνῃ ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Γρέβης, κατῶρθωσεν οὗτος νὰ διαφύγῃ τὴν ἐσχάτην αὐτῆν ποιωνὴν καὶ ἔζησεν ἐπὶ δεκαοκτῶ ἀκόμη ἔτη φυλακισμένος καὶ ἐν περιφρονήσει.

XV

Φαίνεται ὅτι οὐδ' ἐκεῖ ὁ ποτὲ λαμπρὸς πρωθυπουργὸς ἔμεινεν ἀργός. Ὁ θάνατός του τοῦλάχιστον παρέχει τοιαύτην ὑπόνοιαν.

Τὸ 1663 κατεδικάσθη καὶ τὸ 1680 τὴν 23 Μαρτίου ἀπέθανεν εἰς Πινηρόλλ, δύο μῆνας μετὰ τὸ μέγα σκάνδαλον τῶν διαταγμάτων καὶ ὅταν ἤδη τὸ δικαστήριον τοῦ Ἄρσενάλ ἐβεβαίωσε τὴν ἐνοχὴν τῶν συλληφθέντων.

Τὴν ἡμερομηνίαν ταύτην τοῦ θανάτου τοῦ περιφήμου τολμητοῦ ἡμφισβήτησάν τινες, ἀλλ' οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ἡ Κυρία Σεβινιὲ καὶ ἡ οἰκογένεια αὐτῆ τοῦ Φουκὲ, ἤξευρον καλλίτερον τοῦ Γκουρβίλ, ὅσως ἐφαντάσθη μάλισα τὸν Φουκὲ ἐλεύθερον δύο μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου του.

Πῶς δὲ ἀπέθανεν ὁ Φουκὲ; «ἡ ἀσθένειά του, λέγει ἡ Κυρία Σεβινιὲ, ἦτο σπασμοὶ καὶ πόνος τῆς καρδίας, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐμῆ.» Ἐξ ἀποπληξίας, λέγει ὁ Βουσὺ Ῥαμπουτὲν γράφων εἰς τὴν κ. Μουτμορενσὺ. Ἡ πρώτη ἦτο κάλλιον πληροφορημένη διότι συνεδέετο μετὰ δύο νεανίδων στενῶν φίλων τοῦ Φουκὲ, τῶν κυριῶν Πελλισσῶν καὶ Σκουδερὶ. Ὁ Σιαμπιλλιῶν-Φιζὰ, βιβλιοφύλαξ τῆς αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης, ἐσημείωσεν ἐπιστολὴν τινα τοῦ Δουδοβίκου ΙΔ' πρὸς τὸν Πάπαν, δι' ἧς τῷ ζητεῖ τὴν ἄδειαν ν' ἀπαλλαγῇ ἀνθρώπου κινδυνώδους εἰς τὸ κράτος ἦν ὅμως ὁ Πάπας λέγεται ὅτι τῷ ἠρνήθη. Ὁ Παῦλος Λακροά εἰς τὸ Δικαστήριον τῶν Δηλητηριῶν πρῶτος ὑπόπτεισε τὸν τεχνητὸν θάνατον τοῦ Φουκὲ.

Πρέπει ἀρὰ γε νὰ ἐξηγήσωμεν ταῦτα; εἶναι χρεῖα νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ ἀντίπαλος τοῦ Φουκὲ ἦτο Φουκὲ τὴν κακοήθειαν; Θέλετε εἰς τὴν ἀποπληξίαν τοῦ Βουσὺ καὶ εἰς τὴν καρδιακὴν νόσον τῆς Κ. Σεβινιὲ νὰ ἀναζητήσωμεν τὸ ἀρσενικὸν ἢ τὴν ἄχνην τοῦ ὑδραργύρου; Πρέπει δὲ νὰ μὴ δεχθῶμεν, μετὰ τὰς ἄνω τρανὰς πληροφορίας, μετὰ τὴν ἰδιόγραφον ἐκείνην ἐπιστολὴν, ὅτι

ὁ ΙΔ'. Λουδοβίκος ἦτο καὶ δηλητηριαστὴς βασιλεὺς ;

Κρίνατε τώρα τὴν κατάστασιν τῆς Γαλλίας. Πρωθυπουργοὶ ἀριστοκράται, κοινοὶ ἄνθρωποι, ἱερεῖς, λωποδύται, γυναῖκες καὶ γυναικάρια, δούκες καὶ στρατηγοί, ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἀνεμιγνύοντο ὅλοι εἰς τὰ δηλητήρια. Ωραία τῷ ὄντι ἐποχὴ τοιαύτης ἐξαχρειώσεως κοινωνικῆς. Ἐνδοξος τῷ ὄντι βασιλεὺς ὁ δηλητηριάζων τοὺς καταδίκους καὶ καθειργμένους ἐχθροὺς του.

XVI

Αἱ δίκαι διήρκεσαν τέσσαρα περίπου ἔτη, καὶ πλὴν τῶν μὴ ἀποκαλυφθέντων ἐνόχων, τὸ Δικαστήριον ἐδίκασε διακοσίους εἴκοσι ἕξ κατηγορουμένους. Οἱ ἀποκρυβέντες ὑπερέβαινον βεβαίως τὸν ἀριθμὸν τοῦτον. Ἄφου δὲ τὸ Δικαστήριον ἐθεωρήθη περατῶσαν τὴν πυρώδη ἀποστολὴν του ἐκηρύχθη καὶ ἐπισήμως τὸ πέρασ αὐτοῦ διὰ διατάγματος τοῦ 1682, διακοινωθέντος διὰ τοῦ προέδρου αὐτοῦ Μπουσζερά.

Ἐπεσχέθημεν εἰς τὸν ἀναγνώστην περίληψιν τῶν ἀπεχθειῶν ὅσας μετεχειρίζοντο οἱ κακοῦργοι ἐκεῖνοι καὶ ἰδίως αἱ γυναῖκες καὶ οἱ ἱερεῖς ὅπως δεῖξωσιν, ὅτι αἱ πράξεις των ἦσαν δῆθεν μυστηριώδεις καὶ δαιμόνιαι καὶ ὅτι οἱ δαίμονες, τὰ πνεύματα, ὁ Ἄστορόθος, ὁ Ἄσμοδαῖος καὶ ὁ Βεελζεβούλ προσέθετον τὴν δυνάμιν των πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἀνοσίων ζητημάτων. Πληρῶ τὴν ὑπόσχεσιν εἰ καὶ ἐπειγόντως.

Τὰ ῥυπαρὰ τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν διαιτήματα ἦσαν διεσκευασμένα διὰ τρόπου ὅσον οἶόν τε ἐπιδεικτικῶ καὶ πομπώδους. Κάραι νεκρῶν, καὶ ὅστ' ἀνθρώπινα, ἦσαν ἐρρίμμένα εἰς τὰς γωνίας καὶ ἐπὶ τραπεζῶν. Σκελετοὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων ἤρτητο ἐκ τῆς ὀροφῆς ἢ ἴσταντο εἰς τὰς ἄκρας τοῦ δωματίου. Εἰκόνες δαιμόνων ἢ χάρται γεωγραφικοὶ προστύχως γεγραμμένοι ἐρρῦπαινον τοὺς τοίχους καὶ τὰ ἀγγεῖά των. Δοχεῖα ὑέλια περιέργων σχημάτων

(διὰ τὴν διασκευὴν τῶν δηλητηρίων,) προσωπίδες, ἰγδία, φιάλαι καὶ φιαλίδια, τινὰ μὲν κενὰ ἄλλα δὲ πλήρη ὑγρῶν ἢ κόνεων, ῥάβδοι ποικίλαι καὶ σφαῖραι τῆς ὑδρογείου ἢ τῶν πλανητῶν ἦσαν ἐρρίμμένα παντοῦ. Βιβλία ἀλλοκότους καὶ μυστηριώδεις φέροντα ἐπιγραφὰς, ὡς τὰ εὐρεθέντα εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Σαρπαντιέ, συνήτα τις ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, τῶν θερμαστῶν καὶ τῶν ἀνακλιντρῶν. Κόνεις δὲ, τεμάχια χάρτου, κυτία μικρὰ, πινακίδας καὶ καταπότια, ἐπάτει ὁ ποὺς μόλις διασκελίζων τὸν οὐδὸν τῆς θύρας αὐτῶν.

Πλὴν τῶν δηλητηρίων ἐσημειώσαμεν ἤδη τινὰς τῶν ἱεροσυλιῶν καὶ ἐξορκισμῶν οἷς ἐχρῶντο πολλοὶ ἐκ τῶν ἀχρειῶν ἐκεῖνων.

Τὸ τέρας, ὁ Γκιμποῦρ, ὠμολόγησεν ὅτι ἠγόρασεν ἀντὶ ἐνὸς σκούδου, βρέφος, ὅπερ τῷ ἐπώλησεν αὐτὴ ἡ ἰδία μήτηρ του! ἐτρύπησε διὰ μαχαιριδίου τὸν λάρυγκα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν ἐντὸς δοχείου τὸ αἷμά του· εἶτα δὲ ἠμιθανοὺς ὄντος τοῦ βρέφους ἔσχισε τὸ στήθος καὶ ἔλαβε τὴν καρδίαν του ἵνα χρησιμεύσῃ ἐν μέρει διὰ τὰς κόνεις τῆς κ. Μαντσίνη! Τὸ δοχεῖον ἐκεῖνο καὶ τὴν καρδίαν ἀπέθεσεν ἐπὶ τῆς κοιλίας γυναικὸς γυμνῆς μὲν ἀπὸ τοῦ στήθους καὶ κάτω, κεκαλυμμένης δὲ ἄνωθεν καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ ἔψαλεν ἐπ' αὐτῶν τοὺς ἐξορκισμούς του. Πολλὰ ὑπόνοιαι ὑπάρχουν ὅτι ἡ οὕτω σεμνῶς μαγευομένη ἐκεῖνη γυνὴ ἦτο αὐτὴ ἡ Σοασσῶν!

Τοιαύτας τελετὰς ὁ Γκιμποῦρ ἠρίθμησε πλείονας. Μίαν ἐξ αὐτῶν ἔκαμε κατὰ τὴν ὁμολογίαν του αἰτήσει κυρίου τινὸς ὅστις ἤθελε τὸν ἐξορκισμὸν διὰ τὸν Κολβέρ. Πολλάκις κατὰ τοὺς τοιοῦτους ἐξορκισμοὺς ἐλάμβανε τὸ δυσκοπότηρον, τὸν ἅγιον δίσκον καὶ τὸ ἅγιον μανδύλιον, μετὰ μεταλήψεως ἐξ αἵματος βρέφους καὶ ἀζύμου (ὄστιας), καὶ ἐχρῆτο αὐτῶν ἐπὶ τῶν κοιλιῶν τῶν ζητουσῶν τὴν συνδρομὴν του γυναικαρίων.

Εἰς τὸν δεῦτερον ἐξορκισμὸν ὃν ἐζήτησεν ἀθλία τις ὀνομαζομένη Δεσελέ ὁ παρὰ θλίος ἀντικατέστησε τὸ κακοῦργον διὰ

τοῦ εἰδεχθοῦς καὶ βρωμεροῦ. ῥευστὰ παντοῖα καὶ ἄλλα σώματα στερεὰ ἠνώθησαν εἰς δοχεῖα καὶ τὰ παρέλαβεν ὁ ἄνθρωπος ὅστις συνῴδευε τὴν γυναικα αὐτήν. Οἱ ἀναγνώσται ἄς μὴ κεντηθῶσιν ὑπὸ τῆς περιεργείας νὰ μάθωσι τὰ κατὰ τὰς εἰδεχθείας ταύτας. Ἄς ἀρκεσθῶσιν εἰς τὴν πληροφορίαν μου ὅτι εἰσὶν οὕτως ἀηδῆ καὶ ἄσεμνα ὥστε καὶ ἡ ἰδική μου ψυχὴ ἠσθάνθη βδελυγμίαν ὅταν τινὰ μόνου τούτων ἀνέγνων.

Ἡ Φιλὰτρ διηγεῖται μίαν μαγείαν ἣν ἔκαμεν ὅπως ἐκτρώσῃ ἡ Σιμών. Ἐχάραξεν ἐντὸς τοῦ δωματίου κύκλον ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ ὁποίου κατέκλεισε τὴν Σιμών, καὶ ὅταν ἐφάνη τὸ ἔμβρυον οἱ συγγενεῖς ἀπηρνοῦντο καὶ ἀπεκήρυττον σοβαρῶς αὐτὸ ἐνώπιον τοῦ ἁγίου δίσκου. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ χεῖρες τῆς μαγίσσης Φιλὰτρ ἐξεπλήρωσαν τὴν εὐχὴν καὶ τὸ ἔμβρυον ἐτάφη.

Ἡ Κοτὼν διηγεῖται ὅτι ἡ αἴτησίς της ἐδοκιμάσθη διὰ καρδίας παιδὸς διατηθείσης καὶ βρασθείσης εἰς κενὸν ἀγγεῖον.

Ἡ Δαβραζὲν κατέθεσεν ὅτι καὶ ὁ ἔνδοξος δραματικὸς ποιητὴς, ὁ ῥακίνας, ἐζήτησε μίαν μαγείαν καὶ δηλητήριον ἔν' ἀπαλλαγῇ ὡς καὶ ἀπηλλάγη δῆθεν τῆς κυρίας Δουπάρη (καθὰ τὴν διεβεβαίωσεν ἡ πενθερὰ τῆς Δουπάρη αὐτῆς κ. Γκορδώ.) Τὸ πρᾶγμα ὅμως δὲν ἀπεδείχθη καὶ ἐφάνη ὅτι ἦτο μᾶλλον διάδοσις τῆς πενθερᾶς τῆς δυστυχοῦς ἐκείνης παρὰ ἀλήθεια.

Εἶδομεν καὶ τὸν ἄλλον ἐκείνου τρόπον τοῦ ἐξορκισμοῦ ἐπὶ προπλάσματος τοῦ καταδιωκτοῦ προσώπου. Ἐπλάττον ἀγάλματα ἐκ κηροῦ ἢ χρώματος ἢ ἄλλης ζύμης οἷας δῆποτε καὶ ἔψαλλον ἐπ' αὐτῶν τοὺς ἀφορισμούς των· καὶ ὅτι ἐζήτουν παρὰ ἢ κατὰ τοῦ προσώπου, ὅπερ τὸ εἰκόνημα ἀντικαθίστα, μετεχειρίζοντο κατὰ τοῦ ἀγαματίου, ποτὲ μὲν παραδίδοντες αὐτὸ εἰς τὸ πῦρ, ἄλλοτε θραύοντες αὐτὸ καὶ ἄλλοτε ἀνοίγοντες τὸ στήθος καὶ λαμβάνοντες δῆθεν ἐξ αὐτοῦ τὴν καρδίαν.

Ὁ Νταβὼ ὀρκισθεὶς δι' ἐπιθέσεως τῆς χειρὸς ἐπὶ τῆς καρδίας του! κατέθεσεν

ὅτι ἀνέγνωσε πολλὰ εὐαγγέλια ἐπὶ ὅστων ἀνθρωπίνων τετυλιγμένων ἐντὸς ὑποκαμίσου, ἢ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ζητούντων μαγείας (ἂν ἦσαν τοῦλάχιστον οἱ ἐξορκισμοὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου;) καὶ ὅτι ἄλλοτε ἔψαλεν ἐπὶ πραγμάτων ἀνηκόντων εἰς ἄλλους ὄντων ἐζητεῖτο ὁ θάνατος ἢ ὁ ἔρωσ ἢ ἡ εὐνοια εὐχὰς πολλὰς καὶ τροπάρια καὶ κανόνας. Τάλαινα θρησκεία. Σ' ἐκάλουν μεσίτην καὶ συνεργὸν τῶν δολοφονιῶν ἢ τῶν ἀνοσιῶν ἐρώτων!

Εἶπομεν ὅτι ὁ Δεσαζ διεκέρυττεν ὅτι εἶχε τὸ δαιμόνιον του ὡς ὁ Σωκράτης καὶ παρ' αὐτοῦ ἐρεπνέετο διδασκόμενος ἀπὸ τοὺς μάγους τῆς Ἀνατολῆς μεθ' ὧν εἶχε σχέσεις.

Εἰς τῆς Τριανὸν τὴν οἰκίαν, πλὴν τῶν ἄλλων εὔρου καὶ μίαν ράβδον ὀφιοειδῆ. Ἐρωτηθεῖσα δὲ περὶ αὐτῆς εἶπεν ὅτι ἦτο ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρών. Διατί τάχα νὰ μὴ ἦτο τοῦ Ἡσαίου ἢ τοῦ Ἀβακούμ;

Ἄλλος τις ἰσχυρίσθη ὅτι εἶχε τὸ ὑπόδημα τοῦ Πλάτωνος καὶ δι' αὐτοῦ ἐνήργει τὰς μαγείας!

Ἄλλος εἶπεν ὅτι ὁ Ἐμπεδοκλῆς κατελθὼν εἰς τὸ βάθος τῆς Αἰτίας καὶ ἐκεῖθεν πετάξας εἰς τὴν Σελήνην τὸν ἐμύησε σεληνήθεν εἰς τὰ ἐπουράνια καὶ καταχθόνια μυστήρια. Ὁ ἀπλοῦς οὗτος φαίνεται ὅτι εἶχεν ἀκούσει τινὰ διηγούμενον τὸν Ἰκαρομένιππον τοῦ Δουκιανοῦ.

Οὕτω σπεύδω νὰ τελειώσω, φίλοι ἀναγνώσται, διότι καὶ ἐγὼ μὲν ἐβαρύνθην πλέον τὸ περίεργον μὲν ἀλλ' ὄχι καὶ τερπνὸν τοῦτο ἀσχόλημα καὶ σεῖς εἰμὶ βέβαιος ὑπερεκορέσθητε ἀκούοντες κακουργήματα καὶ ἀνοησίας. Τελειῶν δὲ προσθέτω ὅτι ὅσα σᾶς ἀνεκοίνωσα εἶναι συντομῆ μικροτάτη· διότι ἡ διήγησις καὶ ἡ πραγματεία τῶν μαγείων καὶ μαγισσῶν τῆς φιλολογικῆς ἀκμῆς τῆς Γαλλίας, ἀπαρτίζει τόμους ὀλοκλήρους, ἂν θελήσῃ τις νὰ περιγράψῃ αὐτὰς ἐν ὅλῃ τῇ παρὰ τῆς φιλολογίας καὶ τῶν δικαστικῶν χρονικῶν παρεχομένη λεπτομερείᾳ.

ΡΩΜΑΙΑΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΕΠΙ ΑΓΓΟΥΣΤΟΥ

(Συνέχεια.)

X. — Δόλοι ἐπιστολιματοί.

Αἱ Ῥωμαῖαι ἐγίνωσκον ὅλα τὰ ἐργα-
λεῖα τὰ χρησιμεύοντα συνήθως ἡμῖν
εἰς τὸ γράφειν. Ἀκούσατε τὴν Ἀλφῆ-
νην παραπονομένην εἰς τὸν Περσέα ὅτε
«ἡ μελάνη αὐτῆς οὐσα λίαν πυκνὴ πή-
γνυται εἰς τὸ ἄκρον τῆς γραφίδος, ὃ δὲ
χάρτης διαχωρεῖται ὑπ' αὐτοῦ· τί θὰ
δυνηθῆ λοιπὸν νὰ πράξῃ μετὰ γραφί-
δος τοσοῦτω κακῆς ; »

Ἐσφράγιζον ὡσαύτως τὰς ἐπιστο-
λὰς διὰ λίθου ἐφ' οὗ καλλιτεχνικῶς
ἦσαν ἐγγεγλυμμένα τὰ ὀνόματα αὐτῶν,
ἢ καὶ διὰ λίθου παριστῶντος ἔμβλημά
τι, μὴ λησμονοῦσαι προσέτι νὰ ὑγρά-
ωσιν αὐτὸν ὅπως μὴ προσκολλᾶται εἰς
τὸν κηρὸν. Τέλος ἰκανώταται ἦσαν περὶ
τοὺς καλουμένους «ἐπιστολιμαίους δό-
λους.» Οὕτως, ἡ ἀκόλουθος, ἐπιφορτι-
σμένη νὰ φέρῃ τὴν ἐπιστολὴν τῆς κυ-
ρίας, θὰ τὴν κρύψῃ ὑπὸ τὸ ὑπόστερνον,
ἐν τῷ καθόρνῳ ἢ ὑπὸ τὸ πέλμα τῶν πο-
δῶν αὐτῆς. Ἐν ἀνάγκῃ μάλιστα θὰ
προσφέρῃ τὴν ἀμοπλάτην ἐν μοίρᾳ πι-
νακίδος, κατασταινωμένη οὕτω ζῶσα
ἐπιστολή.»

Ἀλλὰ πῶς θὰ ἀποφύγωμεν ὅπως μὴ
ἢ μεμελανωμένη ὑπὸ τῆς γραφῆς ἐπι-
δερμὶς προδίδῃ τοὺς χαρακτήρας ; Οὐ-
δὲν ἀπλούστερον. «Τὰ γράμματα γε-
γραμμένα διὰ γάλακτος ἀρτίως ἡμελγ-
μένου εὐκόλως θὰ ἀπατήσωσι τοὺς ὀφ-
θαλμούς, εἴτα δὲ ὀλίγος ἄνθραξ κονιο-
ποιημένος θὰ ἀρκέσῃ ὅπως καταστή-
σῃ αὐτὰ ὀρατά.»

Ὁμολογῶ ὅτι τοῦ τρόπου τούτου τοῦ
γράφειν ἐπιστολὰς οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην
εἶχον ιδέαν. Ὁ Ὄβιδιος ὀμιλεῖ προσέτι
πολὺ πλέον περὶ διαφορῶν συμπαθητι-
κῶν μελανῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ
«περὶ τινος ἐξαγομένης ἐκ πρασίνου λί-
νου ἣτις δὲν κατέλειπεν ἴχνη ἐπὶ τοῦ
χάρτου» ἀλλὰ πρὸ αὐτῆς ὑπῆρχον ἀπει-

ροὶ ἄλλαι, ἄλλως τε ἢ νεωτέρα χημεῖα
ἔχει καλλιτέρας.

Ὁ αὐτὸς ποιητῆς θέλει εἶνα ἐνωρὶς
ἐθίζωνται πολλὰς γραφὰς μιμείσθαι, ἢ
ὡσαύτως δὲ, ὅπως ἢ ἀλλαγὴ καταστῆ
ἐντελεστέρα, νὰ γράφωσιν εἰς θηλυκὸν
γένος ἀντὶ ἀρσενικοῦ.» Πρὸ πάντων
ὅμως θέλει «εἶνα κατ' ἀρχὰς ἐξαφανίζω-
σιν ἐπιμελέστατα τοὺς ἀρχαίους χαρα-
κτῆρας, ὅπως μὴ ἢ αὐτῆ πινακὶς φέρῃ
τὰ ἴχνη δύο διαφόρων χειρῶν.»

Τὸ ἀσφαλέστερον ὅμως, κατὰ τὴν
γνώμην του, εἶναι νὰ καταστρέφονται
αἱ ἐπικίνδυνοι ἐπιστολαί. «Ὅποια δολι-
ότης, ἀναφωνεῖ, νὰ τηρῶνται τοιαῦτα
ἐνέχυρα, ὑποτελοῦντα ὄπλον ἐπίσης τρο-
μερὸν ὡς οἱ κεραυνοὶ τῆς Αἰτῆς ! » Ναι,
ἀλλὰ τὸ μυσηριώδες ὑσερόγραφον «Καύ-
σατε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην» τοσοῦτον
ὀλίγον ἐτηρήθη, ὥστε σχεδὸν ἰσοδυνα-
μεῖ πρὸς τὸ «Ἐπιμελέστατα διατηρή-
σατε αὐτήν.»

XI. — Κεφαλαγία.

Ὅτε Ῥωμαῖα τις ἤθελε νὰ κλείσῃ
τὴν θύραν αὐτῆς κατέφευγεν εἰς τεχνά-
σματά τινα δηλούμενα ἡμῖν ὑπὸ τοῦ
Ὄβιδίου. Οὕτω π. χ. «ψεύστρια ὑπη-
ρέτρια θὰ ἔλθῃ νὰ σᾶς εἶπῃ μὲ ἦθος ἀρ-
κούτως ἀψευδὲς «ἡ Κυρία ἐξῆλθε.»
Διὰ τινος ὅμως ἀδιακρισίας ἠδύνασθε
νὰ μάθητε ὅτι οἰκουρεῖ, ὥστε μᾶλλον
πρέπον εἶναι νὰ προσποιῆται κεφαλαγ-
γίαν. «Ἄγωμεν ! ἀναφωνεῖ ὁ ποιητῆς
ἀγανακτῶν, προφασίζεσθε τάχιστα κε-
φαλαγίαν.» Προστίθησι δὲ «Δὲν θὰ
αἰσχυρῆ αὐτὴ νὰ καλύψῃ τὴν λαμπράν
της κόμην μὲ νυκτικόν τι κάλυμμα.»

Οἱ κατακρίνοντες πάντοτε τὴν ἰατρι-
κὴν ὅτι οὐδὸλως προώδευσε δύνανται νὰ
φέρωσι πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώμης
τῶν τὸ παράδειγμα τῆς κεφαλαγίας·
διότι πραγματικῶς αὐτὴ, ὑπὸ τοὺς ὄρους
τούτους, εἶναι παρά ποτε ἀνάτος.

XII. — Πολίτις Ῥώμη.

Παύομαι πῦρὰ τὸ εἰς τὰς λεπτομε-

ρείας ταύτας συμφέρον, διὰ τῶν ὀποίων ἀναξή εἰς τοὺς ἀφθαλμοὺς ἡμῶν, ὑπὸ τὴν μυχιαιτάτην αὐτῆς φυσιογνωμίαν, κοινωνία περὶ ἧς ὀμιλοῦσι μὲν τοσοῦτον, ἀλλὰ τὴν ὀποίαν ἐλάχιστα γινώσκουσιν. Ἀνάγκη ὅμως πᾶσα, ὡς καὶ ἀρχόμενοι εἶπομεν, νὰ περιορίσωμεν τὰς ἐκλογὰς ἡμῶν, εὐρισκόμενοι ἐπὶ ἐδάφους ὅπερ, ἔνεκα τῶν τερατωδῶν ἀναμίξεών του, δεινῶς ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τὴν «κόπρον τοῦ Ἐννίου»¹⁾. Ἄλλως τε κυρίως προϋθέμεθα νὰ θέσωμεν ὅτι ἡ ἡμετέρα ἐποχὴ, ἡ τοσοῦτον γόνιμος εἰς παντοειδεῖς ἐφευρέσεις νομιζομένη, μόνον λίαν ἀκριβῆ ἀντιγραφὴν τῆς ἀρχαιότητος, ἐνταῦθα τοῦλάχιστου, ἐποίησεν. Ἡ σφάλλομαι ἢ ἡ ἀπόδειξις ἡμῶν ὑπῆρξε τελεία. Ποσάκις προσέτι δὲν ἐπειράθην νὰ διακόψω τὰς διηγήσεις ταύτας, ὅπως ἐφαρμόσω εἰς τὰς σημερινὰς κυρίας, τὰς τιμώσας διὰ τῆς ἀναγνωσεως τῶν γραφομένων μου, τὴν ἐκ τοῦ Ὀρατίου δανεισθεῖσαν ἀποστροφὴν ταύτην: «Ἀλλάξατε τὰ ὀνόματα καὶ ἡ ἰστορία αὐτὴ εἶναι ἡ ἡμετέρα!» Ἔστὲ ὅμως βέβαιοι ὅτι αἱ πλείσται προκατήρξαντο ἤδη τῶν τοιούτων παραλληλισμῶν, καὶ τις μάλιστα ἴσως ἐξ αὐτῶν, ἀναγνωρίσασα ἑαυτὴν εἰς λεπτομερείας τινὰς, τιμῶν λίαν αὐτὴν δὲν λέγω εἰς ἀπάσας, ἀνέκραξε μεθ' ὀρμῆς φανερούσης ταπεινώσειν μᾶλλον ἢ ὑπερηφανίαν: «Καὶ ἐγὼ ὡσαύτως εἶμαι πολίτις τῆς Ῥώμης.»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Ἐσπερινὴ συναναστροφή ἐν τῇ οἰκίᾳ
τῆς Ῥωμαίας ἡμῶν.

Ἦδη εἶμεθα ἀρκοῦντως δεδιδαγμένοι
περὶ τοῦ καλλωπισμοῦ καὶ τῶν τεχνα-

(1) Ἐννιος ἀρχαῖος ποιητὴς Λατίνος ἀποθανὼν κατὰ τὸ 169 π. Χ. Ὁ Βιργίλιος πολλὰ ἐδανείζετο ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, συνεθίζων νὰ λέγῃ ὅτι ἐλάμβανε μαργαρίτας ἐκ τῆς κόπρου τοῦ Ἐννίου. Σ. Μ.

σμάτων τῆς ἡμετέρας Ῥωμαίας, δι' ἣν, ἂς τὸ εἶπω, αἰσθάνομαι τινα αἰδῶ, ἐπειδὴ μοι φαίνεται ὅτι ἐπιτηροῦντες οὕτω τὰς ἐλάχιστας πράξεις, τὰ ἐλάχιστα κινήματα τοῦ μυχιαιτάτου αὐτῆς βίου, ἐκρίναμεν λίαν αὐστηρῶς, ὡς περιπίπτοντες αὐτῇ ἀδυναμίας, ἴσως μάλιστα ἄτοπα, πρὶερχόμενα ἐκ τῶν ἔξω τῆς ἐποχῆς αὐτῆς, τῶν ὀποίων ὅμως εἶχε δυνηθῆ κατα μέγα μέρος νὰ ἀπαλλαγῇ. Διὸ, ὑπὸ πρόφασιν ἐπανορθώσεως, θέλω νὰ θεωρήσω αὐτὴν ἤδη ἐν ὄλοις τοῖς προτερήμασιν αὐτῆς καὶ ὑπὸ τῆς ἐκλεκτῆς κοινωνίας τῆς Ῥώμης περιεστοιχισμένην. Τίς γινώσκει ἐὰν δὲν ἦναι σήμερον ἢ ἑορτῇ τῶν γενεθλίων της; Ἐν τούτοις τίποτε, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν θὰ κωλύσῃ ἡμᾶς νὰ τὸ ὑποθέσωμεν. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἦτο συνήθεια ἵνα ἡ ἑορτάζουσα ἐπωφελείτο τῆς περιστάσεως ὅπως δώσῃ ὃ τὴ σήμερον καλοῦμεν «ἔσπερινὴν συναναστροφὴν,» λίαν θὰ ἐπεθυμοῦμεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐλάβομεν, ὡς καὶ τόσαι ἄλλαι, προσκλητήρια, διὰ τὸ ὀποῖον τοσοῦτω μᾶλλον προθυμότεροι θὰ ὤμεν ὅπως παρευρεθῶμεν, καθ' ὅσον θὰ ἦτο δι' ἡμᾶς ἐξαιρετος εὐκαιρία νὰ συμπληρώσωμεν τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν περὶ τοῦ, ὀποῖαι ἦσαν αἱ Ῥωμαῖαι ἐπὶ Ἀυγούστου.

Ἄλλ' ἤδη εἶναι ἀργὰ, δι' ὃ μακροῖ τῶν ἀμαξῶν στοίχοι ἀρχονται νὰ λαμβάνωσι τὴν πρὸς τὸ μέγαρον αὐτῆς ἄγουσαν, συμφέρον δὲ ἔχοντες νὰ φθάσωμεν πρὸ αὐτῶν, ἂς ἀκολουθήσωμεν, ὅπως ἀποφύγωμεν τὸν ὄχλον, τὴν συμβουλήν τοῦ Ὀβιδίου. «Ἄντι, λέγει, νὰ παραδοθῆτε εἰς ἀμαξάν, πορευθήτε πεζῇ.»

I. — Τὸ μέγαρον αὐτῆς.

Τὸ μέγαρον ἐν ᾧ κατοικεῖ ἡ ἡρώϊς ἡμῶν κείται οὐ μακρὰν τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ ἐν τῷ καλλίστῳ τῆς πόλεως τμήματι, καὶ ἀναγνωρίζεται εὐκόλως ἐκ τῆς λαμπρᾶς φωταψίας τῆς προσόψεώς του. «Ἱπρέπει νὰ πιστεύσῃ τις, λέγει ὁ Προπέρτιος, ὅτι ὀλόκληρος ἡ οἰκία καλεῖται.» Ἀναγνωρίζεται δ' ἐπίσης ἐκ τοῦ θορύ-

βου καὶ τῆς ζωηρότητος τῶν ἐκτεινομένων εἰς τὰς διαφόρους γειτνιαζούσας ὁδοὺς.»

Ἐκάτερα τὰ φύλλα τῆς θύρας εἰσὶν ἠνεωγμένα, ὅθεν ἀνωφελὲς εἶναι νὰ δο- νῆται τὸ κωδώνιον ὅπως εἰδοποιήσῃ τὸν θυρωρὸν νὰ «ἀνασύρῃ τὸ σχοινοῖον.» Ἐν δὲ τῇ εἰσόδῳ καὶ ταῖς βαθμίσιν εἰσὶ τε- θεϊμένοι φανοὶ¹), οἷς παράκεινται ἴα, ἐξερευγόντες εἰς τὸν ἀέρα πυριλαμπεῖς νεφέλας.»

Εἶμεθα ἤδη εἰς τὴν πάροδον, ὅπου οἱ μὲν ἄνδρες ἀποθέτουσι τὰς χλαῖνας αἱ δὲ γυναῖκες τὰς σισύρας αὐτῶν, λαμβά- νουτες ἐλεφαντίνους ψήφους ἐφ' ὧν εἰσι γεγραμμένοι ἀριθμοί. Εἶτα ὁ κῆρυξ ἀ- πευθύνας ὑμῖν τὴν ἐρώτησιν ταύτην, «Τίς εἶν' ἐμὲ ἄλλας λέξεις «Τίνα θὰ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀναγγεῖλω;» καὶ δοθέν- τος τοῦ ὀνόματος, ἐπαναλαμβάνει αὐτὸ ὑψηλοφώνως, καὶ τότε διευθύνεσθε πρὸς τὸ μέρος τῆς οἰκοδοσοποιήσης. Αὕτη μὴ ἰσταμένη συνήθως ἐν τῷ πρώτῳ χωρί- σματι, ἀλλ' εἰς εἰδὸς τι ἰδιαιτέρου δω- ματίου ὑπώτερῳ κειμένου, ἔνθα συν- αθροίζει κατὰ προτίμησιν τὰ οἰκεῖα αὐ- τῇ πρόσωπα, δὲν θὰ σᾶς παρατηρήσῃ εἰσερχόμενον.

Ἐποφεληθῶμεν λοιπὸν ἐκ τούτου ὅπως ἐξετάσωμεν ἐπιτροχάδην τὸ σύν- ολον τῆς ἑορτῆς. Θὰ δυνηθῶμεν δὲ το- σοῦτῳ μᾶλλον νὰ ἴδωμεν καὶ διευθυνώ- μεν ἐμαυτοὺς, καθ' ὅσον ξένοι ὄντες ἐν Ῥώμῃ, θὰ ἤμεθα ἡμεῖς αὐτοὶ ἦττον κα- ταφανεῖς.

II. — Ἀποψι: τῆς ἑορτῆς.

Οὐδὲν θέλομεν εἶπει περὶ τοῦ πλού- του τῶν ἐπίπλων, τῆς πολυτελείας τῶν παραπετασμάτων, οὐδὲ περὶ τῶν ἀπει- ραρίθμων «λαμπάδων²) τῶν διαχεου-

(1) Οἱ φανοὶ οὗτοι ἦσαν ἐκ κέρατος ἢ κύσεως. Ὁ Μαρτιάλης παρίστησιν ἐκ τῶν τελευταίων τινὰ λέγοντα «ἐπειδὴ δὲν εἶμαι ἐκ κέρατος εἶμαι τάχα σκοτεινότερος τῶν ἐκ τούτου; Ὁ διαβάτης ὑπο- πτεύει ὅτι ἀπλὴ κύστις εἶμαι;»

(2) Ἦσαν λαμπάδες μᾶλλον καὶ οὐχὶ λύχνου, ὡς ὄντος τοῦ τελευταίου τούτου εἴδους τοῦ φρι-

σῶν τὰς δίνας τοῦ σκοτεινοῦ αὐτῶν φω- τός.» Δὲν θὰ ὀμιλήσωμεν πλειότερον περὶ τῶν κρυσταλλῶν ἐκείνων πυρσῶν τῶν κρεμαμένων ἀπὸ τῆς ὀροφῆς ὀλιτε- νες, καίπερ πλήρεις μυκτῆρων ὄντες, ἕνα μόνον λυχνούχον ἀπαρτίζουσι.»

Οὐχί, ἢ προσοχὴ ἡμῶν ἀπασα θὰ περιστραφῇ εἰς τὰ πρόσωπα. Καὶ δὴ, παρατηρήσωμεν ἐν πρώτοις κατὰ πόσον εἶναι πιστὴ ἢ ὑπὸ τοῦ Μαρτιάλη δια- γραφεῖσα εἰκὼν καλλωπιστοῦ τινος συγ- χρόνου. «κόμη στίλβουσα, ἀρώματα ἐν ἀμετρίᾳ, ἱμάτιον πορφυροῦν, ἦθος μαλ- θακὸν, στήθος προεξέχον, κνήμαι ἀπε- ψιλωμέναι.»

Τοιαῦτα ἀληθῶς εἰσι τὰ χαρακτηρι- στικά πάντων οὓς παρατηροῦμεν, ὡς πολὺ ὀλίγον, φαίνεται, ἀναμνηστικο- μένων τῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ Ὀβιδίου «τοῦ νὰ ἐνουλιζῶσι τὴν κόμην διὰ σι- δήρου, καὶ στιλβῶσι διὰ κισσῆριδος τὸ δέρμα, ἀρκούμενοι εἰς τὸ νὰ ἀγαπῶσι τὴν καθαριότητα καὶ νὰ ἔχωσιν ὄνυχας καθαρῶς, φροντίζοντες ἀφ' ἑτέρου ἵνα τὴν κόμην καὶ τὸν πώγωνα κόπτῃ χεῖρ ἐπιδεξία, καὶ τὰ ἐνδύματα ὡσι κομψὰ καὶ ἀπηλλαγμένα κηλίδων. Τὰ λοιπὰ, λέγει αὐτοῖς, νὰ ἐγκαταλείπωσιν εἰς τὰς νεάνιδας καλλωπιστριάδας!»

Αἱ καλλωπιστρίαὶ νεάνιδες! Ἄλλ' ὑπάρχει γυνή, παρατηρεῖ ὁ Ὀβιδίος, ὅποιασδήποτε ἡλικίας, ἥτις δὲν εἶναι μᾶλλον ἢ ἦττον;» Ὡς πρὸς ταύτας δὲ, ἂς παρατηροῦμεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Ῥω- μαίας ἡμῶν, δυνάμεθα περὶ ἀπασῶν εἰ- πεῖν μετὰ τοῦ Τιβούλλου ὅτι «πολύτιμα ἀποστάγματα ἀρωματίζουσι τὴν κόμην, ἄβροι δὲ στέφανοι ἀνθέων καλύπτουσι τὰς κεφαλὰς καὶ ὤμους αὐτῶν.»

Σημειώτεον ὅμως ὅτι τῶν νεανίδων πρὸ πάντων «τὸ μέτωπον κοσμεῖται διὰ στέμματος ἐκ φυλλώματος καὶ ἀνθέων.» Ἄλλως τε ταῦτα τὰς καθιστώσιν ἐξ- αίσιας, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἰσὶ τινες

τισμοῦ ἐν χρήσει παρὰ τοῖς κοινοῖς μόνον ἀν- θρώποις. «Ἡ τύχη, λέγει ὁ Μαρτιάλης, σᾶς ἐ- ὄσκα τὴν ταπεινὴν ταύτην χρῆσιν τοῦ λύχνου, ἵνα διευθύνῃ εἰς τὰ σκότη τὰ ἐπισφαλῆ βήματά σας.»

ἀξιοσημειώτου καλλονῆς. Γινώσκω ὅμως καλῶς ὅτι ὁ Ὀβίδιος θέλει νὰ ἀπιστώμεν εἰς τὸ ἀπατηλὸν τῶν λαμπάδων φῶς, ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ὥραν ταύτην, δὲν ὑπάρχει γυνὴ ἄσχημος. Ὡς δ' ἐν πλήρει ἡμέρᾳ, προστίθῃσι, κρίνομεν περὶ τῶν πολυτίμων λίθων καὶ τῶν πορφυρῶν, οὕτως ἐν πλήρει ἡμέρᾳ πρέπει νὰ κρίνωμεν τὸ πρόσωπον καὶ τὰς λοιπὰς ἐξωτερικὰς χάριτας.» Ἄλλως δὲ «οὐδὲν ἀπατᾷ ὅσον ὁ καλλωπισμὸς, ἐπειδὴ ὁ χρυσὸς καὶ οἱ λίθοι τὰ πάντα καλύπτουσι, τὸ ἐλάχιστον δ' ὅπερ εὐρίσκειται εἰς τὴν νεάνιδα εἶναι αὐτή.»

Εὐχαρίστως συμφωνῶ περὶ πάντων τούτων, ἀλλ' ἐρωτῶ, εἶναι τάχα πρέπει εἰς τὸν Ὀβίδιον νὰ προσπαθῇ οὕτω νὰ ἐμπνεύσῃ ἡμῖν δυσπιστίαν ὁπόταν, κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν στιγμὴν ποιῇ πρὸς τοὺς «μαθητὰς αὐτοῦ» τὰς συστάσεις ταύτας:

«Ἰσχυροτάτη μὲν οὖσα, φέρε λίαν κολπώδη ὑφάσματα, παχυτάτη δὲ, ἔχε στηθόδεσμον περιστέλλοντα τὴν ὑπεραύξησιν τῆς περιφέρειας· τὸ μὲν λευκὸν προσήκει εἰς τὰς μελάγχρους, τὸ δὲ μέλαν εἰς τὰς λευκὰς, δι' ὃ καὶ τὴν Βρισηίδα ἐπεκάλλυνε τὸ μέλαν χρῶμα, ἐπειδὴ τοιοῦτο ἦτο τὸ χρῶμα τῆς ἐσθήτης αὐτῆς, ὅτε τὴν ἀφήρπασαν.»

Ἴδου ἐσχάτη λεπτομέρεια διαφυγοῦσα τὸν Ὀμηρον, καὶ τῆς ὁποίας, ἐννοεῖται, ἄπασαν τὴν εὐθύνην ἐγκαταλείπω εἰς τὸν Ὀβίδιον. «Τέλος πάντων, ἐπαυλαμβάνει ὁ αὐτὸς ποιητῆς οὐτινος τὸ πνεῦμα εἶναι ἀνεξάντλητον, ἐὰν τυχὸν ἦσαι ὀλίγον τι βραχεῖα, ἀπόφευγε νὰ φαίνῃσαι ὀρθία οὐδὲ καθημένη ἔτι, ἀλλ' ἔσο ἀνακεκλιμένη ἐπὶ διέδρου, καὶ, ἐλκύσασα ὑπὸ τὰς πτέρνας τὴν ἐσθήτα, κρύπτε τοὺς πόδας σου, ὅπως μὴ τυχὸν μετρήσωσιν ἐν τῇ θέσει ταύτῃ τὸ ἀνάστημά σου.»

Περιελθόντες δ' ἅπαξ εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν ἐσθήτων, εἶναι εἰσέτι ὑποκείμενόν τι, ὅπερ δὲν πρέπει νὰ παραδράμωμεν, ἐπειδὴ, καίπερ ἐλευταῖον συμπεσόν, πολὺ πλεόν τῆς συνήθους σπουδαιότητος ἄξιον εἶναι.

Αἱ Ῥωμαῖαι ἐγίνωσκον ἀρά γε τὴν διάκρισιν τῶν καλουμένων φρακτῶν ἐσθήτων καὶ τῶν γυμνοτραχήλων; Τὸ ἐξῆς τοῦ Ὀβιδίου χωρίου μοὶ φαίνεται ὅτι οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν καταλείπει «Πᾶσα, λέγει, ἔχουσα ὠραίαν ἐπίδερμιδα, πρέπει νὰ ἀφίνη τοὺς ὤμους γυμνοῦς· μὴ λησμονήτε τοῦτο, ὡ σεῖς αἰτινες ἔχετε τὴν λευκότητα τῆς χιόνος!» Ἄλλως τε τὸ χωρίον τοῦτο εὐρίσκειται ἐπιβεβαιούμενον ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τούτου «αὐταὶ αὐταὶ θὰ σᾶς προσφέρωσι τοὺς ὤμους ἵνα θεωρήσῃτε.»

Ὁ Ὀβίδιος, εἰπῶμεν τοῦτο πρὸς ἔπαινον αὐτοῦ, δεικνύει ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ αἰδῶ τινα ἢς θὰ ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἐβλέπομεν αὐτὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὀλίγον τι ἦττον φειδωλὸν, ἐπειδὴ προσθέτει «εἰσὶ τινα τὰ ὁποῖα ἢ εὐπρέπεια ἀπαιτεῖ νὰ κρύπτονται ὑπὸ περιστήθιου.» Δὲν θὰ ἠδυνάμεθα ἀρπάσαντες τὴν ἐξαίρετον ταύτην συμβουλήν νὰ ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς «παραίνοσιν τινα διὰ τὰς ἡμετέρας ἀναγνωστρίας;»

Αἱ δὲ χειρίδες; Καὶ ἑτέρα ἐρώτησις ἦτις, ἐναντίον ὄλων τῶν σπουδαίων συζητήσεων εἰς ἃς ἔδωκε χώραν, μοὶ ἐφάνη δεικασμένη, καὶ οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ χρῆσις τούτων ἦτο γνωστὴ ἐν Ῥώμῃ, μὴ ὑπαρχουσῶν μόνον ἐκείνων ἃς δυνάμεθα καλέσαι «χειρίδας τῆς ἐθιμοταξίας,» ὅθεν καὶ ἐφόρουσαν ταύτας οἱ βουλόμενοι. Οὕτω μεταξὺ τῶν γυναικῶν τῶν παρευρισκομένων, ὡς ἡμεῖς, ἐν τῇ συναναστροφῇ, αἱ μὲν φέρουσι χειρίδας ὀλοκλήρους, καὶ αὐταὶ εἰσὶν ἐκεῖναι ὧν ὀλίγον θὰ ἤξιζε νὰ φαίνῃται τὸ δέρμα, αἱ δὲ ἀρκοῦνται εἰς ἡμισείας μόνον, αὐταὶ δὲ τοὺς δακτύλους μόνον ἔχουσι πραγματικῶς καυνοῦς· τέλος ὑπάρχουσι καὶ τινες μὴ φέρουσαι οὔτε ἐκ τῶν μὲν οὔτε ἐκ τῶν δὲ, ὅτε ἐστὲ βέβαιαι, ἢ χεῖρ αὐτῶν ὀλοκλήρος εἶναι ἄψογος.

Ἄλλως τε ἔχουσαι καὶ μὴ χειρίδας «οὐδέποτε παραλείπουσι νὰ κρατῶσι τὸ χειρόμακτρον εἰς τὴν χεῖρα, ὅπως ἕκαστος δύνηται νὰ κρίνῃ περὶ τῆς λεπτότητος τοῦ ὑφάσματος καὶ περὶ τῆς

κομψότητος τῶν κεντημάτων,» ἀτι-
να βεβαιότατά εἰσι τῆς Στεάβης ¹⁾).

III. — Ἀμετρία μύρων.

Ὁ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς ἠρωίδος ἡμῶν εἰσ-
πνεόμενος ἀὴρ εἶναι πεπληρωμένος ἢ
μᾶλλον μυρόβροχος ἐκ τῶν ὀξυτάτων
εὐωδιῶν. Εἰς ἕκαστον δωμάτιον εἰσι
τοποθετημένοι πηγαὶ ὅθεν ἀναβλύζου-
σιν εὐώδη ὕδατα· εἰς ἕκαστον δωμάτιον
ὡσαύτως καίουσιν θυμιατήρια, ἔνθα ἡ
Ἀνατολή «ἢ χώρα αὕτη τῶν ἀρωμά-
των» ὡς ὁ Στράβων καλεῖ αὐτὴν, φαί-
νεται ἐγχύσασα ἅπαντα αὐτῆς τὰ προ-
ϊόντα. Καὶ αὐτὸ τὸ τεχνικὸν ἔτι φύλ-
λωμα ἐξ οὗ οἱ πλείστοι τῶν κεκλημέ-
νων ἐκόσμησαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν,
ἀποπνέει τὴν ὄσμην τοῦ δένδρου ἢ τοῦ
ἄνθους ὅπερ παριστᾷ.

Οἱ ἄνδρες ἐξ ἴσου μὲ τὰς γυναῖκας
καταχρῶμενοι τῶν μύρων, ἐξ ἴσου μα-
κρὰν ἐξέπεμπον τὴν ὄσμην τούτων, δι'
ὃ ὁ Μαρτιάλης λέγει εἰς τινα, «Ἀπο-
πνέεις τὸν βάλαμον, ἀποπνέεις τὸ κιν-
νάμωμον δι' ὄλων τῶν πόρων.» Εἶτα
προστίθησι· «Μοὶ εἶναι τι λίαν ὑπο-
πτου, ὦ Πόστουμ, τὸ ὅτι δηλαδὴ εὐω-
διάξεις πάντοτε, ὃ δὲ εὐωδιάζων πάν-
τοτε, δὲν εὐωδιάζει ἐκ φύσεως.»

Ὁ Μαρτιάλης δὲν ἐκινύεται ἐπιει-
κέστερος πρὸς τὴν πτωχὴν Γελλίαν.
«Πανταχοῦ ὅπου ὑπάγεις, τῇ λέγει, θὰ
εἴπωσιν ὅτι ἡ ἀποθήκη τοῦ Κόσμου ²⁾
σὲ συνοδεύει· γινώσκεις πρὸς τούτοις
ἀναμφιβόλως ὅτι καὶ ὁ κύων μου θὰ
ἠδύνατο ἰὰ εὐωδιάξῃ ὡς σύ.» Τὸ
ἐπίγραμμα, ἄλλως τε, μοὶ φαίνεται
ἀρκούντως μέτριον.

Ἄλλ' ἀφήσωμεν τὴν σκοπιὰν ἡμῶν
ὅπως ἀναμιχθῶμεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἐπει-
δὴ πρὸ πολλῆς ὥρας ὀμιλοῦσι περὶ
ἡμῶν εἰς τὴν οἰκοδόσποιαν.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

(1) Πόλις τῆς Ταρρακωνησίας ἐπαρχίας τῆς
Ἰσπανίας ἰδρυθεῖσης ὑπὸ τοῦ Ἀγούστου, περίφη-
μος τότε διὰ τὸ λίαν αὐτῆς καὶ τὴν λεπτότη-
τα τῶν ὑφασμάτων. Σ. Μ.

(2) Ὁ Κόσμος οὗτος ἦν ὁ περίφημος τῆς ἐπο-
χῆς ἐκείνης μυρεψός, ὡς ἐν προηγουμένῳ φυλ-
λαδίῳ εἶδομεν. Σ. Μ.

ΑΣΜΑΤΙΟΝ II

An der Quelle sass der Knabe
(V. Schiller.)

Ἵς τὴν πηγὴν παρεκάθητο νέος
πλέκων στέφανον μ' ἄνθη ποικίλα,
καὶ τὸ ρεῦμα' ἀναρπασαν τὰ ἄνθη
εἰς τὰ κύματ' αὐτοῦ ἀνεκύλα·
Οὔτω ρέουν κ' ἐμοῦ αἱ ἡμέραι,
ὡς αὕτη ἡ πηγὴ, λέγ' ὁ νέος,
οὔτω φθίνει κ' ἐμοῦ ἡ νεότης·
ὡς μαραίνονται τ' ἄνθη ταχέως.

Μὴ ἐρώτ' ἀθυμία τοσαύτη
Ἵς τὴν ἀκμὴν τῆς ζωῆς μου τί θέλει·
πᾶν εὐφραίνεται τότε κ' ἐλπίζει,
ὅτε ἔαρ γλυκὺ ἀνατέλλει·
ἀλλ' οἱ τόσοι τῆς φύσεως φθόγγοι,
καθ' ὃν αὕτη ἐγείρεται χρόνον,
Ἵς τῆς ψυχῆς μου τὰ βᾶθη τὴν λύπην
τὴν βαρεῖαν ἐγείρουσι μόνον.

Καὶ τί πρὸς με πᾶνθ' ὅσα τὸ ἔαρ
τὸ καλὸν μοι προσφέρ' εἰς χαρὰν μου;
μία μόν' εἶν' ἐκείνη ποῦ θέλω,
κ' εἶναι ἐγγύς· μου καὶ πάντα μακρὰν μου!
Πλήρης πόθου τὰς χεῖρας ἐκτείνω
πρὸς τὸ φίλτατον φᾶσμα μου τοῦτο,
ἀχ! δὲν φθάνω αὐτὸ, καὶ ὁ πόθος
μ' ἀπομένει ἀπλήρωτος οὔτω.

Ἐλθὲ κάτω, ὦραϊα μου χάρις,
ἄφες νῦν τὸ λαμπρὸν μέγαρόν σου,
ἄνθη ὅσα τὸ ἔαρ παράγει
θεὸ νὰ στρώσω ἐγὼ πρὸ ποδῶν σου.
Ἄκου· τ' ἄλτος ἔγχετ' ἐξ ἀσμάτων
κ' ἡ πηγὴ κελαρύζ' ἀγνωστῆ·
διὰ δύο εὐτυχεῖς π' ἀγαπῶνται
καὶ καλὸν ἀρκεῖ μικροτάτη.

N. ΣΠΛΘΗΣ

Η ΕΚΚΟΠΕΙΣΑ ΧΕΙΡ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ
 ΥΠΟ

Δ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΥ

Πέντε πλούσιοι ἔμποροι Ἕλληνες, ὠδήγουν πολυάριθμον ἔμπορικὴν συνοδίαν εἰς Μέκκαν, καὶ ὅπως ἀποφύγῃσιν τὴν τῆς ἀναβάσεως τῆς ἐρήμου ἀγρίαν, συνεφώνησαν ἕνα ἕκαστος τούτων ἀλληλοδιαδόχως, εἰς ἕκαστον σταθμὸν, διηγηθῆ τὴν ἱστορίαν του. Ὅταν ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ ἐνὸς τούτων Ζαλεκιοῦς ὀνομαζομένου, διηγῆθη τὰ ἑξῆς.

Ἐγεννήθην εἰς Κωνσταντινούπολιν· ὁ πατήρ μου ἦτο διερμηνεὺς καὶ προσέτι μετρώμετο ἔμποριον ἄρκετὰ ἐπικερδὲς ἀρωμάτων καὶ ὑφασμάτων μεταξωτῶν. Μοὶ ἔδωκε καλὴν ἀνατροφὴν, ἣς τὴν φροντίδα συνεμερίσθη καὶ τις τῶν ἱερέων μας. Ἡ πρώτη του σκέψις ὑπῆρξε νὰ μοὶ ἐμπιστευθῆ ἡμέραν τινα τὸ ἔμποριόν του, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐδείκνυον ἰκανότητα ἀνωτέραν τῆς ἀναγκαιούσης εἰς τὸ ἔμποριον, μὲ προώρισε τῇ συμβουλῇ τῶν φίλων του διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱατροῦ· διότι ὁ ἱατρὸς ὅσον ὀλίγον καὶ ἂν ἦναι κάτοχος τῆς ἐπιστήμης ταύτης, πλειότερον τῶν ἀγυρτῶν δύναται νὰ πλουτίσῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐπειδὴ δὲ ἐσύχραζον εἰς τὴν οἰκίαν μας πλείστοι Γάλλοι, εἰς τούτων κατέπεισε τὸν πατέρα μου νὰ μ' ἀποστείλῃ εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ἰδίως εἰς Παρισίους, ὅπου ἠδυνάμην νὰ σπουδάσω καλλιτέτερον τὴν ἱατρικὴν τέχνην καὶ τοῦτο χωρὶς νὰ λύσῃ τὸ βαλάντιόν του καὶ ἐπεφορτίσθη αὐτὸς οὗτος νὰ μὲ λάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ ἀνεξόδως ὅταν θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Γαλίαν· ὁ πατήρ μου, ὅστις ἐπίσης εἶχε ταξειδεύσει εἰς τὴν νεαρικὴν του ἡλικίαν, παρεδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ὁ Γάλλος μοὶ εἶπεν ὅτι ἠδυνάμην νὰ ἦμαι ἔτοιμος πρὸς ἀναχώρησιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν. Ποσῶς δὲν

μὲ ἐχαροποίησεν ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἴδω τόπους ξένους καὶ ἐκοπίασα πολὺ ἀναμμένων τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὠφείλαμεν νὰ ἐπιβιβασθῶμεν. Τέλος ὁ προστάτης μου ἐτελείωσε τὰς ὑποθέσεις αἰτινὰς τὸν ἐκράτουν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἠτοιμάσθη πρὸς ἀναχώρησιν.

Τὴν παραμονὴν τῆς τοσοῦτον ἐπιθυμητῆς ἡμέρας ὁ πατήρ μου μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸν κοιτῶνά του· ἐκεῖ εἶδον ἐπὶ τραπέζης ἐκτεθειμένους ὠραίους ἱματισμούς καὶ ὄπλα· ἀλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων ἐπέσυρε τὰ βλέμματά μου, ἦτο μέγας σωρὸς χρυσοῦ, ὅμοιον τοῦ ὁποίου οὐδέποτε εἶχον ἰδεῖ παρ' ἡμῖν· ὁ πατήρ μου τότε μὲ ἠσπάσθη καὶ μοὶ εἶπεν· Ἴδου, νιέ μου· ἐνησχολήθητι νὰ σοὶ προμηθεύσω ἐνδύματα διὰ τὸ ταξειδίόν σου· τὰ ὄπλα ταῦτα σοὶ ἀνήκουν· εἶναι αὐτὰ ἐκεῖνα ἅτινα ὁ πάππος σου μοὶ ἔδωκεν διὰ νὰ ἀνεχώρησα διὰ τὸ ἐξωτερικόν. Εἰσαι εἰς κατάστασιν νὰ τὰ φέρῃς, τὸ γνωρίζω, ἀλλὰ μὴ κάμῃς χρῆσιν αὐτῶν οὐδέποτε ἐκτὸς ἐὰν προσβληθῆς. Ἐντοιαύτη περιπτώσει, ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ μόνον, κτύπα ἰσχυρῶς καὶ ἀνδρείως. Ἡ περιουσία μου δὲν εἶναι μεγάλη· ἰδὸν αὐτὴ τὴν δαμοίρασα εἰς τρία μέρη· τὸ ἐν σοὶ ἀνήκει, τὸ ἕτερον τὸ φυλάττω πρὸς συντήρησίν μου καὶ διὰ τὰς ἀνάγκας μου, ὡς πρὸς τὸ τρίτον, εἶναι ἱερὸν καὶ ἀπαρβίαστον καὶ θὰ σοὶ χρησιμεύσῃ ἐν ὄρα ἀνάγκης.

Τοιοῦτοτρόπως ὠμίλησεν ὁ γέρον πατήρ μου καὶ δάκρυα ἔλαμψαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του, προαισθανθεὶς ἴσως ὅτι δὲν ἔμελλον νὰ τὸν ἐπανίδω!

Τὸ ταξειδίον μας ὑπῆρξεν εὐτυχὲς, καὶ τὴν ἕκτην ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας ἡμέραν ἐφθάσαμεν εἰς Παρισίους. Ὁ Γάλλος φίλος μου μοὶ ἐνοίκιασε δωμάτιόν τι καὶ μ' ἐσυμβούλευσε νὰ οἰκονομῶ τὰ χρήματά μου, ἅτινα δὲν ὑπερέβαινον τὰς δύο χιλιάδας σκούδων. Ἐξῆσα τρία ἔτη εἰς τὴν μεγάλην ἐκείνην πρωτεύουσαν καὶ ἔμαθα ἐκεῖ πᾶν ὅ,τι ὀφείλει νὰ μάθῃ εἰς καλὸς ἱατρὸς, ἀλλὰ θὰ ἐψευδόμεν ἐὰν ἔλεγον, ὅτι ἡ εἰς Παρισίους διαμονή μου ὑπῆρξε δι' ἐμὲ διαμονή

εὐάρεστος, διότι τὰ ἦθη τοῦ ἔθνους τούτου δὲν μοι ἤρεσκον. Μόλα ταῦτα ἀπήντησα ἐκεῖ καλοῦς τινας φίλους, νέους ὡς ἐγὼ καὶ εὐγενεοῦς καρδίας.

Ἐν τούτοις ἡ νοσταλγία ἔλαβεν ἐν ἐμοὶ κράτος ἀκαταμάχητον. Ἀπὸ τῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀναχωρήσεώς μου δὲν ἔλαβον καμμίαν περὶ τοῦ πατρός μου εἰδησιν· τοῦτο ὑπῆρξε δι' ἐμὲ ἀφορμὴ ἧς ἐδραξάμην μετὰ πρόθυμίας διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου. Ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην πρεσβεία τις ἠτοιμάζετο νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς Γαλλίας διὰ τὴν Πύλην· προσεκολλήθη εἰς αὐτὴν ὡς χειρουργὸς καὶ τοιοῦτοτρόπως κατευδῶθη εἰς Κωνσταντινούπολιν. Εὗρον τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου κατὰ κλειστον, καὶ οἱ γείτονες ἔκπληκτοι ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει μου, με̄ εἰδοποίησαν ὅτι ὁ πατήρ μου ἀπέθανε πρὸ τριῶν μηνῶν, καὶ ὁ ἱερεὺς ὅστις με̄ ἀνέθρεψε μοὶ ἔφερε τὴν κλεῖδα τῆς οἰκίας.

Μόνος εἰς τὸ ἐξῆς καὶ ἐγκαταλελειμμένος, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἔρημον ταύτην κατοικίαν, ὅπου τὸ πᾶν εὐρίσκετο ἀκόμῃ, ὡς ὁ πατήρ μου τὸ ἀφήκε! Τὸ πᾶν ἐκτὸς τοῦ χρυσοῦ, ὃν ὑπεσχέθη νὰ ἀποταμιεύσῃ δι' ἐμέ· ὁ ἱερεὺς ἐξετασθεὶς παρ' ἐμοῦ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, κλίνας μοὶ ἀπεκρίθη· «Ὁ πατήρ σου ἀπέθανεν ὡς ἅγιος ἄνθρωπος ἀφιέρωσης τὸν χρυσόντου εἰς τὴν ἐκκλησίαν.» Τοῦτο δὲν ἠδυνάμην νὰ τὸ ἐννοήσω. Ἀλλὰ τί νὰ πράξω; δὲν εἶχον κανένα μάρτυρα ὅπως ἀντιτάξω εἰς τὸν ἱερέα, καὶ ὄφειλον νὰ εὐχαριστῶ τὸν Θεὸν ὅτι δὲν ἐθεώρησε προσέτι ὡς ἀφιέρωμα τὴν οἰκίαν καὶ τὰ ἐμπορεύματα τοῦ πατρός μου! Ἦτο ἡ πρώτη ἐπελθοῦσά μοι δυστυχία, ἀλλὰ κατόπιν ἡ τύχη μ' ἔπληξεν ἀλληλοδιαδόχως! Ἡ ἰατρικὴ μου φήμη δὲν διεδόθη, διότι ἐθεώρουν αἰσχρὸς μου νὰ μετέλθω τὸν ἀγύρτην καὶ πρᾶγμά τι πρὸ πάντων μοὶ ἔλειπεν· ἡ σύστασις τοῦ πατρός μου, ἣτις θὰ μοὶ ἐχρησίμευεν ὡς εἴσοδος εἰς τὰς περιφανεστέρας οἰκογενείας, ἐνῶ τότε αἱ οἰκογενεαὶ αὗται οὐδ' ἐσκέπτοντο τὸν δυ-

στυχῇ Ζαλεκίου. Ἀφ' ἑτέρου τὸ ἐμπόριον τοῦ πατρός μου δὲν εἶχε πλέον πέρασιν, οἱ παλαιοὶ ἀγορασταὶ διεσπάρησαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου καὶ ἐχρειάζετο χρόνος ὅπως νέα πελατεία σχηματισθῇ.

Ἡμέραν τινα καθ' ἣν ἀπηλπίζομην σκεπτόμενος τὴν θέσιν μου, ἀνεπόλησα ὅτι συνεχῶς ἔβλεπον εἰς Γαλλίαν πολλοὺς ὁμοεθνεῖς μου διατρέχοντας τὴν πόλιν καὶ ἐκθέτουτας ἐπὶ τῶν ὁδῶν τὰς πραγματείας των. Ἐνεθυμήθην ὅτι ἠγόραζον προθύμως ἀπὸ τοῦς ξένους τούτους ἐμπόρους, κυρίως διότι ἦσαν ξένοι, ὅθεν ἐσυμπέρανα ὅτι τοιοῦτον ἐμπόριον ἠδύνατο ν' ἀποφέρῃ σημαντικὰς ὠφελείας καὶ πάραυτα ἡ ἀπόφασίς μου ἐσχηματίσθη· ἐπόλησα τὴν πατρικὴν μου οἰκίαν, καὶ μέρος τοῦ ἐκ τῆς πωλήσεως κέρδους κατέθεσα εἰς χεῖρας δεδοκιμασμένου φίλου, διὰ δὲ τοῦ ὑπολοίπου ἠγόρασα πᾶν ὅ,τι εἰς Γαλλίαν ἦτο σπάνιον, σάλια, μέταξαν, παχύμυρα καὶ ἔλαια, εἶτα ἔλαβον θέσιν ἐπὶ πλοίου ἀναχωροῦντος, καὶ διὰ δευτέραν φοράν ἐκίνησα διὰ τὴν Γαλλίαν.

Μόλις διῆλθον τὸ στενὸν τῶν Δαρδανελίων καὶ ἡ τύχη ἐβάρη εὐνοοῦσά με· ὁ πλοῦς μας ὑπῆρξε βραχὺς καὶ εὐτυχής· διατρέξας δὲ τὴν Γαλλίαν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, παντοῦ εὗρον εὐκολον καὶ ἐπικερδῆ ἐξόδευσιν τῶν ἐμπορευμάτων μου· ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως φίλος μου, ἀκαταπαύστως μοὶ ἔπεμπε νέας προμηθείας καὶ ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἡ κατάστασις μου ἐβελτιοῦτο. Ὅταν οἰκονόμησα ἄρκετὰ ὥστε νὰ πιστεύσω ὅτι ἠδυνάμην νὰ ἀποπειραθῶ μεγαλειτέρας ἐπιχειρήσεις, ἀνεχώρησα φέρων καὶ τὰ ἐμπορεύματά μου εἰς Ἰταλίαν. Πρᾶγμά τι τὸ ὅποιον ὄφειλω ἐνταῦθα νὰ εἶπω καὶ τὸ ὅποιον μοὶ ἐχορήγησεν οὐκ ὀλίγα χρήματα, εἶναι τὸ ὅτι ἔθεσα εἰς χρῆσιν τὰς ἰατρικὰς μου γνώσεις· μόλις ἔφθανον εἰς πόλιν τινα, καὶ πάραυτα δι' εἰδοποιήσεως ἀνήγγελλον ὅτι ἀφίκετο πρὸ ὀλίγου Ἕλληνας ἰατρός, ὅστις ἐπετύγχανε πλείστας θεραπείας, καὶ τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ

βάλσαμόν μου καὶ τὰ φάρμακα μοὶ ἔχο-
ρῆγουν οὐκ ὀλίγα φλωρία. Τοιοῦτοτρόπως
ἔφθασα ἐπὶ τέλους εἰς Φλωρεντίαν.
Προτιθέμενος νὰ διαμείνω ἐκεῖ ἐπὶ πο-
λὺ, ἀφ' ἐνὸς διότι ἡ πόλις μοὶ ἤρεσκε
πολὺ, καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι ἤθελα νὰ
ἀναπαυθῶ ἐκ τῶν κόπων τῶν ταξειδιῶν
μου, ἐνοικίασα ἐργαστήριόν τι εἰς τὴν
συνοικίαν τοῦ Τιμίον Σταυροῦ, καὶ οὐ-
χὶ μακρὰν αὐτοῦ εἰς ξενοδοχείον τι δύο
ῥαῖα δωμάτια, ἔχοντα καὶ ἐξώστην,
ταυτοχρόνως δὲ ἤρχισα τὰς εἰδοποιή-
σεις μου, αἵτινες μὲ ἀνήγγελλον ὡς ἰα-
τρὸν καὶ ἐν ταύτῳ ὡς ἔμπορον. Μόλις
ἤνοιξα τὸ ἐργαστήριόν μου καὶ οἱ ἀγο-
ρασταὶ ἔσπευδον σωρηδόν, καὶ μολονότι
αἱ τιμαὶ τὰς ὁποίας ὄρισα ἦσαν ὀλίγον
ὑψωμένα ἐπὶ τὸν ὅμως περισσότερα
τῶν ἄλλων, χάρις εἰς τοὺς εὐαρέστους
καὶ εὐγενεῖς τρόπους μου μετὰ τῶν πε-
λατῶν μου.

Τέσσαρες ἡμέραι παρήλθον ἀφ' ὅτου
ἐγκατεστάθην εἰς Φλωρεντίαν καὶ ἔζων
ἐκεῖ κατὰ τὴν ἀρέσκειάν μου, ὅτε ἐσπέ-
ραν τινὰ, ἐνῶ ἦτοίμαζόμην νὰ κλείσω
τὸ ἐργαστήριόν μου, καὶ κατὰ τὴν συν-
ῆθειάν μου νὰ κάμω τελευταίαν τινὰ
ἀναθεώρησιν τῶν ἐμπορευμάτων μου,
εἶδον ἐντὸς κυτίου γραμμάτιον ὅπερ δὲν
ἐνθυμούμην νὰ εἶχον θέσει ἐκεῖ· ἤνοιξα
τὸ γραμμάτιον τοῦτο καὶ εἶδον ὅτι μὲ
προσεκάλουν νὰ παρευρεθῶ τὴν ἰδίαν
ἐκείνην ἐσπέραν περὶ τὴν δωδεκάτην ἐπὶ
τῆς γεφύρας τῆς καλουμένης «Γηραιὰ
γέφυρα.» Ἐζήτησα ἐπὶ πολὺ ἐν τῇ μνή-
μῃ μου ποῖον νὰ ἦτο τὸ πρόσωπον, τὸ
ὅποιον μοὶ ἔδιδε τὴν συνέντευξιν ταύ-
την, ἀλλ' οὐδένα ἐγνώριζα εἰς Φλωρεν-
τίαν καὶ ἤρχισα νὰ σκέπτομαι ὅτι θὰ
ἦτο ἴσως ἄνθρωπος ἐπιθυμῶν νὰ μὲ
ὀδηγήσῃ πλησίον ἀσθενοῦς, ὅπως μοὶ
συνέβη πολλάκις, καὶ ἀπεφάσισα νὰ
παρευρεθῶ εἰς τὸν προσδιορισθέντα τό-
πον. Ἐν τούτοις διὰ πάσαν ἀσφάλειαν,
ὥπλισθην διὰ τοῦ ξίφους τὸ ὅποιον ὁ
πατήρ μου μοὶ εἶχε δώσει ἄλλοτε, καὶ
πλησιάσαντος τοῦ μεσωνυκτίου ἐκίνησα
καὶ δὲν ἐβράδυνα νὰ φθάσω εἰς τὴν πα-
λαιάν γέφυραν.

Ἡ γέφυρα αὕτη ἦτο παντελῶς ἔρη-
μος καὶ ἀπεφάσισα νὰ περιμένω τὸ
πρόσωπον ὅπερ μοὶ ἔδωκε τὴν συνέντευ-
ξιν ταύτην. Ἡ νύξ ἦτο ψυχρὰ, ἡ σελή-
νη ἔλαμπε μὲ ὄλην αὐτῆς τὴν λαμπρό-
τητα καὶ ἔβλεπον αὐτὴν ὑπὸ τοὺς πό-
δας μου ἐντὸς τῶν ὑδάτων τοῦ Ἄρνου,
ἅτινα ἐσπινθηροβόλουν μακρὰν. Αἰφνης
μεσονύκτιον κτυπᾷ εἰς τὸ ὥρολόγιον τῆς
ἐκκλησίας τῆς πόλεως· καὶ στραφεὶς
εἶδον ὄρθιον ἐνώπιόν μου ἄνδρα ὑψηλοῦ
ἀναστήματος, ὅλον περιτετυλιγμένον δι'
ἐρυθροῦ μανδύου, τοῦ ὁποίου μίαν ἄκραν
ἐκράτει ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

Κατὰ πρῶτον ἐτρόμαξα διὰ τὸ αἰφνί-
διον τῆς ἐμφανίσεως ταύτης· ἀλλὰ συν-
ελθὼν πάραυτα, ἔλαβα πρῶτος τὸν λό-
γον· «ἐὰν ἦσθε, τῷ εἶπον, ὑμεῖς ὁ προσ-
καλέσας με ἐνταῦθα, εἰπέτε μου εἰς τί
δύναμαι νὰ σᾶς ὑπηρετήσω.» Ὁ μαν-
δυοφόρος ἐστράφη καὶ μὲ εἶπε βραδέως·
«Ἐγὼ εἶμαι!» Δὲν ἤμην ἀποφασισμέ-
νος νὰ ὑπάγω μόνος μετὰ τοῦ ἀγνώστου
τούτου. Ἐμείνα λοιπὸν ἀκίνητος καὶ
εἶπον «ἐὰν δὲν θέλετε, φίλτατε κύριε,
νὰ μοὶ γνωστοποιήσητε ποῦ ὀφείλω νὰ
σᾶς ἀκολουθήσω, δύνασθε τοῦλάχιστον
νὰ μοὶ δείξετε τὸ πρόσωπόν σας,
διὰ νὰ ἴδω ἐπὶ τέλους ἐὰν διάκησθε εὐ-
νοϊκῶς πρὸς ἐμέ.» ἀλλ' ὁ ἄγνωστος δὲν
ἐφάνη προσέχων εἰς τοὺς λόγους μου.
«Ἐὰν δὲν θέλῃς νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς,
Ζαλεκίους, ἀπήντησε, μείνου», καὶ ἠκο-
λούθησε τὸν δρόμον του· ἡ ὀργή μου τό-
τε ἐξήφθη, καὶ «νομίζετε, ἀνέκραξα,
ὅτι ἄνθρωπος ὡς ἐγὼ, ἀφίνεται νὰ ἐμ-
παιχθῇ ἀπὸ τὸν τυχόντα παράφρονα
περιμένον μάτην, κατὰ τὴν ψυχρὰν
ταύτην νύκτα;» καὶ εἰς τρία πηδήματα
τὸν ἐπλησίασα καὶ τὸν ἤρπασα ἀπὸ τὸν
μανδύαν, κραυγάζων σφοδρότερον καὶ
ἐτοιμαζόμενος νὰ σύρω τὸ ξίφος· ἀλλ'
ὁ μανδύας ἔμεινεν εἰς τὴν χεῖρά μου,
καὶ ὁ ἄγνωστος ἠφανίσθη εἰς τὴν γω-
νίαν τῆς πλησιεστέρας οδοῦ. Ἡ ὀργή
μου μικρὸν κατὰ μικρὸν κατηνύσθη,
ἔμεινα τοῦλάχιστον κύριος τοῦ μανδύου,
ὅστις θὰ μοὶ ἔδιδε βεβαίως τὴν κλεῖ-
δα τοῦ παραδόξου τούτου συμβάντος.

περιετυλίχθη λοιπόν δι' αὐτοῦ καὶ διευθυνόμενῃ πρὸς τὴν οἰκίαν μου, ἀλλὰ μόλις εἶχον προχωρήσει ἑκατὸν βήματα, καὶ ἄνθρωπός τις πλησιάσας με εἶπε χαμηλῇ τῇ φωνῇ τὰ ἐξῆς Γαλλιστί· «Προσέξατε, Κόμη! τὴν νύκτα ταύτην δὲν δύναται νὰ γείνη τι» ἀλλὰ πρὶν προφθάσω νὰ στραφῶ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐπροπορεύθη ἐμοῦ, καὶ δὲν εἶδον πλέον ἢ σκιὰν στρέφουσαν πέραν τῶν οἰκιῶν. Ἐσκέφθην τότε ὅτι ἡ εἰδοποίησις αὕτη ἀπευθύνετο εἰς τὸν μανδύαν βεβαίως καὶ οὐχὶ εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ ποσῶς δὲν με ἐφώτιζε περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης.

Τὴν ἐπαύριον τὸ πρῶν ἐσκεπτόμην περὶ τοῦ πρακτέου· κατὰ πρῶτον ἐσκέφθην νὰ περιφέρω τὸν μανδύαν εἰς τὴν πόλιν, ὡς νὰ τὸν εἶχον εὔρει, ἀλλ' ὁ ἄγνωστος ἠδύνατο διὰ τρίτου προσώπου νὰ τὸν λάβῃ καὶ δὲν θὰ ἐλάμβανα καμμίαν τοῦ αἰνίγματος λύσιν· ταῦτα δὲ σκεπτόμενος παρετήρησα πλησιέστερον τὸν μανδύαν. Ἦτο κατεσκευασμένος ἐξ ἀνακρύκου τῆς Κίνας χρώματος πορφυροῦ, περιερραμμένος διὰ διφθέρας τοῦ Ἀστραχὰν καὶ πλουσίως χρυσοκέντητος. Ἡ τοιαύτη μεγαλοπρέπεια μοὶ ἐνέπνευσεν ἰδέαν, ἣν ἀπεφάσισα νὰ θέσω εἰς ἐνέργειαν. Τὸν ἔφερα εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου καὶ τὸν ἐξέθεσα πρὸς πώλησιν· ἔθεσα μόνον τιμὴν τόσον ὑψωμένην, ὥστε νὰ ἦμαι βέβαιος ὅτι οὐδεὶς θὰ εὐρίσκειτο ἀγοραστής· ὁ σκοπός μου ἦτο νὰ κατατηρήσω προσεκτικῶς τοὺς προσερχομένους νὰ δώσωσι τιμὰς· διότι τὴν μορφήν τοῦ ἀγνώστου ἦν καθαρῶς διείδον, ἂν καὶ διὰ τρόπου ὅλως διαβατικού, κατὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μανδύου, ἐστοιχημάτιζα ὅτι ἠδυνάμην νὰ τὴν γνωρίσω μεταξὺ χιλίων. Ὡς τὸ ὑπέθετα, ὁ μανδύας εἶρε πολυαριθμούς ζηλωτὰς, ἐλκνομένους ἐκ τῆς παραδόξου καλλονῆς του, ἀλλ' οὐδεὶς ὁμοίαζε τῷ ἀγνώστῳ οὔτε κὰν μακρόθεν, καὶ οὐδεὶς μάλιστα ἔδιδε τὰ 200 φλωρία τὰ ὅποια δι' αὐτὸν ἐζήτηουν. Ἐρωτήσας ὅλους ἐὰν εὐρίσκοντο εἰς Φλωρεντίαν μανδύαι ὅμοιοι αὐτοῦ, ἔλαβον παρ' ὅλων ἀπάν-

τησιν ἀρνητικὴν. Μ' ἐβεβαίωσαν ὅτι οὐδέποτε εἶδον ἐργασίαν τόσῳ πολύτιμον καὶ τοσαύτης καλλιτεχνίας.

Ἡ ἐσπέρα ἐπλησίαζεν, ὅταν ἐπὶ τέλους προσῆλθε νεανίας τις ὅστις συνελθὼς ἤδη μ' ἐπεσκέπτετο, καὶ ὅστις τὴν αὐτὴν ἡμέραν μοὶ ἔκαμε προσφοράς διὰ τὸν μανδύαν καὶ ρίψας ἐπὶ τῆς τραπέζης βαλάντιον πλήρες φλωρίων, ἐφώναξε· «Πρὸς Θεοῦ! Ζαλεκίους, ἔπρεπε νὰ ἀποκτήσω τὸν μανδύαν σου, καὶ ἂν ἐχρειάζετο πρὸς ἀπόκτησίντου νὰ προσφύγω εἰς τὰς ταπεινοτέρας ἰκεσίας!... καὶ ταῦτα λέγων ἤρχισε νὰ μετράῃ τὸν χρυσόν. Ἡ ἀμνηχανία μου ἦτο μεγίστη· ἐὰν ἐξέθεσα τὸν μανδύαν, τοῦτο δὲν ἐγένετο ἢ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἐλκύσω τὰ βλέμματα τῶν διαβατῶν καὶ ἴσως τὰ τοῦ ἀγνώστου μου· καὶ ἰδοὺ νέος παράφρων προσέρχεται, μὴ ὀπισθοδρομῶν οὐδ' ἐνώπιον τῆς ὑπερόγκου τιμῆς ἣν ἔθεσα. Τί μοὶ ἔμενε νὰ πράξω; συγκατετέθη λοιπὸν εἰς τὴν προσφοράν του, διότι ἄλλως εὔρισκα εὐχαρίστησιν τινα ἀποζημιούμενος τοσοῦτου ἀφθόνως διὰ τὸ νυκτερινὸν συμβάν μου.

Ὁ νεανίας ἔρριψε τότε ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸν μανδύαν καὶ ἀπῆλθεν· ἀλλὰ μόλις φθάσας εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ ἐργαστηρίου, ἐστράφη, καὶ ἀποσπῶν χαρτίον προσκεκολλημένον εἰς τὸν μανδύαν, μοὶ τὸ ἔρριψε λέγων· «Ζαλεκίους, ἰδοὺ πρᾶγμα μὴ ἀνήκον εἰς τὸν μανδύαν.» Ἐλαβον αὐτὸ μετ' ἀδιαφορίας, ἀλλ' ἰδοὺ τί ἀνέγνωσα· «Τὴν νύκτα ταύτην κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ὥραν, φέρε τὸν μανδύαν εἰς τὴν παλαιὰν Γέφυραν» 400 φλωρία σὲ περιμουνν.» Ἐμεινα ὡς κεραυνόπληκτος! τοιουτοτρόπως ἀφήκα ἐγὼ αὐτὸς νὰ μοὶ διαφύγῃ ἡ τύχη καὶ παρέκλινα ἐντελῶς τοῦ σκοποῦ μου. Δὲν ἔχασα πολὺν χρόνον σκεπτόμενος, καὶ πάραυτα συνάζων τὰ 200 φλωρία ἅτινα πρὸ μικροῦ εἶχον λάβει ὄρμησα πρὸς τὸν νέον ἀγοραστὴν λέγων·

«Ἐπανάλαβε τὰ φλωρία σου, καλέ μου φίλε, καὶ ἀπόδος μοι τὸν μανδύαν· μοὶ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ τὸν πωλήσω.» οὗτος κατ' ἀρχὰς ἐξέλαβε τὸ

πρᾶγμα ὡς ἀστείου, ἀλλ' ὅταν ἐνόησεν ὅτι τῷ ὠμίλου σπουδαίως, ὠργίσθη σφόδρα διὰ τὴν ἀπαίτησίν μου, καὶ μὲ μετεχειρίσθη ὡς παράφρονα, κατανήσας καὶ εἰς λακτίσματα. Ἐντούτοις ὑπῆρξα ἀρκετὰ εὐτυχῆς, ἀποσπάσας ἀπ' αὐτοῦ τὸν μαιδύαν κατὰ τὴν συμπλοκὴν, καὶ εἶχον ἤδη τραπῆ εἰς φυγὴν μετὰ τοῦ πολυτίμου θησαυροῦ μου, ὅτε ὁ νεανίας προσεκάλεσεν εἰς βοήθειάν του τὴν ἀστυνομίαν, καὶ μ' ἔσυραν μετ' αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου. Ὁ δικαστὴς ἐξεπλάγη διὰ τὸ παράπονον καὶ ἐπέδικασε τὸν μαιδύαν εἰς τὸν ἀντίπαλόν μου· προσέφερα τότε εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον, εἴκοσι, πεντήκοντα, ὄγδο ἡκοντα, ἑκατὸν φλωρία πρὸς τὰ 200 τὰ ὅποια εἶχον λάβει, ἐὰν συνήνει νὰ μοὶ τὸν ἀποδώσῃ. "Ὅ,τι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιτύχωσιν αἱ ἱκεσίαι μου, ὁ χρυσὸς ἔφερεν εἰς πέρας· ἔλαβε τὰ ὠραία φλωρία μου, καὶ ἀνεχώρησα θριαμβευτικῶς, φέρων τὸν μαιδύαν μου, μηδὸλως φροντίζων ἂν ἡ Φλωρεντία ἤθελε μὲ ἐκλάβει παράφρονα. Ἡ γνώμη τῶν ἀνθρώπων μοὶ ἦτο ἀδιάφορος· «δὲν ἐγνώριζα ἐγὼ κάλλιον παντὸς ἄλλου, τί ἐκέρδιζα καὶ μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν ταύτην; Τί μ' ἔμελε τί θὰ ἔλεγον οἱ ἄνθρωποι;

Ἄνεμνα μετ' ἀνυπομονησίας τὴν ἐσπέραν κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν τῆς παρελθούσης. Ἐξῆλθον ἔχων τὸν μαιδύαν ὑπὸ μάλης καὶ διευθύνθη πρὸς τὴν παλαιὰν γέφυραν· μόλις ὁ τελευταῖος ἤχος τοῦ μεσονυκτίου ἤχησε, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγνωστός μου τῆς τελευταίας νυκτὸς ἐφάνη ἐκ νέου ἐνώπιόν μου· ἦτο τῷ ὄντι ὁ ἄνθρωπος τῆς παρελθούσης, δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀπατηθῶ.

— Ἐχεις τὸν μαιδύαν μου; μὲ ἠρώτησε.

— Μάλιστα, Κύριε, ἀπήντησα, ἀλλὰ μοὶ ἐκόστισεν ἑκατὸν σωστὰ φλωρία.

— Τὸ ἠξέυρω, ἀπεκρίθη ὁ ἄγνωστος· ἀλλ' ἰδοὺ ἐδὼ τετρακόσια·» καὶ προχωρῶν μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ εὐρὸν θωρακεῖον τῆς γεφύρας μοὶ ἐμέτρησε τὴν ποσότητα. Ἦσαν τῷ ὄντι 400 φλωρία, ἅτινα ἔλαμπον εἰς τῆς σελήνης τὸ φῶς καὶ ἡ

λάμπρις των ἐπλήρου τὴν καρδίαν μου χαρᾶς. Δὲν προησθανόμην, φεῦ! ὅτι ἡ χαρὰ αὕτη ὤφειλε νὰ ἦναι ἡ τελευταία· ἔθεσα τὸν χρυσὸν εἰς τὸ θυλάκιόν μου καὶ ἐσκεπτόμην νὰ παρατηρήσω μετὰ προσοχῆς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ γενναίου ἀγνώστου, ἀλλ' εἶχεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του προσωπίδα, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔρριπτον ἐπ' ἐμοῦ σκοτεινὸν καὶ φοβερὸν βλέμμα. Σᾶς εὐχαριστῶ, Κύριε, τῷ εἶπεν διὰ τὴν καλωσύνην σας, ἀλλὰ τί ἐπιθυμεῖτε παρ' ἐμοῦ ἤδη; ὀφείλω νὰ σᾶς εἰδοποιήσω πρὸ πάντων νὰ μὴ μοὶ ζητήσητε τὸ ἄδικον.

— Μὴ ἀνησυχεῖτε, μοὶ ἀπεκρίθη, ῥίπτων ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸν μαιδύαν, ἔχω, εἶναι ἀληθὲς ἀνάγκη τῆς ἱατρικῆς βοήθειάς σας, οὐχὶ διὰ ζῶντα, ἀλλὰ διὰ τεθνεῶτα.

— Τί σημαίνει τοῦτο; ἀνέκραξα ἐκπληκτος.

Νεύων μοι τότε νὰ τὸν ἀκολουθήσω· «Εἶμαι ξένος· καὶ ἦλθον μακρόθεν μετὰ τῆς ἀδελφῆς μου, μοὶ εἶπε· διεμείναμεν ἐνταῦθα μετ' αὐτῆς παρά τινι φίλῳ τῆς οἰκογενείας μας, ἡ ἀδελφή μου ἀπέθανε χθὲς, σχεδὸν αἰφνιδίως, κατόπιν βραχείας ἀσθενείας, καὶ οἱ συγγενεῖς μου θέλουν νὰ τὴν ἐνταφιάσωσιν αὐριοι.

Κατὰ παλαιὸν τι ἔθιμον τῆς οἰκογενείας μας, ὅλα αὐτῆς τὰ μέλη πρέπει ν' ἀναπαυθῶσιν εἰς τὸ μνημεῖον τῶν προγόνων των· πλείστοι ἀποθανόντες εἰς ξένην γῆν, ἀναπαύονται οὐχ ἦττον εἰς αὐτὸ, βαλσαμωθέντες· ἐπιθυμῶ ὅθεν ν' ἀφήσω τὸ σῶμα τῆς ἀδελφῆς μου εἰς τοὺς συγγενεῖς μου, ἀλλὰ τοῦλάχιστον πρέπει νὰ φέρω εἰς τὸν πατέρα μου τὴν κεφαλὴν τῆς θυγατρὸς του, ὅπως τὴν ἴδῃ ἔτι ἅπαξ.»

Τὸ ἔθιμον τοῦτο τοῦ ἀνακόπτειν τὴν κεφαλὴν τεθνεῶτος προσφιλοῦς, μοὶ ἐνέπνευσεν ἄγνωστος ποῖαν ἀκουσίαν φρίκην· δὲν ἐτόλμησα ἐν τούτοις νὰ ἐναντιωθῶ, ἐκ φόβου μὴ λυπήσω τὸν ἄγνωστον· τῷ εἶπον λοιπὸν ὅτι εὐχαρίστως θὰ ἐπεφορτιζόμην τὴν βαλσαμωσίαν τῆς θανούσης, καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ μ'

ὀδηγήσῃ παρ' αὐτῆ· καὶ ὅμως δὲν ἠδυνή-
θην νὰ μὴ τὸν ἐρωτήσω, « διατὶ πάντα
ταῦτα πρέπει νὰ γίνωσι τόσῳ μυστηρι-
ωδῶς καὶ κατὰ τὴν νύκτα ; » Μοὶ ἀπήν-
τησεν εἰς τοῦτο, ὅτι οἱ συγγενεῖς του,
νομίζοντες τὸν σκοπὸν του μισητὸν, θὰ
ἀνθίσταντο εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ τὴν
ἡμέραν. Ἐνῶ τῆς κεφαλῆς κοπίσης
ἄπαξ δὲν θὰ ἐπέφερον κάμμιναν παρα-
τήρησιν· ἠδύνατο, εἶναι ἀληθές, νὰ ἐπι-
φορτισθῇ ὁ ἴδιος τὴν ἀποκοπὴν τῆς κε-
φαλῆς τῆς ἀδελφῆς του, ἀλλὰ φυσικὸν
αἴσθημα τῷ καθίστα τὸ τοιοῦτο θάρ-
ρος ἀδύνατον.

Ἐν τούτοις ἐφθάσαμεν εἰς μεγάλην
καὶ μεγαλοπρεπῆ οἰκίαν· ὁ ὀδηγός μου
μοὶ τὴν ἔδειξε, εἰς τὸ τέρμα τοῦ νυκτε-
ρινοῦ περιπάτου μας· διελθόντες ἐνώ-
πιον τῆς μεγάλης θύρας, εἰσῆλθομεν
διὰ τίνος μικρᾶς, τὴν ὅποιαν ὁ ἄγνωστος
ἐκλείσεν ἐπιμελῶς ὀπισθέν του· καὶ ἐν
σκότει βαδίζοντες, ἐφθάσαμεν εἰς στε-
νὴν τινα κλίμακα, ἣτις μᾶς ἔφερον εἰς
πρόδρομον ἄρκετὰ σκοτεινὸν, ἐξ οὗ ἐφθά-
σαμεν εἰς δωμάτιον φωτιζόμενον ὑπὸ
λυχνίας κρεμαμένης εἰς τὴν ὀροφήν.

Εἰς τὸ δωμάτιον τοῦτο ὑπῆρχε κλίνη
ἐφ' ἧς ἀνεπαύετο τὸ πτώμα· ὁ ἄγνωστος
ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν θέαν
του καὶ ἐφαίνετο θέλων νὰ κρύψῃ τὰ
δάκρυα, ἐνῶ ταυτοχρόνως μοὶ ἔδειξε τὴν
κλίνην καὶ μοὶ ἐσύστησε νὰ, τεθῶ εἰς
ἔργον καὶ νὰ τελειώσω ὅσον τάχιστα.
Μετὰ τοῦτο δὲ διηθύνηθην πρὸς τὴν θύραν.

Ἦρπασα τὸ ἐγχειρίδιον τὸ ὁποῖον
ἔφερα πάντοτε μετ' ἐμοῦ ὡς χειρουργός,
καὶ ἐπλησίασα εἰς τὴν κλίνην· μόνη ἡ
κεφαλὴ τῆς νέας ἐφαίνετο· ἀλλ' αὕτη
ἦτο τοσοῦτον ὠραία, ὥστε συνεκινήθην,
ἀκουσίως καταληφθεὶς ὑπὸ ζωηροῦ οἴ-
κτου· μακρὰ κόμη ἐκυμαίετο εἰς μελα-
νοὺς πλοκάμους ἐπὶ τῶν παρεῖων τῆς,
τὸ πρόσωπόν τῆς ἦτο ὠχρὸν, οἱ ὀφθαλ-
μοὶ τῆς κλειστοί. Κατ' ἀρχὰς ἐχάραξα
τὴν ἐπιδερμίδα, ὡς πρᾶττουσιν οἱ χει-
ρουργοί, ὅταν ἀποκόπτωσι μέλος τι, εἴ-
τα λαμβάνων τὸ κοπτερότερον μαχαίρι-
δίόν μου, τὸ ἐβύθισα διὰ μιᾶς εἰς τὸν
λάρυγγα! Ἀλλὰ φαντασθῆτε τὸν τρόπον

μου, ὅταν ἡ νεκρὰ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς, τοὺς ὁποίους ἐπαυέκλεισε πάραυ-
τα, καὶ ἐφάνη ἀναδίδουσα κατὰ πρῶ-
τον τελευταίαν τινὰ προηὴν ζωῆς μετὰ
βαθέος στεναγμοῦ· πάραυτα πῆδαξ αἵ-
ματος ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς πληγῆς. Δὲν
ἀμφέβαλλον ὅτι ἐφόνευσα τὴν δυστυχῆ,
διότι ἤμην πεπεισμένος ὅτι αὕτη ἦτο
νεκρὰ τὴν φορὰν ταύτην, καὶ ὅτι εἰς
τοιαύτην πληγὴν δὲν ὑπῆρχε θεραπεία.
Ἐμείνα ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐν σφοδρᾷ
ἀμηχανίᾳ. Ὁ φέρων τὸν ἐρυθρὸν μαν-
δύαν, μὲ ἠπάτησεν, ἡ ἠπατήθη ὁ ἴδιος
ἐκ τοῦ φαινομένου θανάτου τῆς ἀδελφῆς
του ; Ἡ τελευταία αὕτη εἰκασία μοὶ
ἐφαίνετο πιθανωτέρα· ἀλλὰ δὲν ἠδυνά-
μην νὰ εἴπω εἰς τὸν ἀδελφὸν τῆς δυστυ-
χοῦς ταύτης ὅτι ἴσως πληγὴ μαχαίρας,
ὀλιγώτερον εὐστοχος καὶ ὀλιγώτερον
ὀρμητικῆ, ἠδύνατο νὰ τὴν ἐξυπνήσῃ,
χωρὶς νὰ τὴν φονεύσῃ· διὰ τοῦτο ἠθέ-
λησα νὰ ἀποκόψω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύ-
ματός μου, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ νεκρὰ
ἀφῆκε στεναγμὸν, ἐσφάδαξεν ἐν ὀδυνῇ
ρῶ σπασμῷ καὶ τέλος ἐξέπνευσε. Νι-
κηθεὶς ὑπὸ τῆς φρίκης, ὄρμησα ὡς
παράφρων ἐκτὸς τοῦ δωματίου, ἀλλ' εἰς
τὸν πρόδρομον ἐβασίλευε βαθεῖα σιω-
πὴ, διότι ἡ λυχνία ἐσβέσθη· μοὶ ἐστάθη
λοιπὸν ἀδύνατον νὰ ἀνακαλύψω κανὲν
ἴχνος τοῦ ὀδηγοῦ μου καὶ τυχαίως καὶ
ψηλαφῶν ἐν τῷ σκότει, ἐστράφην πρὸς
τὴν κλίμακα. Τὴν εὔρον, καὶ πίπτων
καὶ ὀλισθαίνων διὰ τῶν βαθμίδων ἐφθα-
σα εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας. Οὐδ' ἐ-
κεῖ ὑπῆρχέ τις ! Εὔρον μένον τὴν θύραν
ἠμικλειστον καὶ ἄπαξ ἐν τῇ ὀδῷ εὔρε-
θεις, ἀνέπνευσα ἐλευθερώτερον. Ἐνόσῳ
διέμενα ἐν τῇ κατηραμένη ταύτῃ οἰκίᾳ
ἤμην κατειλημμένος ὑπὸ ἀκατονομά-
στου βάρους· ἐνδυναμωθεὶς ὑπὸ τοῦ φό-
βου, ἔτρεξα, ἐπέταξα εἰς τὸ οἶκμά
μου, καὶ κρυβεὶς ὑπὸ τὸ ἐφάπλωμά μου
ἐζήτησα νὰ λησμονήσω τὴν φοβερὰν
σκηνὴν, ἧς ἤμην ὁ ἐργάτης· ἀλλ' εἰς
μάτην, ὁ ὕπνος μοὶ κατέστη ἀδύνατος,
καὶ μόνον κατὰ τὴν αὐγὴν ἤρχιζα νὰ
καθησυχάζω ὀλίγον.

Ἀπίθανον μοὶ ἐφαίνετο νὰ καταγ-

γελῶ παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις μὲ προέτρεφεν εἰς τὴν καταχθούαν αὐτὴν πράξιν, διότι δὲν τὴν ἔκρινα πλέον ἄλλως· ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ μεταβῶ εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου καὶ νὰ λάβω τὴν συνήθη πορείαν μου μὲ ὕφος ὅσῳ τὸ δυνατὸν ἡσυχώτερον. Ἀλλὰ φεῦ! περιπτωσίς τις τὴν ὁποίαν παρετήρησα αἴφνης καὶ διὰ πρώτην φοράν ἐδιπλασίασε τὴν ἀνησυχίαν μου· δὲν εἶρον πλέον τὸν πῖλον καὶ τὴν ζώνην μου, καθὼς οὔτε τὸ ἐγχειρίδιόν μου! τὰ ἀφήκα εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ θύματός μου, ἢ τὰ ἔχασα κατὰ τὴν φυγὴν μου; τοῦτο δὲν ἠδυνάμην νὰ ἐνθυμηθῶ! Δυστυχῶς ἡ πρώτη εἰκασία ἦτο πολὺ μᾶλλον πιθανώτερα καὶ ἔκοτε ἠδυνάμην νὰ ἀνακυλφθῶ καὶ νὰ συλληφθῶ ὡς κακούργος.

Ἦνοιξα λοιπὸν τὸ ἐργαστήριόν μου κατὰ τὴν συνήθη ὥραν· ὁ γείτων μου ἦλθε πρὸς ἐμὲ ὅπως ἐσυνείθιζε κατὰ πᾶσαν πρωΐαν, διότι ἠγάπα τὰς συνομιλίας.

« Ἐ λοιπὸν, μὲ ἠρώτησε, τί λέγεις διὰ τὴν φοβερὰν ἱστορίαν τῆς τελευταίας νυκτός ;

Ἐπροσποιήθη ὅτι δὲν ἤξευρα τίποτε.

— Πῶς, ἐπανελάβε, δὲν ἤξεύρεις ὅ,τι πληροὶ σήμερον τὴν πόλιν ἄπασαν ; δὲν ἤξεύρεις ὅτι τὸ ὠραιότερον ἄνθος τῆς Φλωρεντίας, ἡ Δευκὴ ἢ κόρη τοῦ διοικητοῦ, ἐδολοφονήθη τὴν νύκτα ταύτην ; Ἄ! τὴν εἶδον χθὲς ἀκόμη, διατρέχουσαν τόσον εὐθύμως τὰς ὁδοὺς μετὰ τοῦ μνηστήρός της, διότι θὰ ἐτελοῦντο σήμερον οἱ γάμοι της. »

Ἐκάστη λέξις τοῦ γείτονός μου μοι ἦτο κτύπημα κατὰ τῆς καρδίας καταφερόμενον, καὶ τὸ μαρτύριόν μου ἀνενεῶτο ἀπαύστως, διότι ἕκαστος τῶν θαμῶνων μου μοι διηγείτο τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Ἄλλ' ὅσον φοβεραὶ καὶ ἂν ἦσαν αἱ διηγήσεις των, δὲν ἐξισοῦντο μὲ τὴν φρίκην ἣν εἶδον ἰδίους ὄμμασι. Περὶ τὸ μεσονύκτιον, δικαστὴς τις εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου, καὶ μὲ παρεκάλεσε νὰ ἀπομακρύνω τοὺς ἐκεῖ παρόντας.

-- Κύριε Ζαλεκιόυς, μοι εἶπε προσάγων

τὰ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα εἶχον λησμονήσει, τὰ ἀντικείμενα ταῦτα σὰς ἀνήκουσι;

Ἐσκέφθην ἐπὶ στιγμὴν ν' ἀποβρίψω τὰ πράγματα ταῦτα καὶ νὰ ἀρνηθῶ τὴν κυριότητά των ἀπολύτως, ἀλλὰ βλέπων ἐκ τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας μου τὸν ξενόδοχον μου καὶ τινες γνωρίμους, οἵτινες δὲν θὰ ἔλειπον νὰ μαρτυρήσωσιν ἐναντίον μου, ἀπεφάσισα νὰ μὴ βαρύνω τὴν θέσιν μου διὰ τινος ψεύδους καὶ ἀνεγνώρισα ἐμαυτὸν κάτοχον τῶν ἐν λόγῳ ἀντικειμένων. Ὁ δικαστὴς μὲ παρεκάλεσε τότε νὰ τὸν ἀκολουθήσω, καὶ μὲ ἔφερεν εἰς μεγάλην οἰκοδομὴν, ἣν ἀνεγνώρισα ἀμέσως ὡς φυλακὴν· ἐκεῖ μοι ὑπέδειξε δωμάτιόν τι ὅπου ἔμελλα νὰ διαμείνω μέχρι νεωτέρας διαταγῆς.

Μείνας μόνος ἐγκατελείφθην εἰς τὰς σκέψεις μου καὶ ἠτένισα μετὰ τρόμου τὴν θέσιν μου· ἡ ἰδέα ὅτι ἐφύνευσα, ἂν καὶ ἄνευ προθέσεως, μοι ἐπανήρχετο ἀπαύστως· ἔπειτα δὲν ἠδυνάμην ν' ἀποκρύψω ὅτι ἡ λάμψις τοῦ χρυσοῦ εἶχε θαμβώσει τὰς αἰσθήσεις μου, καὶ ἄνευ τούτου ἴσως δὲν ἠθελον ἐμπέσει οὕτω τυφλοῖς ὄμμασιν εἰς τὴν παγίδα. Εἶχον φυλακισθῆ μόλις πρὸ δύο ὥρων, ὅταν ἐξήχθη τῆς φυλακῆς μου. Ἀφοῦ κατέβην διαφόρους κλίμακας, ἔφθασα εἰς μεγάλην αἴθουσαν. Πέριξ μακρᾶς τραπέζης, σκεπασμένης ὑπὸ τάπητος ἐκ μέλανος ἐριούχου, ἐκάθητο δώδεκα ἄτομα τὰ πλείστα προβεβηκότα τὴν ἡλικίαν, δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν ἦσαν τοποθετημένα κατὰ τὸ μήκος τοῦ τοίχου θραυία ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκάθητο τὰ περιφανέστερα ἄτομα τῆς Φλωρεντίας, ἐξ ἄλλου μέρους εἰς τὰς ἀνωτέρας στοὰς συνωθεῖτο σωρεία θεατῶν. Ἐνῶ πρὸς χῶρον ἐνώπιον τῆς πενθίμου τραπέζης, ἄνθρωπος σκυθρωπὸς καὶ τεθλιμμένης ὄψεως ἠγέρθη ἦτο ὁ διοικητής. Εἶπεν οὗτος εἰς τοὺς εὐγενεῖς συναδέλφους του ὅτι δὲν ἠδύνατο ὡς πατὴρ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ὅτι τὴν φοράν ταύτην παρεχώρει τὴν θέσιν του εἰς τὸν πρεσβύτερον τῶν Γερουσιαστῶν. Ὁ πρεσβύτερος τῶν Γερουσιαστῶν ἦτο γέρων σχεδὸν ἐνενηκοντούτης καὶ κε-

κυφῶς ἐκ τῆς ἡλικίας, σπάνιαι λευκαὶ τρίχες ἦσαν ἐσπαρμέναι ἐπὶ τῶν κροτάφων τοῦ ἀλλ' οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἔλαμπου ἀκόμη καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ἦτο σταθερὰ καὶ εὐθαρσής.

Ἦρχισε νὰ μ' ἐρωτᾷ ἐὰν ὠμολόγουν τὸν φόνον, πρὸς ἀπάντησιν δὲ τῷ διηγῆθην ὅ,τι ἔκαμα καὶ ὅ,τι ἐγνώριζα· κατὰ τὴν διήγησίν μου ἔβλεπα τὸν διοικητὴν ὠχρῶντα καὶ ἐρυθρῶντα ἀλληλοδιαδόχως· ὅταν ἐτελειώσα, ἠγέρθη μὲ συγκίνησιν ὀργῆς.

« Πῶς ἄθλιε, ἐκραύγασε, θέλεις νὰ συκοφαντήσης ἄλλον δι' ἔγκλημα τὸ ὁποῖον ἡ ἀπληστία σὲ παρεκίνησε νὰ διαπράξῃς ! »

Ὁ γέρον γερουσιαστῆς παρεπονέθη διὰ τὴν διακοπὴν, ἀφοῦ ὁ διοικητὴς ἐκουσίως παρεχώρησε τὰ δικαιώματά του.

Ἄλλως τε, προσέθεσε, δὲν ἀπεδείχθη ἀκόμη ἐντελῶς ὅτι ἐνήργησεν ἐξ ἀπληστίας, διότι κατὰ τὴν ἰδίαν κατάθεσίν σου, οὐδὲν ἀφῆρσεν ἀπὸ τοῦ θύματος.

Προέβη μάλιστα περαιτέρω. Προσεκάλεσε τὸν διοικητὴν νὰ παρέξῃ ἐξηγήσεις ἐπὶ τῶν προηγουμένων τῆς θυγατρὸς του, διότι τοῦτο ἦτο ὁ μόνος τρόπος ν' ἀποφασίσωσιν ἐὰν εἶπον ἡ ὄχι τὴν ἀλήθειαν. Εἶτα δὲ διέλυσε τὴν συνεδρίασιν διὰ νὰ συμβουλευθῶσιν, ὡς εἶπον, τὰ ἔγγραφα τοῦ θύματος, τὰ ὅποια ὁ διοικητὴς θὰ τοῖς ἐνεπιστεύετο. Ἐγὼ ὠδηγῆθην ἐκ νέου εἰς τὴν φυλακὴν μου, ὅπου διήλθον ἡμέραν θλιβεράν, μὴ διανοούμενος παρὰ μίαν εὐχὴν, εὐχὴν ἐνθερμον, νὰ μάθω δηλαδὴ ὅτι ἠδυνήθησαν δι' οἰουδήποτε τρόπου νὰ ἀνακαλύψωσι σχέσιν ὁποιανδήποτε μεταξὺ τῆς δυστυχοῦς νεάνιδος καὶ τοῦ φέροντος τὸν ἐρυθρὸν μανδύαν. Μὲ καρδίαν πλήρη ἐλπίδων, ἐφάνην τὴν ἐπαύριον εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου· πλείσται ἐπιστολαὶ ἦσαν ἐπὶ τῆς τραπέζης· ὁ γέρον Γερουσιαστῆς μὲ ἠρώτησεν ἐὰν ἐγράφησαν αὐταὶ παρ' ἐμοῦ· τὰς παρετήρησα καὶ μοὶ ἐφάνησαι ἅπασαι γεγραμμέναι ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρὸς ἧτις ἐγράψε καὶ τὰ δύο γραμμᾶτια τὰ ὅποια ἐφύλαττα· ἐξέφρασα τὴν γνώμην μου εἰς

τοὺς δικαστὰς μου, ἀλλ' οὗτοι δὲν ἐφάνησαν προσέχοντες εἰς ταύτην, καὶ μοὶ ἀπήνησαν ὅτι ἠδυνάμην καὶ ὄφειλα νὰ ὁμολογήσω ὅτι εἶχον γράφει τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ γραμμᾶτια, διότι ἡ ὑπογραφή τῶν ἐπιστολῶν ἦτο ἀναμφισβητήτως ἐν Ζ, ἀρχικὸν γράμμα τοῦ ὀνόματός μου· ἄλλως τε αἱ ἐπιστολαὶ περιεῖχον ἀπειλὰς ἐναντίον τῆς νέας κόρης, καὶ εἰδοποιήσεις σχετικὰς πρὸς τὸν γάμον, ὅστις ἐπλησίαζε νὰ τελειώσῃ.

Νομίζω ὅτι ὁ διοικητὴς ἔδωκε περὶ ἐμοῦ παραδόξους σημειώσεις· διότι πραγματικῶς τὴν ἡμέραν ταύτην μὲ μετεχειρίσθησαν μετὰ μεγαλειτέρας τραχύτητος καὶ δυσπιστίας· διὰ νὰ δικαιολογηθῶ, ἐπεκαλέσθη τὰ ἔγγραφά μου, ἅτινα εὗρισκοντο ἐν τῷ δωματίῳ μου, ἀλλὰ μοὶ εἶπον ὅτι ἐζήτησαν πλὴν δὲν εὗρον τοιαῦτα· οὕτω, μετὰ τὸ τέλος τῆς διαδικασίας ταύτης, ἐξέπνευσε δι' ἐμὲ πᾶσα ἐλπίς, καὶ προσήχθη τὴν ἐπαύριον διὰ τρίτην φορὰν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου· προσήχθη διὰ ν' ἀκούσω ἀπαγγελλομένην τὴν ἀπόφασιν, ἧτις μὲ κατεδίκαζεν εἰς θάνατον, ποινὴν ἀρμόζουσαν εἰς ἀποδεδειγμένον δολοφόνον. Τετέλεσται δι' ἐμέ ! ἐγκαταλείπων πᾶν ὅ,τι μοὶ ἦτο προσφιλὲς ἐπὶ τῆς γῆς, μεμακρυσμένος τῆς πατρίδος μου, ὄφειλα, καὶ τοι ἄθῶος, ν' ἀποθάνω διὰ τοῦ πελέκεως εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας μου.

Τὴν ἐσπέραν τῆς φοβερᾶς ταύτης ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ τύχη μου ἀπεφασίσθη, ἐκαθήμην ἐν τῇ ἐρήμῳ φυλακῇ μου αἱ ἐλπίδες μου ἀπέδρων, καὶ ὄλαι μου αἱ σκέψεις ἐστράφησαν πρὸς τὸν θάνατον, ὅτε ἡ θύρα μου ἠνεώγη αἴφνης καὶ εἰσῆλθεν ἄνθρωπος ὅστις μὲ παρετήρησεν ἐπὶ μακρὸν ἐν σιωπῇ. « Ἴδου λοιπὸν πῶς σ' ἐπανευρίσκω, Ζαλεκροῦς ! μοὶ εἶπεν » εἰς τὴν σκοτεινὴν λάμψιν τῆς λυχνίας μου δὲν τὸν ἀνεγνώρισα, ἀλλ' ὁ ἦχος τῆς φωνῆς ταύτης ἐξύπνισεν ἐν ἐμοὶ ἀρχαίας ἀναμνήσεις· ἦτο ὁ Βαλετῆς εἰς τῶν σπανίων ἐκείνου φίλων, τοὺς ὁποίους εἶχον γνωρίσει εἰς Παρισίους κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν μου· μοὶ εἶπεν ὅτι ἦλθε κατὰ τύχην εἰς

Φλωρεντίαν, ὅπου κατόκει ὁ πατήρ του, ὅστις ἦτο εἰς τῶν ἐγκριτοτέρων πολιτῶν, ὅτι ἤκουσε νὰ γίνεται λόγος περὶ τῆς ἱστορίας μου καὶ ὅτι ἠθέλησε νὰ μ' ἐπιιδῆ μιαν τελευταίαν φορὰν καὶ νὰ μάθῃ ἐκ τῶν χειλέων μου πῶς ἠδυνήθην νὰ κατασταθῶ ἔνοχος τοιαύτης ἀποτροπαίας πράξεως. Μοὶ ἐφάνη κατάπληκτος ἐκ τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ μὲ ἐξώρκιζε νὰ εἶπω τὰ πάντα εἰς αὐτὸν τὸν μόνου μου φίλου, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνω ψευσθεὶς· τῷ ὤμοσα εἰς πᾶν ὅ,τι εἶχον προσφιλέστερον ὅτι εἶπον τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὅτι τὸ μόνου μου σφάλμα, διὰ τὸ ὅποῖον ἠδυνάμην νὰ μεμφθῶ ἑμαυτὸν, ἦτο ὅτι ἀφέθην νὰ τυφλωθῶ ὑπὸ τῆς λάμπσεως τοῦ χρυσοῦ, εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ μὴ δυνηθῶ νὰ διακρίνω τὸ ἀπίθανον τῆς διηγήσεως τοῦ ἀγνώστου.

— Δὲν ἐγνώρισες λοιπὸν, μ' ἠρώτησε, ποτὲ τὴν Δευκὴν ;

Τὸν ἐβεβαίωσα ὅτι οὐδέποτε τὴν εἶδον. Τότε ὁ Βαλετῆς μοὶ ἐφανερώσεν ὅτι βαθύ μυστήριον περιεκύκλου τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὅτι ὁ Διοικητὴς ἔσπευδε παραδόξως τὴν καταδίκην μου, καὶ ὅτι ὑπῆρχεν ἤδη φήμη, γενικῶς παραδεχθεῖσα, ὅτι ἐγνώρισα πρὸ πολλοῦ τὴν Δευκὴν, καὶ ὅτι τὴν ἐδολοφόνησα διὰ νὰ ἐκδικηθῶ διὰ τὸν γάμον τῆς μεθ' ἐνὸς ἄλλου. Ἐπέστησα τὴν προσοχὴν του εἰς τὸ ὅτι πάντα ταῦτα ἐφηρμόζοντο καθ' ὅλα εἰς τὸν φέροντα τὸν ἐρυθρὸν μανδύαν, ἀλλ' ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ προσάξω οὐδεμίαν ἀπόδειξιν τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὴν ἐκτελεσθεῖσαν πρᾶξιν· ὁ Βαλετῆς μὲ ἐνηγκαλίσθη κλαίω καὶ μοὶ ὑπεσχέθη νὰ κάμῃ πᾶν ὅ,τι δύναται ὅπως μοὶ σώσῃ τοῦλάχιστον τὴν ζωὴν. Ὀλίγας ἐλπίδας εἶχον, ἂν καὶ ἤξευρα ὅτι ὁ Βαλετῆς ἦτο ἄνθρωπος φρόνιμος καὶ νομομαθὴς καὶ ὅτι θὰ ἔκαμνε βεβαίως τὰ πάντα διὰ νὰ μὲ σώσῃ· ἔμεινα δύο μακρὰς ἡμέρας κατεχόμενος ὑπὸ φεβερὰς ἀνησυχίας. Ἐπὶ τέλους ἐφάνη ὁ Βαλετῆς.

— Σοὶ φέρω, μοὶ εἶπε, παρηγορίαν, ἀλλὰ παρηγορίαν ὀδυνηράν· θὰ ζήσης καὶ

θ' ἀποκατασταθῆς ἐλεύθερος· ἀλλὰ δέον νὰ ὑπομείνῃς τὴν ἀπώλειαν τῆς μιᾶς χειρὸς σου. Ὅλος συγκεκινημένος ἠύχαριστησα τὸν φίλον μου ὅστις μοὶ ἀπέδιδε τὴν ζωὴν.

Μοὶ εἶπε τότε ὅτι ὁ διοικητὴς ἦτο ἀδυσώπητος, ὅπως μὴ ἐπαναληφθῆ ἢ ἀνάκρισις τῆς ὑποθέσεως· ἀλλὰ τέλος πάντων, διὰ νὰ μὴ φανῆ ἄδικος συγκατετέθη εἰς τοῦτο· εἰάν δηλαδὴ ἀνεύρισκον εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἱστορίας τῆς Φλωρεντίας περίπτωσιν ὁμοίαν ταύτης, δὲν ἐξήτει δι' ἐμὲ ἄλλην τιμωρίαν ἢ ἐκείνην, ἣν θὰ εὔρισκον ἐκεῖ διαγεγραμμένην· πάραυτα ἐτέθησαν αὐτὸς καὶ ὁ πατήρ του νυχθημερὸν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων βιβλίων τῆς ἱστορίας τῆς Φλωρεντίας, καὶ εὔρον ἐκεῖ συμβὰν καθ' ὅλα ὅμοιον τοῦ ἱδικοῦ μου· ἡ ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου κατέληγεν εἰς τὰς λέξεις ταύτας· « Θὰ τοῦ ἀποκόψωσι τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, ἢ περιουσία του δημευθήσεται καὶ αὐτὸς ἐξορισθήσεται διὰ παντός. »

Τοιαύτη λοιπὸν εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ ἱδική σου ἀπόφασις, προσέθεσεν οὗτος, καὶ δὲν σοῦ μένει ἤδη εἰμὴ νὰ παρασκευασθῆς εἰς τὴν φοβερὰν ὥραν ἧτις σὲ περιμένει.

Δὲν θέλω σὰς περιγράψῃ τὴν ὥραν ταύτην τῆς ἀγωνίας, καθ' ἣν ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ καὶ δημοσίᾳ, ἔθεσα τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοῦ κορμοῦ καὶ καθ' ἣν τὸ ἴδιον αἷμά μου ἀνεπήδησε ποταμηδὸν ἐπ' ἐμοῦ.

Ὁ Βαλετῆς μ' ἐδέχθη παρ' αὐτῷ μέχρῃς ἐντελοῦς ἀναρρώσεώς μου, μετὰ τὸ ὅποῖον μὲ ἐφώδιασε γενναίως διὰ χρημάτων, τῶν ὁποίων εἶχον ἀνάγκην διὰ τὸ ταξειδίον μου· διότι αἱ οικονομίαι μου τὰς ὁποίας ἐσύναξα μετὰ τοσοῦτου κόπου ἐγένοντο λεῖα τοῦ Δικαστηρίου. Ἀνεχώρησα ἐκ Φλωρεντίας διὰ Σικελίαν, ὅθεν μὲ τὸ πρῶτον πλοῖον τὸ ὅποῖον εὔρον ἐφθάσα εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἐστήριξα τὰς ἐλπίδας μου ἐπὶ τῆς ποσότητος τὴν ὁποίαν εἶχον καταθέσει παρὰ τῷ φίλῳ μου ὃν θὰ παρεκάλουν νὰ μοὶ χορηγήσῃ ἄσυλον εἰς τὴν οἰκίαν

του. Ἄλλ' ὅποια ὑπῆρξεν ἢ ἔκπληξις μου, ὅταν οὗτος μὲ ἠρώτησε διατὶ δὲν ἀποκαθιστάμην εἰς τὴν ἰδικήν μου. Τότε μὲ ἐπληροφόρησεν ὅτι ξένος τις εἶχεν ἀγοράσει οἰκίαν ἐπ' ὀνόματί μου εἰς τὴν συνοικίαν τῶν Ἑλλήνων, λέγων εἰς τοὺς γείτονας ὅτι δὲν θὰ ἐβράδυνα νὰ ὑπάγω νὰ τὴν κατοικήσω ἐγὼ ὁ ἴδιος· διηθύνθη ἐκεῖ πάραυτα μετὰ τοῦ φίλου μου καὶ πάντες οἱ ἀρχαῖοι γνώριμοί μου μὲ ὑπεδέχθησαν μετὰ χαρᾶς· ἔπειτα γέρων τις ἔμπορος μοι ἐνεχείρισεν ἐπιστολὴν τὴν ὅποιαν εἶχεν ἀφήσει δι' ἐμὲ ὁ ἄνθρωπος ὅστις εἶχεν ἀγοράσει τὴν οἰκίαν ἐπ' ὀνόματί μου· ἰδοὺ τὶ ἀνεγίωσα ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ. « Ζαλεκιούς· ὑπάρχουν ἐνταῦθα δύο χεῖρες ἔτοιμοι νὰ ἐργασθῶσιν ἀκαταπαύστως διὰ νὰ σὲ κάμωσι νὰ λησμονήσῃς ὅτι σοὶ λείπει μία· ἢ οἰκία τὴν ὅποιαν βλέπεις σοὶ ἀνήκει, ὡς καὶ πᾶν ὅ,τι περικλείει καὶ θὰ λαμβάνῃς κατ' ἔτος τόσα χρήματα ὅσα χρειάζονται διὰ νὰ σὲ κατατάξωσι μετὰ τῶν πλουσιωτέρων κατοίκων τοῦ τόπου σου· δύνασαι νὰ συγχωρήσῃς ἄνθρωπον ὅστις εἶναι δυστυχέστερός σου! »

Ἦδυνάμην νὰ μαυτεύσω τὶς ἔγραψε

τὴν ἐπιστολὴν ταύτην· καὶ ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει μου ὁ ἔμπορος μὲ ἐπληροφόρησεν ὅτι ἦτο ἄνθρωπός τις ὃν ἐξέλαβεν ὡς φράγκον, καὶ ὅστις ἔφερεν ἐρυθρὸν μανδύαν· ἐγνώριζα ἀρκετὰ διὰ νὰ ὑποθέσω ὅτι ὁ ἄγνωστος δὲν ἀπέβαλε πᾶν εὐγενὲς αἴσθημα· εὖρον ὅ,τι καλλίτερον εἰς τὴν νέαν μου κατοικίαν καὶ ἐπὶ πλέον ἐργαστήριον πλήρες προμηθείας καὶ ἐμπορευμάτων, ὠραιότερον τοῦ ὁποίου οὐδέποτε εἶχον ἄλλο· δέκα ἔτη παρήλθον ἔκτοτε· ἐὰν ἐξακολουθῶ νὰ ταξειδεύω σήμερον διὰ τὸ ἐμπόριόν μου, εἶναι μᾶλλον δι' ἀρχαίαν συνήθειαν, ἢ ἐξ ἀνάγκης. Ἐν τούτοις δὲν ἐπανεῖδον τὸν τόπον ὅπου ὑπῆρξα τόσον δυστυχής· κατ' ἔτος λαμβάνω ἀκριβῶς χίλια φλωρία, ἀλλ' ἂν καὶ δοκιμάζω ἀληθῆ εὐχαρίστησιν μανθάνων ὅτι ὑπάρχει παρὰ τῷ δυστυχεῖ τούτῳ βάθος εὐγενείας καὶ μεγαλείου ψυχῆς, δὲν δύναμαι ὅμως νὰ ἐξαλείψω τὴν θλίψιν, ἣτις καταβιβρώσκει τὴν καρδίαν μου· διότι διατηρῶ πάντοτε ζῶσαν τὴν εἰκόνα, τὴν φοβερὰν εἰκόνα τῆς δυστυχούς Λευκῆς τῆς παρ' ἐμοῦ σφαγείσης.

(Τέλος).

ΛΥΣΙΣ ΤΩΝ ΕΝ Τῷ Ι΄. ΦΥΛΛΑΔΙῳ ΔΙΝΙΓΜΑΤΩΝ

Τοῦ Θ'. — Κόδρος — Κόρος — Ὅρος — Ὅρος.

Τοῦ Ι'. — Μαρία — Μὰ — Ἴα.

Τὴν λύσιν ἀμφοτέρων ἔπεμψεν ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις συνδρομητῶν πρώτη ἢ κυρία Ἥλέκτρα Ἀρκουδάρη, κατόπιν οἱ ΚΚ. Κ. Ι. Κατακουζηνός, Α. Ἀργυρόπουλος, Θ. Γειάδης, ἢ κυρία Ἀγγελικὴ Μαντζαβίνου, Ἰωάννης Κ. Κοντοῦ, Φωκίων Δ. Φωτιάδης, ἢ κυρία Χρυσούλα Νικολαΐδου, ἢ κυρία Χαρίκλεια Βορρέ, ἢ κυρία Μαρία Ν. Μπότση, ἢ κυρία Λασκαρίνα Στουρνάρη, Σιγάλας, Γεώργιος Α. Τέτσης, Γ. Χοιδᾶς καὶ ὁ ἐν Πειραιεὶ Ἰωάννης Α. Μέρμιγκας.

Ἐκ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις πρώτος ἔπεμψε τὴν λύσιν ἀμφοτέρων ὁ ἐν Σύρῳ Κ. Σταῦρος Πολίτης, κατόπιν ὁ ἐν Σύρῳ Κ. Κωνσταντῖνος Α. Κωνσταντινίδης, ὁ ἐν Λεβαδείᾳ Κ. Α. Μπερτζοάννης, ὁ ἐν Ζακύνθῳ Κ. Γεώργιος Σφήκας καὶ ὁ ἐν Πύλῳ Κ. Γ. Ματθαίουπουλος.

Αἶνιγμα ια'.

Εὐτυχεῖς ὅσοι μ' ἐγκλείουν εἰς τὰ στέρνα των θνητοί !
 Θετον δῶρον, τοὺς ὑφόνω μὲ πτερὰ τῆς φαντασίας
 Εἰς ἀήθεις κατοικίας
 Ἐνθα τὸ τῶν ἄλλων πνεῦμα νὰ ἀναβῆ ἀδυνατεῖ.

Ἄν τὴν κεφαλὴν μου κόψῃς εὖρες σύντροφον πιστὸν
 τῶν καλῶν μου λατρευτῶν.
 Ἐνῶ εἶμαι εἰς τοὺς πάντας πηγὴ μίσους, ἀπεχθείας
 Καὶ σημεῖον ἀγενείας.

Μὲ τὰ δύο πρῶτα τώρα καὶ τὸ ἔσχατόν μου γράμμα
 Ζῶν τι ἀθῶον κάμνεις καὶ γαλακτοφόρον ἄμα.
 Ἄν τὸ πρῶτον δ' ἀφαιρέσῃς καὶ τὸ τρίτον μου ἐπίσης
 Εἰς τοὺς πάλαι Αἰγυπτίους ὡς θεὸν θὰ μ' ἀπάντησῃς.

I. ΛΥΡΙΤΗΣ

Αἶνιγμα ιβ'.

Εἶμαι λέξις καὶ σημαίνω
 Ὅτι εἶμαι λέξις μόνον,
 Καὶ ἐν τούτοις περιέχω
 Γῆν καὶ οὐρανὸν καὶ θρόνον.
 Ἄν μὲ ἀποκεφαλίσῃς
 Γίνομαι δευτέρα φύσις.
 Ἄν δ' ἐκ ταύτης ἀφαιρέσῃς
 Πρῶτον δεύτερον στοιχεῖον,
 Γίνομαι τοῦ σώματός σου
 Ἄναπόσπαστον ἄγγετον.
 Ἄν δὲ τότε μὲ διχάσῃς,
 Ἄναγνώστρια καλῆ,
 Τότε τὸ ἐναπομένον
 Διακόσια δηλοῦ.

A. Γ. ΣΚΑΛΙΔΗΣ

Τῷ πρώτῳ λύτῃ ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις, τῷ πρώτῳ ἐκ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις καὶ τῷ
 πρώτῳ ἐκ τῶν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ συνδρομητῶν δοθήσεται τὸ ἄρτι ἐκδοθὲν κάλλι-
 στον καὶ ἀγκωδέστατον Ἐγχειρίδιον στοιχειῶ δῶν γνώσεων ἐκ
 τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας, τοῦ
 κ. Μιχαήλ Π. Λάμπρου, κοσμοῦμενον δι' 166 εἰκονογραφιῶν καὶ τιμώμενον
 δραχμῶν τεσσάρων.